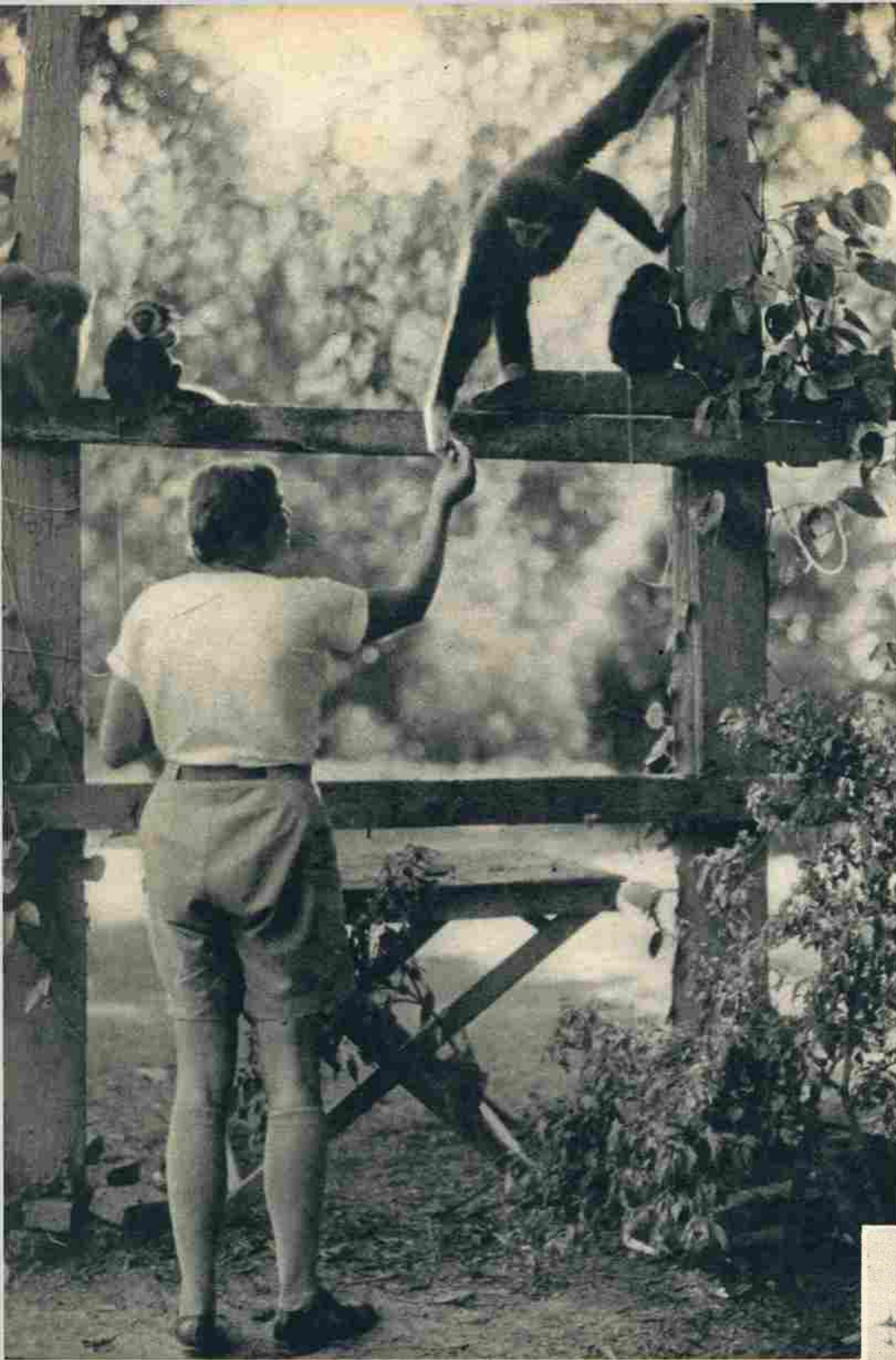

ONS ZEELAND PANORAMA

16 SEPTEMBER 1937 — No. 37

LOSSE NUMMERS 15 CENT

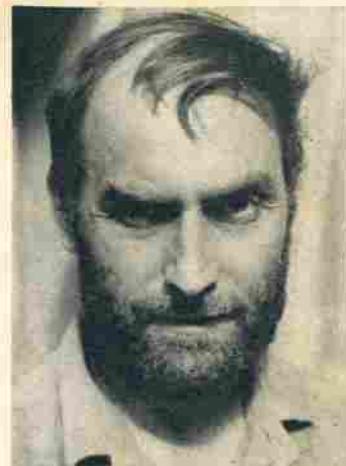

In de oerwouden van Achter-Indië

**Een expeditie door onbekend gebied
vol gevaarlijke moerassen en
ondoordringbare gebergten**

Wij zijn er in geslaagd den lezers van Panorama een zeer bijzondere serie van zeldzame foto's te brengen, die werden opgenomen door dr. Hugo Adolf Bernatzik, docent in ethnologie aan de universiteit te Graz, tijdens zijn expeditie door onbekend Achter-Indië. Zestien maanden lang heeft de ontdekkingsreiziger deze gebieden, nog door geen blanke betreden, doorkruist, terwijl zijn vrouw, die hem op dezen moeilijken tocht vergezelde, hem dikwijls onschatbare diensten bewees. Zij toch slaagde erin op vertrouwelijk voet te geraken met de inboorlingen, die vaak zeer oorlogszuchtig bleken te zijn en nog leefden in zulk een primitieven oerstaat als volslagen ondenkbaar is in onze dagen. Het echtpaar wees bij 't begin van den tocht de vriendelijk aangeboden assistentie van gewapend geleide van de hand, uit de overweging dat de aanblik van soldaten de inboorlingen achterdochtig en gesloten zou maken. Met rijk materiaal en meer dan zesduizend wetenschappelijke foto's keerde het echtpaar na anderhalf jaar weer in Europa terug.

Dr. Hugo Adolf Bernatzik, die zestien maanden onder de wilde stammen van Achter-Indië vertoefde en gebieden bezocht, waar nog geen blanke was doorgedrongen.

Dr. Bernatzik met den koning der Indische vogelwereld, den wilden pauw.

Een foto van meer vreedzamen aard! Het echtpaar Bernatzik had van een inboorlingenstam twee jonge Gibbon-ape ten geschenke gekregen. Men ziet ze op de foto aan koorden vastgebonden. De ouders daagden op om hun jongen te bevrijden. De vrouw van den ontdekkingsreiziger slaagde erin de wilde apen te temmen, zoodat zij op het laatst uit haar hand kwamen eten.

Het jachtgenot was echter 'n bijkomstigheid der expeditie. 't Hoofddoel was de gebruiken, de taal, de leefwijze etc. der onbekende rimboevolkeren te leeren kennen. Op bovenstaande foto: mevrouw Bernatzik te midden der Semangdwergen in 't hart van Siam.

Een prachtige panter, die door dr. Bernatzik werd neergelegd. De foto toont tevens duidelijk aan hoe moeilijk begaanbaar 't terrein dikwijls was.

De grootste vijand der rimboe-stammen: de tijger! De bewoners van de oerwouden in Noord-Siam vormen wel 't primitiefste volk der wereld. Zij bezitten geen wapens en staan volslagen hulpeloos tegenover de bloeddorstige roofdieren. Ruim veertig procent der woudbewoners valt aan de vraatzuchtige tijgers ten offer! Onderstaand exemplaar werd door den ontdekkingsreiziger neergeschoten na een jacht, die acht uren duurde en waaraan honderdvijftig Jaray-krijgers deelnamen.

Het grootste gedeelte van den tocht werd afgelegd op tamme olifanten, die speciaal ook voor jachtdoeleinden waren afgericht. Mevrouw Bernatzik springt van haar olifant, terwijl de inboorling vol aandacht, 't geweer tot vuren gereed, zijn blik op de rimboe gericht houdt. Dreigt er gevaar?

De rimboe, die zij doorkruisten, wemelde van zooveel wilde dieren, dat haast bij iedere schrede een nieuw gevaar dreigde. Hierboven de vrouw van dr. Bernatzik met een reuzenslang, die in hun kamp gevangen werd.

Menschen, die in nesten wonen!

„In de donkere wouden van Noord-Siam,” vertelt dr. Bernatzik, die met zijn vrouw Achter-Indië bereisde, „stonden wij plotseling voor onze grootste ontdekking. Wij stieten tusschen 't dichte gebladerte der bamboestruiken op de schuwste oer-bewoners van Azië, de Phi Tang Luang, de „geesten der gele bladeren”, zooals de naburige stammen hen noemen. Zij zijn reeds gedurende duizenden jaren op vlucht voor mensch en dier en trekken steeds dieper de ontoegankelijke bergwouden in, waar niemand hen kan vinden. Zij behooren tot de oudste cultuur der wereld: de bamboe-cultuur. Geen enkel volk ter aarde leeft zóó primitief als zij. Zij trekken in kleine groepen rond en leven met drieën of met vijven in nesten, gevormd uit enkele bladeren. Zij beschouwden ons als groote tovenaars en verzochten ons hun een medicijn te geven om te kunnen vliegen, daar 't zoo uiterst moeilijk was in de steile bergen steeds nieuw voedsel te vinden.”

EEN MAN MET TOEKOMST

DOOR ALAN LEMAY

De laatste, die vluchtte, was de dokter van de maatschappij — en dat kwam niet, doordat hij meer moed bezat dan wij, anderen, maar doordat hij ontzettend vast sliep. Hij hoorde het „Brand”-gercep niet, noch het bulderen der bazen, noch het voetengedreun van vierhonderd man. Hij zou door alles heen geslapen hebben, de eeuwigheid in misschien, als een muilezeldrijver, die Bill zus-of-zoo heette, niet terug was gegaan, om hem te wekken.

Toen de dokter eenmaal wakker was, maakte hij een prachtige tijd bergopwaarts. Hij holde met een soort koele vurigheid, onder het hollen precies berekenend, hoe ver en hoe snel hij moest klimmen, om te ontsnappen aan het gevaar van de aanstaande dynamiet-ontploffing. Eindelijk liet hij zich neervallen achter een blok graniet van veertig ton, ongeveer een kwart mijl boven het kamp, en hij hijgde als een blaasbalg.

Zoodra hij weer adem kon halen, zonder sterretjes te zien, kroop hij naar den rand van zijn blok graniet en keek naar beneden. De nacht was zwart, en nergens zwarter dan in de diepe kloof van het Cinnabar-ravijn. In die zwartheid vloeiden de lange, snelle armen van den boschbrand uit als stroomen van het puurste roodgouden licht.

Gelukkig groeiden er alleen op den bodem van het ravijn boomen en heesters; de berghelling was niets dan een naakte, hooggestapelde massa zwarte rots. Het gevaar school in de vier ton dynamiet, die door een schromelijke domheid opeengestouwd lagen onder een dekzeil aan 't uiterste einde van het kamp.

Een zoodanige hoeveelheid dynamiet behoort met de grootste voorzichtigheid te worden geborgen, maar door een abuis was de voorraad ditmaal gearriveerd, vóór de bergplaats was uitgegraven.

De dokter dacht er ernstig over, nog hooger te klimmen, maar veel tijd om te klimmen zou er niet meer zijn. De brand steeg snel — het ravijn trok als een schoorsteen. De dokter zag de eerste tenten vlam vatten en lustig wegbranden. De vangarmen van het vuur bestreken het gedeeltelijk ontruimde kamp in zijn volle lengte. Reeds naderden zij aan weerszijden het dynamiet, daar zoo dolzinnig opgetast. Hij kon duidelijk het vierkante blok kisten zien — de zijanten teekenden zich scherp af in het gouden schijnsel.

En toen liet de dokter plotseling een geluid hooren, alsof hij dreigde te stikken; zijn kin sloeg tegen zijn knieën en zijn oogen bolden uit; want hij zag den man.

De man stond boven op het dynamiet en was met een dunne slang aan 't sproeien, water uit de tank.

Ondanks den afstand was de man duidelijk te herkennen aan zijn lange stelten van beenen, aan de lompe, zwaaiende bewegingen, waarmee hij over de kisten dynamiet rondstapte. Het was de muilezeldrijver, die Bill heette.

De stem van den dokter schoot uit, in een zenuwachtigen, nutteloozen schreeuw. „Bill! Kerel... pas op!”

Hij hield op met roepen. De boschbrand gonsde en dreunde als de branding van een helsche zee; Bill had nóg niets kunnen verstaan, als de dokter aan zijn oor had staan schreeuwen.

Maar nu grepen twee handen den dokter aan, en daar schrok hij zoo van, dat hij bijna naar beneden tuimelde. „Wat ziet u? Wat is er?”

Vluchteling nummer twee achter het blok graniet was een meisje. Zij heette Caroline Schultz, en zij was de dochter van een der steenbakkersbazen.

„Er is nog een man beneden!” riep de dokter. „De een of andere ezelskop probeert het dynamiet te redden!”

Zij drong zich tegen hem aan, om langs het blok heen te kunnen kijken. Hij zag haar mond openrekken alsof zij wou gaan gillen, maar dat deed zij niet. Toen deed de dokter een wilden greep en had haar pols beet, juist toen ze langs hem heen wou glippen.

„Je kunt niet naar beneden!” Hij zette zich schrap tegen de rots en trok.

„Laat me los!” huilde het meisje. „Ik moet hem daar vandaan halen!”

„Dat kan niet! Dat goedje houdt 't geen seconde meer!”

Toen gaf zij de worsteling op, zij begon te schreien en hij liet haar weer naar beneden kijken. De rook rolde met zware golven over Bill heen, maar zij

zagen toch, dat hij nog op zijn beenen stond. Soms zagen zij de roode schittering van het water, dat hij rondspoot.

Het meisje hield zich stil in de armen van den dokter. Ze zei: „'t Is mijn schuld. Hij doet 't voor mij, anders stond hij daar nu niet. Hij heeft me al twee jaar gevolgd, overal waar ik met vader heen ging.”

De dokter trok het meisje neer, achter het rotsblok. Toen bleven zij daar zitten wachten. Zij wachtten geruimen tijd.

Zonderling... er gebeurde niets. En toen zij eindelijk weer keken, zagen zij, dat de brand nu het felst hoogerop in de kloof woedde. Een stevige tak, brandend, schoot weg op een windvlaag, viel neer en kwam op den stapel dynamiet terecht. Zij zagen Bill twee stappen nemen en het gevaar weg-schoppen. Toen voelden zij hun adem weer stokken. Kalm, onverschillig stond Bill de vonken uit te trappen! Zijn zware laarzen zwaaiden op en bonkten neer, alsof hij het besluit genomen had, tóch de lucht in te vliegen.

Een paar stoutmoedigen onder de steenkappers waagden zich nu weer in het kamp en stapten onbeholpen met hun groote laarzen door de heete asch. Enkelen voegden zich bij Bill op dien berg dynamiet, en dwongen hem, op te houden met zijn gestamp. Een minuut of vijf later gingen er emmers water van hand tot hand, werden de randen en de hoeken van het dekzeil natgegooid, die geschroeid waren en door de hitte begonnen te smeulen. Toen wou het meisje

den berg weer af, en nu liet de dokter haar gaan.

Zelf volgde hij haar, in een kalmer tempo. Een stomme, verblufte, maar bewonderende menigte had zich om Bill geschaard. Caroline lag in Bill's armen, huilde tegen zijn geschroeide hemd, en klemde zich aan hem vast, alsof ze hem nooit meer los wou laten.

De dokter echter wist haar weg te krijgen. Een paar van de keukententen stonden nog overeind — in één daarvan trok de dokter Bill mee naar binnen, hij legde hem languit op een tafel en begon hem in te smeren met reuzel.

Ontroerd stond hij te peinzen, dat die Bill nog een toekomst had. Een man met zó'n moed en de toewijding van zoo'n meisje als Caroline, dat kon niet anders...

„Als ik geweten had, dat ik het zoo benauwd zou krijgen, was ik vast niet gebleven,” zei Bill. „Ik heb me van mijn leven nog niet zoo af hoeven tobben.”

„In ieder geval ben je hier nu de held van den dag,” zei de dokter.

„Mag ook wel,” vond Bill. „Als ik er niet geweest was, had 't heele kamp honger kunnen lijden. Die berg proviand was er aan gegaan als vloeipapier. Als je eens nagaat, dat 't vier dagen duurt, om proviand hier te krijgen uit...”

„Proviand? Wat voor proviand?”

„Die stapel proviand onder dat zeil.”

De dokter deed een stap achteruit en keek hem aan. „Hoor eens, Bill,” zei hij, „pas op, dat je dat tegen niemand meer zegt. Houd gewoon je mond en laat je alle complimentjes, die ze je geven, maar aanleunen. Er zit namelijk geen proviand onder dat zeil, Bill.”

„Hè?”

„'t Zijn allemaal kisten dynamiet, en...”

Er kwam een zwak blatend geluid, en de stem van den dokter zweeg. De held van het Cinnabar-ravijn was flauwgevallen.

De laatste kroonprins van Frankrijk

Napoleon I was zoo grootsch, toen hem een zoon geboren werd! Met den kleinen „koning van Rome” in de armen trad hij voor zijn volk, en de toekomst van zijn dynastie leek hem verzekerd. Twintig Maart 1811 was een gloriëdag in het leven van den eersten keizer der Franschen. Want hij kon niet voorzien, dat met dien zoon het einde van zijn dynastie rusten zou in een graf in Oostenrijk! Niet minder trotsch en gelukkig was Napoleon III, toen ook hem een zoon geboren werd, eveneens bij het begin der lente, 16 Maart 1856. Een nieuw keizerlijk geslacht, vertrouwde hij, was in de wereldhistorie getreden! Maar met dien „Prince Impérial” zou weinige jaren later ook dit Napoleonische vorstenhuis ten grave dalen, in Engeland....

Overmoed en heerschzucht hadden den grooten Corsicaan geknakt; zoo kon de kleine „koning van Rome” nooit keizer der Franschen worden. Napoleon Eugène Louis, de laatste Fransche kroonprins, werd gefnuikt door de eierzuchtige kuiperijen van zijn moeder, de roemruchte keizerin Eugénie. Aan haar intrigues is het misschien voor een groot deel te wijten, dat Napoleon III zijn troon verloor, dat het keizerlijk gezin in ballingschap trekken moest, dat de keizerlijke prins op jeugdigen leeftijd een tragischen dood ging sterven.

Het Fransche volk juichte, toen het prinsje geboren was, en de heerscher van het tweede keizerrijk meende, dat zijn huis nu stevig stond. Eugénie toonde zich — wat haar verder ook te verwijten moge zijn of schijnen — een echte moeder. Zij schonk haar kleinen zoon een teederheid, die enkel van haar vrouwenhart, niet van haar veeleischend gepeins over een keizerlijke toekomst getuigde. Naarmate het kind grooter werd, behandelde zij het met grooter strengheid — ook dit is haar verweten, we mogen wel zeggen ten onrechte; want het was haar bedoeling, aldus een tegenwicht te leggen tegenover de blinde, toegeeflijke genegenheid van den vader. De jongste Napoleon was een zwak kind, maar zoo het leven in de Tuilerieën hem schaadde, werd hij daarna verwikt en gesterkt door een zomerverblijf te St. Cloud, waar hij spelen kon in het gras met zijn vrienden, Fleury en Ney en Louis Conneau, en melk drinken op het boerderijtje, dat de keizerin had laten inrichten. Tegelijk echter werd hij, door een militaire vooropleiding, geschoold voor het leven, dat Eugénie hem toedacht: het leven van een held der slagvelden, door soldaten en volk op de handen gedragen gelijk voorheen „de kleine korporaal”. Tijdens een ver-

blijf te Compiègne, waar het keizerlijk paar zich liet omstuwen door geleerden en kunstenaars, werkte de prins mee aan een tooneelvoorstelling, of liever een revue, waarin tal van hovelingen een rol vervulden. Het negenjarige kereltje kwam op de planken in grenadiers-uniform, met het geweer op den schouder, de berenmuts op het frissche, bolle kopje. Hij verbeelde de toekomst, en hij sprak tot het Verleden, belichaamd in een ouden generaal. Hij zong beedse, maar met echt kinderlijke charme:

Beschouw ik het zoo
nobeles gelaat,
’t gegroefde voorhoofd
van zoo’n grijs soldaat,
dan zie ik al, hoe eens
mijn jongen moed
gelijke eer zal volgen op
den voet!

Voor géén acteur werd zóó luid geapplaudiseerd als voor hem. De keizerin straalde van vreugde, de keizer zat met tranen in zijn oogen.

Vijf jaar later reeds ging het prinsje den oorlog in; een oorlog, waardoor de keizer ’n gevangene werd, de keizerin een ballinge, het keizerrijk een puinhoop. En toen ’t kind nauwelijks man geworden was, beleefde hij zijn tweeden krijg, die zijn laatste ervaring werd....

Een derde keizerlijk buitenverblijf, Fontainebleau, zag den Prince Impérial deelnemen aan de waterpartijen op den grooten vijver, waarop het vorstelijk gezin met heel ’t hof rondvoer in vaartuigen van allerlei vorm. De keizerin reserveerde voor zichzelf een Venetiaansche gondel, de prins liet zijn wimpel wapperen van een oorlogsscheepje, een modelfregat, met twee manschappen der keizerlijke marine bemand. Dat vaartuig was het voor-type der schepen, die hem later voeren zouden naar Engeland, waar hij wachten zou op een kans tot troonsbestijging, en naar Zuid-Afrika, vanwaar hij niet levend zou terugkeeren.

Of de knaap ging met zijn moeder naar de groote

(en leelijke) villa, die zij te Biarritz voor zich had laten bouwen. Daar maakte de keizerin lange ritten te paard met haar zoon. Sport en buitenlucht, hoopte zij, zouden zijn lichaam sterken, want zij was steeds ongerust over de gezondheid van haar „hoop der toekomst”. De jongen was knap — hij leek op zijn moeder, was alleen donkerder van teint — maar verre van sterk. De keizerin liet allerlei geneesmiddeltjes uit haar geboorteland Spanje komen, ondanks het verzet van den lijfarts dr. Conneau. En in haar zorg voor het jonge karakter ging zij met strengheid tegen de verwenning van den vader in en beschermdde zij het kind tegen de vleierijen der hovelingen.

Op een avond hoorde zij den grooten astronoom Le Verrier op de naïeve vragen van den prins antwoorden, en zij mengde zich in het gesprek.

„Madame,” zei Le Verrier, „zijne keizerlijke hoogheid gewaardigt zich, zijn ideeën over sterrenkunde met mij te bespreken. Zijn opmerkingen zijn zeer schrandere.”

Eugénie keek ontevreden.

„Och, meneer,” antwoordde ze, „vleit u dat kind toch niet — de stakker krijgt nooit de waarheid te hooren. Zijn ideeën over sterrenkunde!... Kan ik me indenken!”

Zij riep de gouvernante van den prins en sprak haar zoon toe:

„Meneer Le Verrier is heel vriendelijk geweest, dat hij naar je heeft willen luisteren. Je bent een doodgewoon klein jongetje, en ’t beste lesje in sterrenkunde, dat je op ’t oogenblik krijgen kunt, is dit: ’t is je bedtijd.”

De prins gehoorzaamde met een zuur gezicht.

’t Was wel een kranig ventje, en hij toonde werkelijk neiging voor een militaire loopbaan. Gevaar trok hem aan. Te St. Jean-de-Luz kwam er, door een hooge zee, veel water in het bootje, waar hij met

Zijne Hoogheid de Keizerlijke Prins.

Napoleon III, keizer der Franschen.

Keizerin Eugénie te Versailles.

zijn moeder inzat, zoodat beiden door matrozen naar wal gedragen moesten worden. Nu en dan sloegen de golven over het kind heen. De keizerin riep hem nog toe:

„Wees maar niet bang, Loulou!”

Het kind antwoordde:

„Als je Napoleon heet, ben je nooit bang.”

Een gewillig zoontje was hij niet. Hij kreeg eens een standje van zijn moeder, omdat hij een ruwe uitdrukking had gebruikt. 't Kereltje antwoordde:

„U spreekt heel goed Fransch, moeder, maar toch bent u een buitenlandsche; u snapt de fijne trekjes van de taal niet...”

Eugénie eischte, dat hij werkte, zich toelagde op zijn plichten. Zij wilde een man van hem maken. Dikwijls zei ze:

„Hij zal over het lot van millioenen moeten beslissen later. Hij zal een ontzaglijke verantwoordelijkheid moeten dragen tegenover zijn eigen land en heel Europa. Hij moet gezond en onafhankelijk leeren oordeelen: hij moet den moed tot denken bezitten, die aan den moed tot handelen voorafgaat.”

Zij nam hem soms mee op armenbezoek. Ook de ellende moest hij leeren kennen.

„Hij moet die arme woningen zien, waar geen lucht en geen brood is en waar geen geluk kan leven. Anders kan hij niet regeeren.”

Zoo verging de jeugd van Napoleon Eugène Louis — de prinselijke jeugd, die reeds in 1870 eindigen zou.

Het is de vraag, of de Fransch-Duitsche oorlog uitgebroken zou zijn, als Eugénie er geen krachtigen stoot toe had gegeven. Zij achtte het haar plicht, zich in de politiek te mengen — al was aan haar

streven persoonlijke eerezucht niet vreemd — omdat Napoleon III dikwijls besluiteloos was, en omdat zij wilde, dat haar zoon regeeren zou. Als Napoleon III eens overleed, dacht zij, werd het haar taak, de minderjarigheid van een jongen souverain te beschermen en in zijn plaats de macht uit te oefenen. Daarop wilde zij zich voorbereiden. Zij drong zich in de staatszaken en bij afwezigheid des keizers trad zij als regentesse op.

Toen, in de eerste Julidagen van 1870, de spanning tusschen Frankrijk en Pruisen toenam, was Eugénie vóór den oorlog. We moeten echter erkennen, dat nagenoeg het heele land er vóór was. Door een korten en gelukkigen veldslag hoopte Frankrijk zijn overwicht in Europa te herwinnen, den groeienden invloed van Bismarck te breken.

In ieder geval heeft zij het uitbreken van den oorlog verhaast. „Dit is mijn oorlog,” zei ze zelf. Hoe kon de dynastie voor haar zoon steviger worden gegrondvest dan door een gewonnen krijg?

En aan den roem van dien krijg moest haar zoon deelnemen: de veertienjarige jongen trok mee ten strijde, en de kranten roemden zijn dapperheid. Maar de Pruisische legers wonnen — na de eerste Fransche nederlagen zag Eugénie zich genoopt, met haar zoon het land uit te vluchten. Zij vestigde zich te Chislehurst, in Engeland, en wachtte op de overwinning, die nooit kwam.

Napoleon III voegde zich bij vrouw en

Het keizerlijk paar met den kroonprins.

kind, toen zijn keizerrijk ineen was gestort. Hij stierf 9 Januari 1873, en zijn zoon werd door de Imperialisten tot Napoleon IV uitgeroepen.

Zijn militaire opleiding werd voltooid door een tweejarige studie op de militaire academie te Woolwich, zijn kroonprinselijke opleiding verzorgde ex-keizerin Eugénie. Nog steeds hoopte zij, dat de Fransche keizerstroon, met de hulp der Bonapartisten in het vaderland, hersteld zou worden. Die hoop was ijdel, maar nog steeds werd de waan gekoesterd, dat krijsroem den jongen man naar een keizerskroning leiden zou. Daaruit zou waarschijnlijk verklaard moeten worden, dat de moeder haar zoon naar Afrika liet gaan, bij een Engelsche expeditie tegen inboorlingen.

De geschiedkundigen, die oordeelen, dat de prins traag van aard was, en door zijn moeder en partij-gangers tot krijgsmoed werd opgezweept, vonnissen wellicht te streng. Wel toonde Eugénie menigmaal een tekort aan gevoeligheid, maar aan haar teedere liefde voor haar zoon valt niet te twijfelen. Het leven te Chislehurst verveelde den jongen man — hij snakte naar actie, hij wou Frankrijk eens laten zien, dat hij een Bonaparte was. Zijn moeder heeft hem uit alle macht afgeraden, naar Zuid-Afrika te gaan, maar haar politieke zienswijze en de meening van haar aanhangers persten haar tenslotte een toestemming af.

In Februari 1879 kreeg Engeland, om een strook gronds, oorlog met den Zoeloe-koning Cetewayo, en prins Napoleon nam als vrijwilliger deel aan de expeditie, in den rang van luitenant der artillerie. Te Southampton nam hij afscheid van zijn moeder en ging hij scheep.

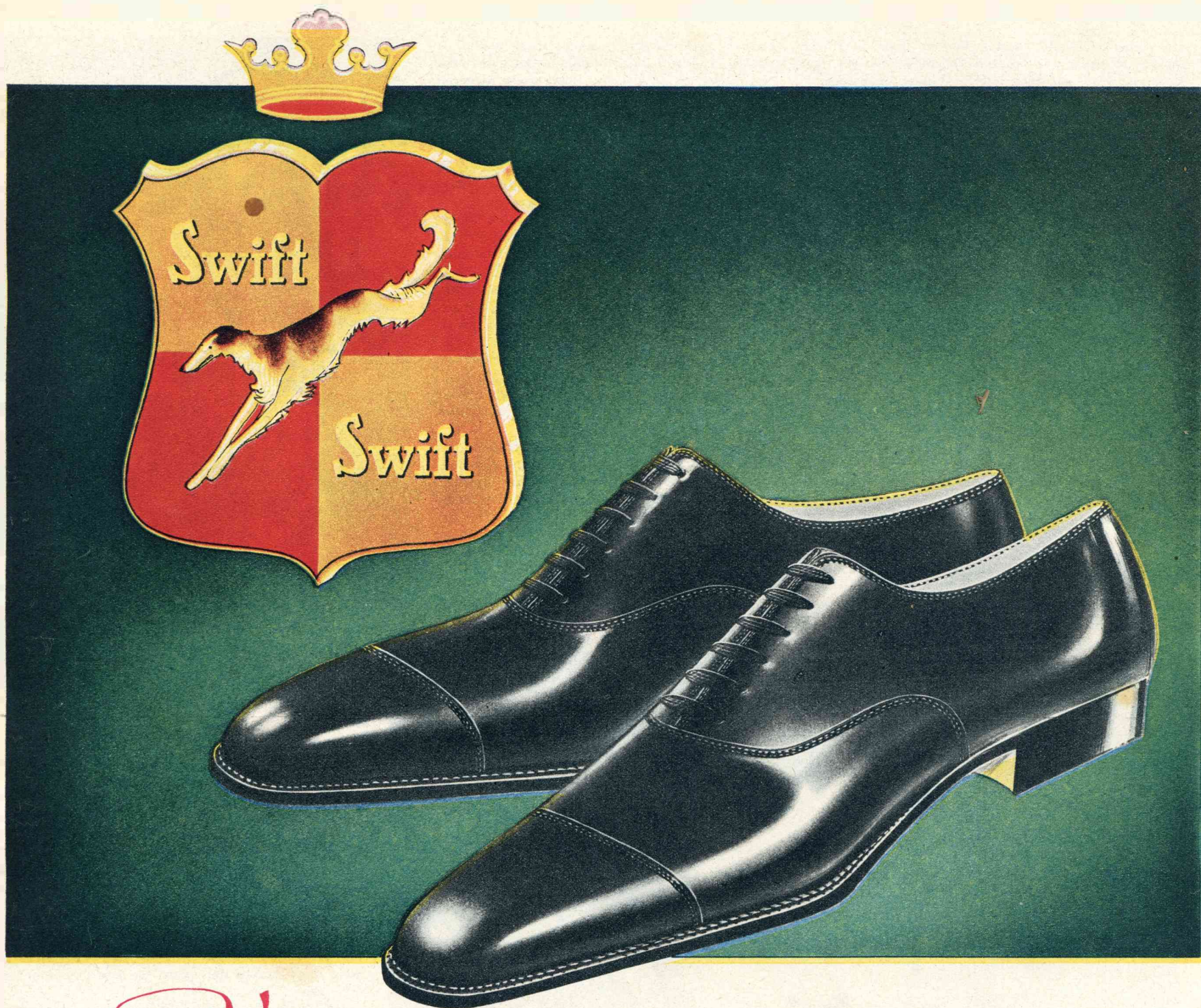
In Zoeloe-land werd hij met eenige manschappen uitgezonden ter verkenning, en door 'n troep vijanden overvallen. De negers stoorden zich aan geen keizerlijke afkomst of groote verwachtingen — met giftige pijlen en speren ontnamen zij den drieëntwintigjarige jongen man het leven (1 Juni 1879).

Groot en wanhopig was het verdriet van de moeder. In 1880 bezocht zij de plek, waar haar zoon, de spil van haar leven en streven, gesneuveld was. Zij bracht zijn lichaam terug naar Engeland en liet het te Chislehurst begraven, naast het lijk van Napoleon III.

Later liet zij een kerk bouwen op een landgoed nabij Aldershot, en de overblijfselen van haar dierbaren daarheen overbrengen. Na haar dood (11 Juli 1920) werd ook zij daar begraven. En ziedaar al, wat er restte van het glorieuze Tweede Keizerrijk, van Eugénie's schitterend hof: drie graven in vreemden bodem...

Napoleon Eugène Bonaparte (1856-1879).

Voornaam en **DEGELIJK !**

Dàt zijn de kenmerken, die Swift beroemd hebben gemaakt. Er bestaat ook voor U zoo'n degelijke Swift-schoen, want Swift heeft een groote serie leestmodellen.

Swift brengt voor iederen voet den juisten schoen. Direct vanaf het eerste moment voelt Uw voet zich prettig thuis in Swift.

U hoeft Swift-schoenen dus niet „in” te lopen.

Swift stelt nooit teleur. Daarom draagt iedere goed gekleede man Swift-schoenen.

Swift

N.V. SWIFT - NIJMEGEN

LAGE PRIJZEN

f. 5.50

f. 6.25

f. 6.95

ONS ZEELAND

FOTODIENST: BADHUISSTRAAT 5, TEL. Nr. 81, VLISSINGEN

ZEEUWSCHE HULDE AAN EEN ONVERGETELIJKE VORSTIN

Het Middelburgsche gedenkteeken voor Koningin Emma temidden der bloemen

Met Louis Bouwmeester, uit de periode der stomme film.

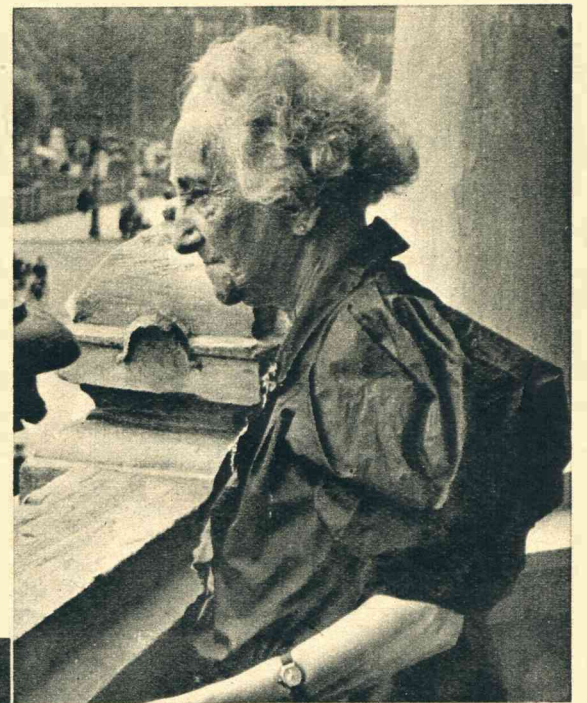
De Meid, een van de scherpste en venijnigste Heijermans-rollen der groote actrice.

ESTHER DE BOER-VAN RIJK

Nederland is zich bewust, dat het is getroffen door een harden en fellen slag. Want mevrouw Esther de Boer-van Rijk is overleden; de kleine gestalte, waarin het talent en de geest van een groote kunstnares huisden, zal niet meer op het tooneel van Nederland verschijnen, en de stem, die de vreugde en het leed van vele vrouwen heeft gezegd, zal niet meer klinken. Wij hebben een zwaar verlies geleden.

Esther de Boer-van Rijk heeft leven gegeven aan vele scheppingen van Herman Heyermans, die onze knapste, felste en best schrijvende tooneel auteur was; de internationale faam van haar Kniertje was alleszins gerechtvaardigd en verdiend, doch wie haar alleen kende en wilde kennen als het Scheveningsche visschersvrouwtje, had ongelijk en heeft veel gemist. Haar gezegend talent werd bewezen door een carrière, welke een menschenleeftijd duurde;

gedurende 64 jaar heeft zij op het tooneel gestaan, en wie weet, hoeveel richtingen en scholen in dien tijd tusschen de coulissen geheerscht hebben, kan eenigszins beseffen, hoeveel arbeid dit leven vertegenwoordigt, tot hoeveel schakeeringen haar gave in staat was, welke levenskrachtige kunst haar roemrijke loopbaan geleid heeft. Beminnelijk en star; onbarmhartig en vol offerende liefde; verzuurd en medelevend; fel en beklagenswaardig; vertrap en vechtend; lijdend en zegevierend; gul en bitter; wrang en wrekend; ordinair en gróót; dienend en hatend; vinnig en streelend; fel en troostend en altijd menschelijk heeft zij op het tooneel gestaan. De vrouwen, die zij tot leven heeft gebracht, vormen een indrukwekkende galerij, een grootsch beeld van menschelijk lijden en strijden, dat voor ons, die steeds naar haar kwamen zien en luisteren, een rijke en dankbare herinnering zal blijven, en

In „Uitkomst” met Tilly Lus.

Betje in „Betje regeert”.

Een der laatste portretten van mevrouw Esther de Boer-van Rijk, genomen in den Stadsschouwburg te Amsterdam, toen zij er recipieerde ter gelegenheid van haar 83en verjaardag

voor haar, hoe tijdelijk de kunst van het tooneel ook is, een onvergankelijk monument heeft opgericht — een monument voor een kunstnares, die geschiedens heeft gemaakt door haar levenswaar en zuiver talent.

Moge zij den vrede vinden, dien zij verdiend heeft na een leven, dat veel schoone voldoening, strijd en moeilijkheden heeft gekend, dat ook verheugenis, ontspanning en rijke verdieping heeft gebracht aan de velen, die haar kenden en vereerden.

Veertienduizend leden van Zeeuwsche vereenigingen namen er deel aan het grootsche defilé langs het monument van wijlen de Koningin-Moeder, nadat dit door H. M. de Koningin plechtig was onthuld.

Naklanken van 't Koninklijk Bezoek aan Middelburg

H. M. bezichtte na de onthulling vol belangstelling het monumentale beeldhouwwerk, in gezelschap van gouverneur jhr. mr. Quarles van Ufford.

Talrijke Zeeuwsche kleederdrachten gaven een fleurig en bont aspect aan het koor van ongeveer driehonderd dames, die de plechtigheid met haar gezang opluisterden.

Een Zeeuwsche boerin legt een der eerste van de talloze kransen, waaronder het omliggende terrein bedolven zou worden.

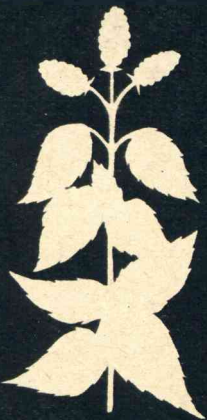
Uw handen dwingen bewondering af wanneer ge Uw nagels behandelt met één van de 3 nieuwe Cutex matglanzende tinten „Rust, Old Rose of Robin Red“.

Daarom verkiest de modieuze vrouw deze prachtige warme tinten.

De nieuwe samenstelling van Cutex Liquid Polish voorkomt het dik worden in de flesch.

CUTEX
LIQUID POLISH

**HEERLIJK
ZUIVER
VERKWIKKEND**

KING
PEPERMUNT

TONNEMA & CIE. - FABR. VAN KING PEPERMUNT - SNEEK

HET LAATSTE NIEUWS

DOOR ALFRED SMITHSON

Er zou een sensatie-roman te schrijven zijn over de boevenstreken, waaraan Dick Slaters zich in zijn jeugd bezondigd had. Het is niet noodig er hier over uit te weiden, maar zelfs rechter Upton stond er versteld van.

Dick Slaters werd betrappt bij den diefstal van een gouden horloge. Bij zijn arrestatie kwamen er een hoop leelijke dingen aan het licht. Feiten, die hij onmogelijk loochenen kon. Hij loochende ze ook niet — volgens artikel zooveel van de instructie, die „Steltbeen-Joe“ zijn jeugdige misdadigersbende uit het hoofd liet leeren, moesten misdrijven, waarop de leden betrappt werden, aanstonds bij het verhoor worden toegegeven. Natuurlijk onder vertoon van diep berouw en een vloed van tranen. Dat scheelde de helft in de straf, volgens Steltbeen-Joe. Ten aanzien van alle niet bekende feiten gold het echter nadrukkelijk: „mondje dicht“.

Dick was vijftien jaar toen hij gegrepen werd. Hij was echter uitgeslagen voor dertig en handelde naar letter en geest van de instructie. Rechter Upton kreeg niet meer van hem los, dan hij kwijt wilde zijn, hoewel hij genoeg zijn best deed om hem aan 't spreken te krijgen. Hij vermoedde een geheim in dit misdadigersleven, maar Dick liet het zich niet ontlokken. Zij zouden het toch niet begrijpen, al die dingen. Van zijn vader, die dronk; van zijn moeder, die geranseld werd; van den honger, dien hij geleden en van de kou en alle overige ellende, die hij doorstaan had. Evenmin zouden ze begrijpen wat hem bond aan Steltbeen-Joe — sinds dien avond, toen deze hem verwaarloosd op de straat had aangetroffen, meegenomen en gevoed, gekleed en behoorlijk behandeld had.

Rechter Upton was een man, die in zijn lange rechterlijke loopbaan met veel misdadige ellende in aanraking was gekomen. Maar dit had zijn gemoed niet verhard. In weerwil daarvan was hij bij de berechting van een kind zelf nog kind genoeg, om de noden van een kindertje te kunnen aanvoelen. Hij volstond ermee hem te verbannen — een strenge straf kwam altijd vroeg genoeg. En zoo kwam Dick terecht in de „Boys Brotherhood Republic“ — een republikeinsche broederschap van uitsluitend jeugdige misdadigers, wien een laatste kans gegeven wordt zich te verbeteren, en zich te bekwamen tot nuttige leden van de maatschappij.

Dick ging er heen met veel tegenzin en duistere vluchtplannen. Doch een maand later dacht hij al niet meer aan vluchten — hij was met hart en ziel gewonnen voor zijn nieuwe bestaan en gaf er zich enthousiast aan over. De „Boys Brotherhood Republic“ is een volkomen zelfstandige staat van jongens beneden de achttien jaar. Zij besturen zichzelf — bezitten een écht stadhuis en een burgemeester, die uit hun midden wordt gekozen; zij hebben een gemeenteraad, eigen politie, eigen onderwijs en arbeidsorganen, en zij betalen — als in elken vrijen staat — belasting voor de instandhouding van al die instellingen. Ten slotte bezitten zij ook een eigen krant: „Boys Republic Journal“, die zij zelf redigeeren, drukken en verspreiden.

Het was bij deze krant, dat Dick een baantje vond. Hij was intelligent en van het onderwijs, dat hij genoten had, was voldoende blijven hangen, om erop te kunnen voortbouwen. Toen hij aan het „Journal“ kwam, nam hij er talen

bij. Elk vrij uur besteedde hij aan lezen en studeeren.

Hoogstwaarschijnlijk zou Dick, als hij op achttienjarigen leeftijd in de vrijmaatschappij zou zijn teruggekeerd, zichzelf gereclasseerd hebben tot een eerlijk staatsburger, met een veelbelovende toekomst. Maar zoover kwam het niet. Nog éénmaal zou hij in aanraking komen met zijn vroeger leven en dit zou aan alle goede verwachtingen op een noodlottige manier een eind maken.

Het gebeurde, toen het twintigjarige bestaan van de Boys Brotherhood Republic in het zicht kwam. John Melvyl, de zeventienjarige hoofdredacteur van het journal, had besloten, dat hij die gelegenheid een jubileumnummer zou verschijnen. En hij zond Dick erop uit, om een aantal ex-burgers van de republiek te interviewen, waarvan velen tot een goede, of zelfs schitterende positie waren gekomen in de vrije maatschappij.

„Ik heb een heele pagina voor je, Dick, zorg je dat ik de copy binnen een paar dagen heb?“

Dick knikte, dat het in orde zou komen, en ging erop uit. Twee dagen later liep hij op een mistigen middag in een drukke winkelstraat, toen hij plotseling zijn pas inhield. Hij stond tegenover een goed gekleed jong meisje met een teringachtig uiterlijk, Alice Domergu. Ze was een nichtje van Steltbeen-Joe en bestuurde vroeger het huishouden van den ouden schurk.

Hij nam haar hand en zoo bleven ze staan.

„Hoe gaat het, Dick?“

„Heel goed en met jou?“

Zijn stem joeg een golf bloed naar de wangen van het meisje. Zij zuchtte: „Ik wou dat ik het óók kon zeggen. O, Dick, als je alles eens wist. De oude Joe wordt zoo lastig. De meeste jongens zijn van hem weggelopen. Hij begint hardhoorend te worden ook en dat maakt hem nog erger. Ik wou dat ik er weg was — liever vandaag dan morgen.“

Haar klacht sneed hem door de ziel. „Waarom lóóp je dan niet weg?“ vroeg hij grimmig.

„Weet jij waarheen? Weet jij waar een meisje terecht kan, dat niets geleerd heeft? Wat moet ik zeggen, als ze vragen waar ik vandaan kom en wat ik heb uitgevoerd? En dan — ik ben véél te bang, dat hij me weer vinden zou en terughalen.“

Dick begreep de moeilijkheid, maar hij kon het er toch niet bij laten zitten.

„Wil ik 't hem vragen?“ bood hij aan. „Als ik hem dreig met de politie, zal hij je grágé laten gaan.“

„Denk je?“ vroeg Alice. „Oh, Dick, als het eens waar was. Je moest eens weten, hoe vreeselijk dat leven me tegenstaat. Vroeger heb ik het nooit zoo beseft, maar tegenwoordig is de gedachte onverdraaglijk, dat ik leef van wat anderen stelen en rooven.“

„Ik begrijp het,“ zei Dick ernstig. „Maar je moet het niet zoo héél erg tellen voor je zelf. Je werkt ervoor en je doet toch zelf niet aan de zaken mee? Waar is Steltbeen-Joe? Thuis? Dan ga ik terstond naar hem toe.“

Hij had een bezoek aan Greenwater op zijn lijstje staan, maar dat kon wachten tot morgen. Toevallig kwam het echter anders uit.

„Hij is vanmiddag naar Greenwater gegaan — hij had er zaken, zei ie,“ antwoordde Alice. „Ik denk tenminste wel, dat hij gegaan is — ik hoorde hem

*Zelfs de
kostbaarste
sieraden...*

kunnen de luister van parelblankte tanden niet evenaren! Zij geven U een zeer speciale charme, die U verplicht bent te beschermen. Borstel Uw tanden regelmatig en grondig - minstens tweemaal daags - met het krachtige, aromatische schuim van Colgate's Tandpasta, dat alle voedselresten verwijderd, zelfs uit de kleinste tand-spleetjes. Zoo voorkomt Colgate tandbederf van rottende spijsresten; het geeft Uw tanden een prachtige glans zonder het glazuur aan te tasten en houdt Uw adem zuiver en aangenaam van geur.

COLGATE

In tubes van 25, 40 en 65 cents.

*Mijn Lichaam mag geen Voor-
radschuur voor Vet worden!*

Spijzen dienen voor den opbouw en voor het krachtig houden van het lichaam. Wat daarvoor niet gebruikt wordt, moet het lichaam afscheiden. Dikwijls gebeurt dit niet, maar dan vormen zich storende vetmassa's. De bekende Professor Dr. med. Hans Much heeft na grondige onderzoeken een speciaal praeparaat samengesteld, dat de darmfunctie weder in gezonde banen leidt en daarmee de abnormale vetafzetting tegengaat. Dit speciale praeparaat is onder den naam

**Dragees
„Negentien“**

in den laatsten tijd algemeen bekend geworden. Een zuivernatuurproduct.

Prijs:
Flac. à 40 stuks f 1.25

Te verkrijgen bij Apoth.
en Drog. Hoofddepôt: Den Haag,
Dr. H. Nanning. Korte Poten 7a.

zeggen, dat hij eerst nog een hulp moest opzoeken."

Het was iets bijzonders voor Dick, dat Steltbeen-Joe zelf op een karwei uitging. „Misschien ontmoet ik hem dan wel," zei hij. „Greenwater is maar klein. En vind ik hem niet, dan kom ik hem morgen wel opzoeken."

Dick nam den bus naar Greenwater. Hij maakte er zijn interview af en toen hij naar de herberg terugkeerde, om op den retourbus te wachten, begon het al te schemeren. Hij stond op het punt naar binnen te gaan, doch eensklaps viel zijn blik op een kleine krijttekening op den muur. Het was een cirkeltje met een pijl, die in de richting van de dorpsstraat wees. Hij kende dit teken — onder de zwervers gaf het de richting aan, die men moest gaan om iemand te vinden naar wien men zocht.

„Steltbeen-Joe," viel het hem in. Hij had allen tijd en liep de dorpsstraat opnieuw in. Aan het eind vond hij op een hek eenzelfde teken. Hij moest dus nog verder om dengene te vinden, die het teken gezet had.

Nieuwsgierig of het inderdaad Steltbeen-Joe zou zijn, dien hij aan zou treffen, liep hij door. Zeker een mijl ver — totdat hij eindelijk aan een zijweg kwam, beplant met boomen. Op den eersten boom vond hij het teken opnieuw terug — hij moest dus den zijweg in. Hier begon hij een liedje te fluiten, een bekend signaal van de bende van Steltbeen-Joe.

Dick had ongeveer vijf minuten geloopt, toen hij in de nabijheid iemand hoorde hoesten. Het was werkelijk Steltbeen-Joe, hij herkende hem onmiddellijk aan zijn heesch kuchen. Eensklaps kwam hij achter een boom vandaan. Het was reeds donker, maar de oude schurk zag terstond wie hij was. Tot Dick's verbazing hield hij een flink eind staaldraad in zijn hand.

„Wel, wel," zei Joe verbluft, „dat is zoowaar mijn oude vriend Dick. Waar kom je zoo eensklaps vandaan, mijn jongen? Ik verwachtte iemand anders — Bill Harding"....

Steltbeen-Joe kon erg vaderlijk doen, maar dezen keer scheen hij oprécht blij met dit weerzien. Hij was niet veranderd, vond Dick. Hetzelfde gezicht nog, zonder uitdrukking, en netjes in de kleeven. Precies een bescheiden renteniertje. En 'n eenigszins zalvende stem, waarmee hij zelfs den duvel om den tuin zou hebben geleid aangaande zijn waren aard.

Dát was Steltbeen-Joe en nu Dick hem terugzag begreep hij niet, hoe hij zich ooit aan zoo'n gluiperigen schurk had kunnen verkoopen. De ellende uit die dagen moest wel groot geweest zijn, dat hij zich zonder tegenstand had kunnen leenen voor zijn misdadig bedrijf. Maar hij was toen nog een jongen, een kind....

„Ik zocht je," zei hij kortaf. „Toevallig zag ik dat teken en ik dacht dat jij het wel eens kon zijn. Je bent ver uit de buurt vandaag...."

Hij werd eensklaps nieuwsgierig wat Joe hier te doen had en wat hij met dat staaldraad uit moest voeren.

„Ja, ver uit de buurt," beaamde Joe treurig. „Het gaat slecht met de zaken, beste jongen — je bent verplicht het hoe langer hoe verder van huis te zoeken. Maar ik ben blij, dat je hier bent. Je zult er toch zeker niets op tegen hebben over een half uur met duizend dollars naar huis te gaan?"....

Hij neep zijn linkeroog dicht en lachte zoo smakelijk, of hij er geen oogenblik aan twijfelde wat Dick antwoorden zou. Dick weifelde even met een antwoord. Wat moest hij doen — botaf weigeren en Steltbeen-Joe zijn gang laten gaan, of trachten een schurkenstreek te voorkomen?....

Joe legde zijn aarzeland zwijgen verkeerdt uit. De gedachte scheen zelfs niet bij hem op te komen, dat zijn voormalige leerling en medeplichtige wel eens weigeren kon.

Hij liet zijn stem dalen tot een vertrouwelijk gefluister. „Aan het eind van dezen weg ligt het landhuis van Arthur Somers. Over een kwartier verwacht ik hem met den auto uit de stad. Hij heeft een zak vol contanten bij zich — John Frenchard heeft me ingelicht. Je begrijpt er nu zeker alles van? We spannen dit draadje over den weg en de zaak komt in orde. Jij gaat ginds op den hoek staan en kijkt uit, of het de goede wagen is. Een zilvergrijze Chrysler. Is ie het, dan heb je niets te doen — is het een andere, dan fluit je. Dat is voor mij een teken, dat ik den draad op den weg moet laten zakken, begrijp je? Hier is de fluit — pak aan...."

Dick aarzelde niet meer. Het was plicht een lagen streek en een groot ongeluk te voorkomen.

Toen hij vijf minuten later op post stond, koesterde hij niet de minste vrees, dat zijn plannetje mishikken zou. Hij zou trachten den auto op te houden en gelukte dit niet, dan had hij de fluit nog. Arthur Somers kon gerust zijn en met Steltbeen-Joe zou hij het wel klaar spelen.

Hij stond er nog nauwelijks, toen hij een auto in de verte hoorde naderen. Hij plaatste zich op het midden van den zijweg en toen hij den auto de bocht zag uitkomen, begon hij in het licht van de koplampen als een bezetene met zijn armen te zwaaien. De chauffeur scheen echter bevreesd voor onraad, want in plaats van te stoppen, gaf hij vol gas. Dick had ternauwernood den tijd om opzij te springen — als een wervelwind stootte hem een zilvergrijze auto voorbij.

„Mis," mompelde hij teleurgesteld. Toen zette hij de fluit aan zijn mond. Er klonk een schrille, doordringende toon door de avondstilte.

„Wat is dat?" vroeg Arthur Somers ongerust aan zijn chauffeur. Deze haalde de schouders op en met zijn kin op het stuur, scherp uitturend in het schijnsel van de koplampen, trapte hij het gaspedaal nog dieper in. Een minuut later stond de auto veilig stil voor het landhuis. En in de bocht van den weg stond Dick. Glimlachend. Hij had géén klap gehoord en het „nobe" plan van Steltbeen-Joe was dus verijdeld....

Hij stond daar — glimlachend, en dacht niet meer aan Steltbeen-Joe. Doch eensklaps hoorde hij een stap in zijn nabijheid. Hij keerde zich om en op hetzelfde oogenblik, maar helaas te laat, begreep hij, dat hij zich had vergist in Steltbeen-Joe. Hij staarde in een van woede verwrongen gelaat en zag Joe nog een bliksemsnelle beweging maken met zijn rechterhand. Toen knalde er 'n schot door de avondstilte en terwijl hij viel, legde zich 'n zwarte sluier over zijn gedachten neer....

Het jubileumnummer van de Journal verscheen een week later met een rouwrand. Op de voorpagina prijkte het portret van Dick Slaters. Het was voorzien van een kort onderschrift van de hand van John Melvill.

„Dick Slaters, Eereburger van de Boys Brotherhood Republic, in leven redacteur van de Boys Republic Journal, op wien een moordaanslag werd gepleegd door den beruchten Steltbeen-Joe, toen hij diens misdadigen aanslag verijdeld had op mr. Arthur Somers. Drie uren na den aanslag ging hij ter ziele. Het laatste nieuws voor de Journal schreef hij met zijn eigen bloed. Onze vriend ruste in vrede...."

„Prosit!...
hà, 't is 'n
Martini!"

MARTINI

Opwekkend
Gezond

Smakelijk
Pittig

Wie loopt hier gevaar?

Niet de een of ander; allen!
Want juist op school, evenals op
iedere plaats, waar veel menschen
bij elkaar zijn, is het gevaar van
kouvatten door besmetting bijzon-
der groot. Geeft daarom Uw kinde-
ren Panflavintjes mee naar school.

De aangenaam smakende

Panflavin
PASTILLES

vormen een afdoende bescherming
tegen besmetting, keelontsteking,
vekkoudheid.

Verkrijgbaar bij apothekers en drogisten

Een der eerste drukpersen der wereld. Den toets met de machtige moderne persen van heden-ten-dage kan dit primitieve toestel zeker niet doorstaan, maar voor den mensch van 500 jaar terug betekende ditzelfde toestel de scheppingskracht van een vernuft, dat geniaal genoemd mocht worden.

★ EUREKA ★

Belangrijke uitvindingen, hun romantische en tragische geschiedenis

DOOR FR. LORENZ

3. JONKER HENNE DE NAAMLOOZE

Drie jonge mannen, zonen van burgers uit Straszburg, die fatterig gekleed zijn en zich van hun waarde wel bewust schijnen, gaan het armoedige huis binnen en kloppen aan de deur van een armoedige kamer. Als er geen antwoord wordt gegeven, doen zij de deur open en zijn teleurgesteld, wanneer zij het vertrek leeg vinden, niet alleen teleurgesteld maar ook boos. Zij zijn niet gewoon te wachten, de heeren Andreas Dritzehn, Hannes Riff en Andreas Heilmann, en zeker niet op een hongerlijder, die ervan leeft hun zijn kunstgrepen voor goed geld te verkoopen.

Dritzehn vouwt een beschreven papier, dat hij in de hand houdt, dicht en zegt: „Des te erger voor hem, als hij er zijn handteekening niet onder wil zetten.” Maar in plaats van weer te vertrekken, gaan de drie jongelui zitten en zij wachten. Zij zijn ontstemd en zeggen daardoor niet veel, en zoo geschiedt het, dat zij in het vertrek ernaast een

Johann Gutenberg.

zacht rumoer hooren, geluiden als het klinken van metaal, het knarsen van hout. Zij luisteren scherper en kijken elkaar aan. Dan staat Hans Riff op, sluipt op zijn teenen naar de deur tusschen de beide vertrekken en gluurt door de reten. „Ik zie alleen een rug,” fluistert hij, „wat zou de jonker daarbinnen wel uitvoeren?”

Op dit oogenblik gaat de deur open. Jonker Henne staat in de deur en zegt: „Verontschuldigt mij, heeren, ik hoorde u niet binnenkomen.” Hij is een groote, indrukwekkende man, in de volle kracht van zijn leven. Twee blauwe oogen kijken vrijmoedig uit het edele gezicht, een bruine baard golft over de breedgewelfde borst.

„Laten we gaan zitten, heeren,” stelt Gutenberg voor. „Wat wenscht u?”

„Bent u vergeten, jonker,” vraagt Dritzehn wrevelig, „dat u ons vandaag bij u noodigde om het contract te onderteekenen?”

Henne glimlacht verbaasd: „Inderdaad, mijne heeren, ik was het vergeten....”

Maar op scherpen toon probeert Riff verder:

„Dat moeten wel ernstige verhinderingen zijn, jonker, als u kon vergeten, wat toch in de eerste plaats in uw voordeel is.”

Een wolk trekt over Gutenberg's voorhoofd. „Het contract?” vraagt hij. „Hebt u het meegebracht?”

Dritzehn ontvouwt het papier. Verstrooid leest hij voor, dat jonker Henne Gensfleisch zum Gutenberg zich hierdoor verplicht, de met naam genoemde heeren Dritzehn, Heilmann en Riff verschillende kunstvaardigheden, waarin hij meester is, te leeren, waartegenover de drie genoemde heeren zich hunnerzijds verplichten, als belooning voor zijn moeite, den leermeester een bedrag van....

Bruusk breekt Dritzehn de lectuur af. Hij heeft bemerkt dat Gutenberg ergens anders is met zijn gedachten. „Maar,” zegt Dritzehn beleedigd, „als u, jonker, geen belangstelling meer hebt, dan is het doelloos, dat ik verder ga.”

„Ja, heeren,” zegt Gutenberg, ontwakend, „ik luister....!”

Dan moet Gutenberg plotseling lachen. Het is hem vroolijk te moede. Hij wil vrede voor zijn werk, vrede met iedereen. Hij is bereid alles te aanvaarden, wat de heeren wenschen, zegt hij goed-

moedig en ontwapenend. Dan scheurt Dritzehn de overeenkomst stuk.

Gutenberg lacht niet meer. Terwijl Riff en Heilmann ontsteld tegen Dritzehn praten, staat Gutenberg op en gaat voor het raam staan, om zichzelf meester te worden. Plotseling staat hij met gebalde vuisten voor Dritzehn. Hij wil weten, wat dit alles te beteekenen heeft. Ook Riff en Heilmann verlangen opheldering. Maar Dritzehn, die snel voor den vertoornden jonker eenige schreden terugwijkt, hoont: „Kijk, jonker, daar staat ge nu weer in het ridderharnas! Maar u kunt dat beter laten. Als gij zoo op uw eer gesteld zijt, hoe komt het dan, dat gij probeerde ons te misleiden, alsof gij geen ridder waart, maar een oplichter?”

Deze directe aanval opent Gutenberg's vuisten. Hij begrijpt niet, wat deze man zegt. Ook de beide anderen zijn verrast en verlangen, dat Dritzehn naderen uitleg zal geven. Deze glimlacht sluw. Jonker Henne doet geheimzinnig, zegt hij, hij is een stiekemer, die voortreffelijk op zijn voordeel bedacht is. Plotseling overrompelt hij Gutenberg met de vraag: „Wat is het, jonker, dat gij daar in uw kamer uitvoert? Kent gij het geheim om goud te maken?”

Gutenberg is zeer onder den indruk. Hij ziet in, dat men hem wil overrompelen, hem zijn geheim wil ontfutselen. Men heeft hem bespied en wil nu brutaal in het heiligdom van zijn werk binnendringen. Zijn instinct is wakker en het dwingt hem te zeggen: „Heer Dritzehn, u dwaalt. Ik weet niets van goud. En mijn kunst is een zwarte kunst in 'n anderen zin dan u meent. Laat dat rusten, het is geen vaardigheid, die goud oplevert. Het is een hemelsche kunst, mijne heeren. Ik werk ter eere van God, zonder voordeel voor mezelf of anderen.”

Een hemelsche kunst, heeft hij gezegd. De anderen lachen. Dritzehn keert zich om: „Wordt u dus eindelijk verstandig, jonker? Nu, laat maar eens hooren.”

Gutenberg wendt zich naar de drie mannen om en zegt glimlachend: „Het is geen goud, dat ik gevonden heb, heeren. Het is de kunst om boeken met losse letters te drukken....”

Dritzehn springt op: „Jonker! Man! Dat is meer, dat is veel meer zelfs dan gemunt goud! Dat beteekent rijkdom, macht! U leert ons de kunst om boeken te drukken en wij zullen u er voor betalen. En nu, jonker, de overeenkomst! Wij zorgen voor alle dingen, die u noodig hebt en beloven plechtig de diepste geheimhouding tegenover iedereen!”

Gutenberg knikt. Hij gaat de andere kamer binnen en komt spoedig terug. In de eene hand heeft hij een blad papier, in de andere een houten plaat. Eerst geeft hij het papier. Het lijkt den drie mannen niet te verschillen van ieder anderen afdruk van 'n houten drukplaat. Teleurgesteld kijken zij op. Dan legt Gutenberg de met houten letters bedekte plaat voor hen op tafel. Zoo dicht liggen de afzonderlijke letters naast elkaar, dat zij als uit één houtblok gesneden lijken.

Dritzehn kijkt Gutenberg aan, alsof hij wil zeggen: is dat alles, jonker, wat jij kunt? Dit weet de menschheid toch al jaren lang?

Dan wordt Gutenberg door walging overmand. Hij neemt de houten plaat, slingert haar door het vertrek. Een fijne draad laat los; hij loopt door gaten en houdt de losse letters bij elkaar; de letterstaafjes gaan bewegen, boem, zij rollen de kamer door, buitelen door elkaar.

Nu staan de drie mannen ijlings op; zij jubelen en kruipen over den grond, om de kostbare letterstaafjes bij elkaar te zoeken. Zij zijn net kinderen, zooals zij nu op den vloer zitten en de letters zinloos aan elkaar rijgen, alleen om het te begrijpen en ervan te genieten, dat deze staafjes bevrijd zijn uit den dwang van hun houten natuur, dat zij aparte wezentjes zijn, en dat elk ervan voortaan een eigen leven en een eigen taal zal hebben.

Gutenberg staat erbij. Het is hem nu duidelijk geworden, dat hij zijn weet aan de menschen geschonken heeft. Als de kinderen klaar zijn met spelen en stoeien, zal er een nieuwe overeenkomst gemaakt worden. Gutenberg zal betaald worden; hij zal boeken drukken met losse letters, die hij heeft uitgevonden. Maar het zullen zijn boeken niet zijn, zooals het zijn letters niet meer zijn.

Te Mainz zitten drie mannen in een ruim vertrek van het huis „Zum Jungen”, dat Johannes Fust voor werkkamer bestemd heeft. De eene is de huisheer, welgedaan, met roode wangen, een en al welbehagen en tevredenheid, rond, zelfvoldaan en behaaglijk om te zien, zooals alles in dit huis: de kamers, de meubelen en de huisvrouw.

De tweede is jong en slank, snel van begrip en beweging; een knappe kop, die van de kunsten houdt en gemakkelijk te beïnvloeden is. Hij is de schoonzoon van Fust en heet Peter Schöffer. De derde is Johannes Gutenberg. Hij zit log aan de tafel en steunt het hoofd met den grijzenden baard nadenkend in de holle hand.

Vóór hem liggen stapels bedrukt papier en perkament: schoolboeken, kalenderbladen, bovenop een paar bladen, die door hun buitengewoon formaat de aandacht trekken.

Fust slaat met de vlakke hand op deze bladen en zegt: „Geef antwoord, Gutenberg. We moeten eindelijk tot een vergelijk komen! Gij hoorde de klacht, die ik, steunend op deze bewijsstukken” — en wederom slaat hij op de eerste drukproeven van den latijnschen bijbel — „tegen u moet inbrengen. Herinner u: gij hebt u tot mij gewend met de vraag, u het geld voor dit drukwerk voor te schieten. Ik deed dat, vertrouwend op de juistheid van uw berekeningen. Gij hebt mij echter onjuist ingelicht, Gutenberg. Vierduizend goede guldens zijn verdwenen en de twaalfde foliozijde van het boek is nog nauwelijks klaar. Moet ik de schade dragen, terwijl gij met de eer gaat strijken? Denk eens goed

na, Gutenberg, en ga eens na, wat u verstandiger lijkt: dat gij mij de 2026 gulden betaalt, die ik bescheiden eisch als vergoeding voor mijn toelagen, of moet ik mijn recht tegen u bij het gerecht zoeken?”

„Bij het gerecht?” vraagt Gutenberg nu ook, en hij glimlacht bitter. „Zoudt gij een klacht bij het gerecht tegen mij kunnen indienen?”

„Ik wil mijn geld!” houdt Fust vol. „Betaal mij en gij hebt niets te vreezen!”

„Fust,” zegt Gutenberg nu, „gij weet, dat ik zonder middelen ben! Hoe zou ik u tweeduizend zesentwintig gulden kunnen geven? Laat mij mijn werk voltooien en gij zult er door betaald worden.”

Maar Fust schudt boos het hoofd. „Ik heb lang genoeg geduld met u gehad, Gutenberg!” zegt hij nijdig. „Ik kan niet langer wachten. Het is mijn geld en ik heb het noodig. Wanneer gij echter niet kunt betalen, dan moet gij er u niet over verwonderen, als ik volgens de bepalingen van onze overeenkomst handel. Er is aan deze mogelijkheid gedacht, Gutenberg. Gij geeft mij de drukkerij met alle werktuigen en alle bedrukt papier...”

Weer wil Peter Schöffer spreken. Maar weer brengt Fust hem barsch tot rust. Gutenberg is opgesprongen. „De drukkerij?” roept hij ontsteld, „en alle bedrukt papier?”

„U hebt het mij volgens het contract verpand. Of hebt u dat niet?”

Gutenberg knikt, maar hij verzet zich niet. Hij probeert zelfs niet, om zijn vijand, die hem weer uit het paradijs verdrijft, het zwaard uit de handen te wringen. Hij buigt het hoofd. Hij heeft zich met de menschen verbonden en moet daarom menselijke boosheid dulden. Hij heeft zijn hemelsche kunst aan de menschen prijsgegeven en daarom heeft God hem verlaten. Hij wilde boete doen, door dezen bijbel. Maar God wil geen verzoening. Hij mag den bijbel niet voltooien. Uit zijn onreine, door den strijd om het bestaan besmeurde handen wil God dit werk niet aannemen. Nog een keer strijkt Gutenberg's hand, als om afscheid te nemen, over de bedrukte vellen. Dan gaat hij.

„Tot weerziens voor den rechter!” roept Fust hem toornig na. Toornig? Als Gutenberg het vertrek verlaten heeft, is Fust heelemaal niet meer toornig. Als bij tooverslag klaart zijn gezicht op. Hij slaat zich tevreden op zijn dij, grijnst, en zegt tegen zijn schoonzoon: „Nu mag je praten zooveel je wilt.”

„Wat hebt u gedaan, schoonvader?” roept Schöffer ontzet uit. „Het kan u toch geen ernst zijn, Gutenberg te ontslaan?”

Fust grijnst. „Jij bent een handige jongen, Peter,” zegt hij met welgevallen, „ik zou geen pienterder kop kunnen bedenken, en geen waardiger dan jou, om Gutenberg te vervangen. Zou ik je anders mijn dochter tot vrouw gegeven hebben? Maar je bent een dreamer, Peter, en je kan niet rekenen.” En als Schöffer hem niet-begrijpend aankijkt, gaat hij lachend verder: „Of denk je soms, dat wij niet in

De triomf van den genialen man, die het drukken met losse letters uitvond, was zeer groot. Toen hij zijn eerste proeve klaar had, wist hij dat hij de menschheid iets had te schenken, waarvan zij de belangrijkheid eerst veel later zou leeren inzien.

staat zouden zijn om zonder jonker Henne verder te drukken?”

„Wilt u dat doen?” roept de jonge man ontsteld. „Dat wil ik,” knikt Fust behaaglijk. „Want ik heb uitgerekend, dat het voordeliger is om een winst in tweeën te deelen dan in drieën.”

„Maar dat is bedrog!” ontglipt het Schöffer.

„Dat is handel,” antwoordt Fust, heelemaal niet boos, „maar daar begrijp jij niets van. En als niettemin je teere geweten je de zijde van den jonker zou doen kiezen, bedenk dan, dat jij het was, die de fraaie letters teekende, waarmee we dezen bijbel drukken, dat jij een bruikbaren inkt vond en de juiste legering van lood en tin, waaruit wij onze letters gieten. En wie heeft voor het eerst de productieve methode toegepast, om stalen stempels te gebruiken voor het slaan van omgekeerde en verdiepte letters in koperen plaatjes. Weer jij! Terwijl Gutenberg zijn matrijzen nog maakte door plompweg over ruw gesneden letters te gieten.”

Fust staat rechtop voor de tafel. Zijn handen nemen bezit van het bedrukte papier. Peter Schöffer sluit de overwerkte, rood gerande oogen voor den veten glans, die van den schoonvader uitstraalt.

Gutenberg zit in zijn kamer voor een boek. Het is honderdvijfenzeventig foliobladen dik, gedrukt op perkament, met prachtige initialen in blauwen rood. Gutenberg's vinger strijkt steeds weer bewonderend over deze initialen: zij zijn niet met de hand geschilderd, maar voor den eersten keer, sinds de wereld bestaat, meegedrukt. Gutenberg slaat blad na blad van het psalterium om, tot het laatste voorkomt en hij het slotwoord leest, dat luidt: „Door de kunstige uitvinding van het drukken en van het lettermaken, zonder gebruik van de pen, is dit werk zoo vervaardigd en ter eere Gods met vlijt voltooid door Johann Fust, burger van Mainz, en Peter Schöffer uit Gerusheim in het jaar des Heeren 1457 op den avond van Hemelvaartsdag.”

Het boek slaat dicht. Gutenberg knikt. Het lot heeft zich voltrokken. Dat is het psalterium, het meesterstuk van de jonge kunst. Hij is er mee begonnen, anderen hebben het voltooid. Het is in zijn hoofd ontstaan, anderen hebben hun namen er onder gezet. Want hij, Gutenberg, is de knecht geworden, die, evenals zijn letters, iedereen dient, die hem betaalt. De heeren wisselen, maar zijn lot blijft hetzelfde. Dritzehn heette zijn eerste heer, Johann Fust zijn tweede. Nu dient hij Dr. Humery, den stadsphysicus van Mainz, en zijn geld. De nieuwe drukkerij, die Gutenberg heeft ingericht, is betaald door Humery. Wat voor verschil maakt het, dat Humery een eerlijk denkend man is, geen bloedsuiger als Fust en geen ijdele schavuit als Dritzehn? Binnen een paar maanden, als de drukkerij klaar is, zal er weer gedrukt worden met Gutenberg's letters en Humery's geld. Er is niets veranderd, behalve de naam van den heer...

Gutenberg legt de pen neer. Hij herleest, wat hij geschreven heeft: „Altissimi presidio cuius nutu infantium... Onder de bescherming van den Allerhoogste, op wiens wenk de tongen der onmondigen spreken, die dikwijls aan de kleinen onthult, wat hij aan de wijzen verborgen houdt, is dit voortreffelijke boek Catholicon, in het jaar der menschwording des Heeren 1460 in Mainz, de bedrijvige stad van de beroemde Deutsche natie, welke Gods goedheid door een zoo hoog licht des geestes en door een vrijgevig

Het geheim van het boekdrukken werd langzamerhand in alle landen gemeengoed. In tal van landen werden gelegenheden opgericht, waarin de „edele kunst van het drukken” met ijver werd beoefend en werd verbeterd. Onze prent brengt een beeld van de drukkerij van Aldus Manutius te Venetië.

Een foto uit de negentiger jaren: de Koningin Regentes en prinses Wilhelmina bij een harer bezoeken aan Zeeland op het perron te Goes toegezongen door de Goesche schoolkinderen onder leiding van den heer van den Berge, hoofd der Armen- en Weezenschool.

ZEELAND EN ORANJE

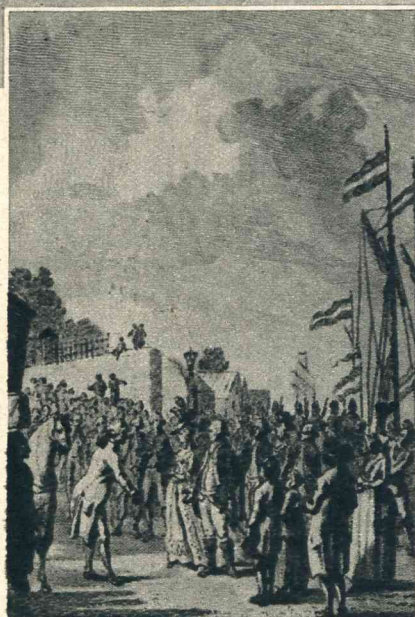
ORANJE-BEZOEKEN UIT HET VERLEDEN

Van oudsher heeft het Zeeuwsche gewest den naam gehad van Oranje-gezinde te zijn. En werkelijk niet alleen den naam. Bij verschillende gelegenheden heeft het gewest de laatste drie en een halve eeuw zijn gehechtheid aan het Oranjehuis metterdaad bewezen. Na Den Briel waren de Zeeuwsche steden Veere en Vlissingen de eerste, die zich in 1672 aan de zijde van den prins schaarden en zoowel in 1572 als in 1747 ging de beweging ten voordeele van den Oranjevorst van Veere uit, dat in zijn strijd tegen de regenten en vóór Oranje geheel het gewest achter zich wist.

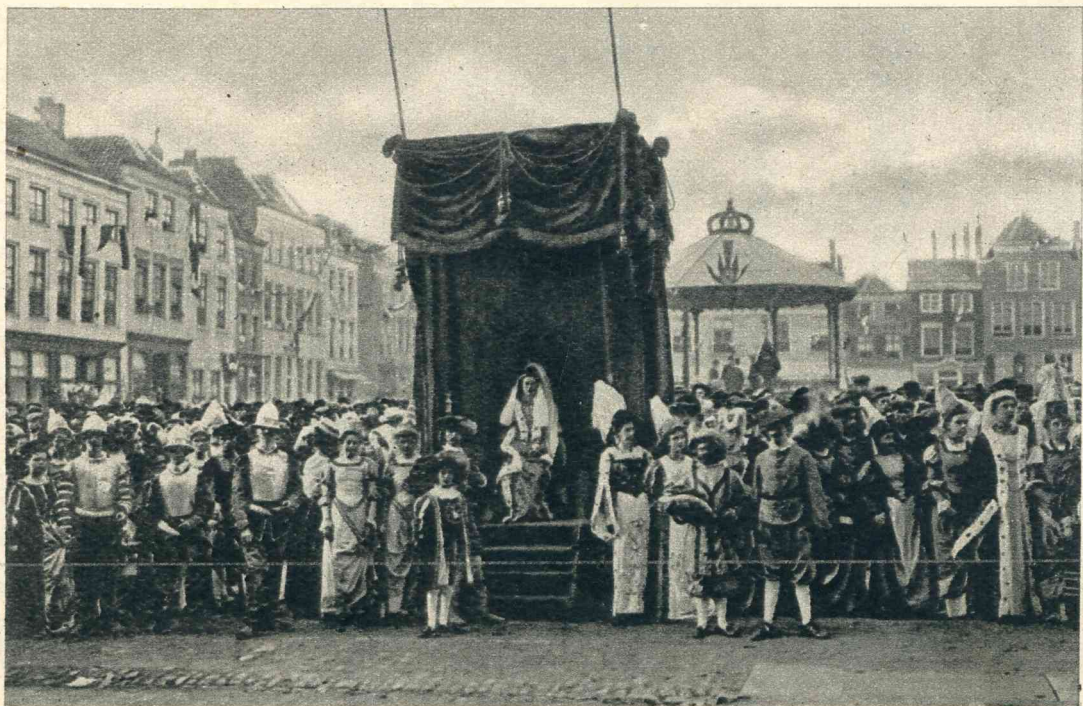
Het is dan ook niet te verwonderen, dat de vorsten uit het Oranjehuis graag in Zeeland waren, waar zij zich omringd wisten van een hun sympathiek gezinde bevolking. Bij vele gelegenheden in vroeger en later tijd trad deze wederzijdsche afhankelijkheid op dikwijls treffende wijze aan den dag.

't Is ditmaal niet ons doel om stil te staan bij de laatste koninklijke bezoeken aan Zeeland. Zij liggen nog betrekkelijk versch in het geheugen. De trouwe lezers van „Ons Zeeland” slaan de jaargangen van 1929—1930 der Zeeuwsche editie op, en bewonderen deze fraai geïllustreerde nummers van het bezoek aan Oostelijk Zeeuwsch-Vlaanderen en aan de havenwerken te Vlissingen. De Oranjeliefde van 't Zeeuwsche volk spreekt uit deze illustraties.

Ons doel van heden is, om bij oude platen iets te

Deze oude gravure uit 1786 herinnert nog aan het bezoek, dat stadhouder prins Willem V met zijn gezin in Juli van dat jaar aan Zeeland bracht: zij stelt de aankomst te Middelburg voor.

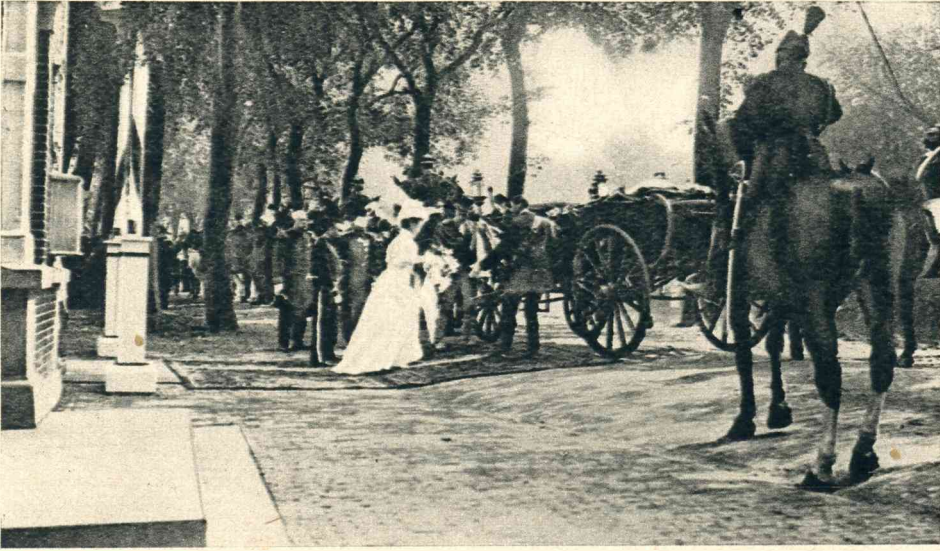

Een détail uit den optocht Jacoba van Beieren, die in 1907 bij gelegenheid van H.M.'s bezoek te Goes gehouden werd.

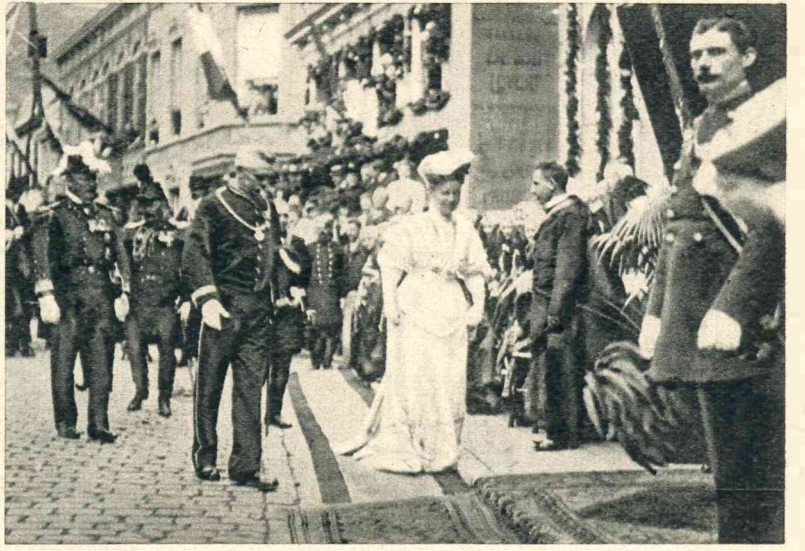
releveeren van Oranje en Zeeland in het verleden, en u te doen zien, dat ook vroeger belangstelling bestond als het een lid van ons geliefd vorstenhuis gold.

Toen Zijn Doorluchtige Hoogheid Prins Willem V op 8 Maart 1766 achttien jaar was geworden, was dit voor ons volk een zeer gedenkwaardige dag. Ook de provincie Zeeland bleef niet in gebreke om de meerderjarigheid van den prins met vreugdebetoon te vieren. Zeeuwsche afgevaardigden deden 't verzoek aan den jeugdigen stadhouder om naar Zeeland te komen, teneinde hem daar officieel als stadhouder te huldigen. Het verzoek werd niet tevergeefs gedaan! Zijne Hoogheid verklaarde gaarne naar zijn trouwe Zeeuwen te komen en op 20 Mei 1766 ondernam hij de reis. Twee Zeeuwsche jachten voeren hem tegemoet. En toen op de „Lange Jan” van Middelburg de vlag werd uitgestoken als een teken, dat het prinselijk jacht in het zicht was, kende de geestdrift in Middelburg geen grenzen. Langs weerszijden van 't kanaal van Welzinge (thans verزند) stonden duizenden bezoekers en juichten den Oranjeliefte hartelijk toe. Zoo zong men luide, terwijl de boot langzaam naar Middelburg voer:

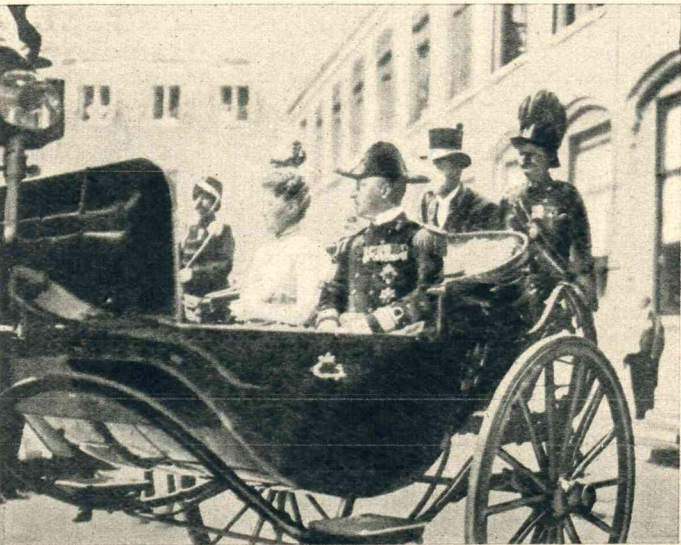
Triumf, Triumf! 't Jacht
komt allengskens nader,
Ter haven in, straks stapt
de vorst aan land,
O goede God, o volle
goedheidvader,
Geleid hem door uw liefde
en rechte hand.
Oranjevorst, door duizend,
duizend tongen,
Met dankbaarheid en opgewekten lust,
Door 't Zeeuwsche volk ook
vroolijk toegezongen
Bij uwe komst, aan onze
Zeeuwsche kust.

H.M. de Koningin bij haar aankomst te Zierikzee, tijdens de Zeeuwsche reis van 1907.

Ook Neuzen werd in 1907 door het Koninklijk paar bezocht: deze foto brengt de aankomst ten stadhuis aldaar in beeld.

Koningin Wilhelmina en Z.K.H. prins Hendrik bij hun bezoek aan Middelburg in 1907: vertrek uit de Abdij.

Het waren onvergetelijke dagen voor het Zeeuwsche gewest. Nog glorierijker was het herhaald bezoek in Juli 1786, toen de prins met zijn gemalinne, twee zoons en dochter kwam. Toen dit vorstelijk gezin in Zeeland was, verkeerden de Zeeuwen in een vreugderoes. 't Was wel een spannende tijd, want de patriotten zaten ook niet stil. De prins deelde reeds bij zijn komst mede, dat hij beslist den Westkappelschen zeedijk wilde zien. Hij had daar al zoo veel over gehoord — ook dat keizer Karel V dezen bezocht had — en nu wilde hij dezen ook wel eens bewonderen, terwijl allen aan het werk waren. Hij was zoo ingenomen met de werkzaamheden, dat hij aan de dijkwerkers twee okshoofden wijn schonk. De prins bezocht toen nagenoeg alle Zeeuwsche plaatsen.

Het bezoek van koning Willem III in 1862 — een bezoek, dat tien dagen duurde — en waarbij zelfs St. Philipsland niet werd vergeten, is een der treffendste geweest in de Zeeuwsche anna-

H.M. koningin Wilhelmina bij haar jongste bezoek aan Hulst toegejuicht door het talrijke Zeeuwsch-Vlaamsche publiek.

len. Het scheen wel of elke Zeeuw ook een dichtader bezat, te oordeelen althans naar het aantal welkomstliederen. Geduldig hoorde de koning telkens deze zanghulde aan, doch één keer meende de vorst, dat hij 't wel 'ns zonder 'n lied kon. Dat was te Middelburg, toen hij de armenschool aldaar bezocht. Reeds was een keurig welkomstlied ingestudeerd. Men verzocht den koning te willen luisteren naar het gezang van „'t ontluikend kroost der armen", maar de vorst vroeg of hij liever de *schriften* der kinderen eens mocht zien. Daarna onderzocht hij eenige leerlingen over de vaderlandsche historie. Dit viel zeer in den smaak en de woorden:

En de koning, hoe verheven,
Hooft ook naar der schaam'len zang

werden niet ten gehoor gebracht. Ook Willem III bezocht den Westkappelschen zeedijk. Ook in Zeeuwsch-Vlaanderen werd de vorst uitbundig ontvangen. Een bakker in Hulst had voor zijn woning een transparant opgesteld, dat een bakker voorstelde, die bezig was een man als een brood in den oven te steken. Ten einde dit beeld nog te verduidelijken, had hij er onder geschreven, met groote letters:

Die zijn koning niet wil minnen,
Schuif ik zoo den oven binnen !!

Koning Willem, die dit zag, lachte hierom smakelijk en prees den Hulster bakker om zijn koningsgezindheid.

Toen koning Willem III overleden was, nam de koningin-regentes de representatie van het koninklijk huis waar. Ook zij bezocht meermalen ons Zeeuwsche gewest en werd hartelijk gehuldigd. Men stelde het bezoek van koningin Emma en prinses Wilhelmina zeer op prijs. Onze plaat geeft hiervan getuigenis, waar zij te Goes op het station door de schoolkinderen werden toegezongen. Ook op Walcheren was hun een geestdriftige ontvangst bereid, vooral op Westhove.

Een ander bezoek, dat den meesten Zeeuwen nog heugen zal, is het koninklijk bezoek aan Zeeland in 1907, dus voor de geboorte van prinses Juliana. Dit waren voor Zeeland glorierijke Oranjedagen. Uit de diverse platen kan men zien, hoe dit bezoek op prijs werd gesteld. Terecht zegt ons Zeeuwsch volkslied „Oranje en Zeeland dat's de leus". Eens heeft koning Willem III gezegd: „De Zeeuwsche vlag waait nooit onklaar!" Moge ook in Zeeland de Oranjevlag nooit onklaar waaien, en de band, die Zeeland aan het vorstenhuis bindt, hechter en inniger worden.

A. M. W.

H.K.H. prinses Juliana ter gelegenheid van een bezoek aan Goes op de trappen van het stadhuis in Zuid-Bevelandsch costuum.

Nog een moment van het bezoek, dat H.M. de Koningin de vorige week aan Middelburg bracht: autoriteiten en publiek juichen H.M. ten afscheid toe.

Waarschuwing

Het is de hoogste tijd dat U

Hermesetas

tabletten uit zuivere kristal-saccharine gebruikt, want zij zetten nooit - zooals suiker - vet aan. Zij zoeten spijzen en dranken zonder eenigen bijmaak. Zij zijn gemakkelijk oplosbaar en kunnen uitstekend bij het koken en bakken gebruikt worden. Absoluut onschadelijk.

Verkrijgbaar bij apothekers en drogisten in handige schuifdoosjes à 43 cts. inhoudende 500 tabletten.

A. G. „Hermes“ Zürich 2 Zwitsersche Fabrikaat

SLACHTOFFERS VAN DEN

TANDBEDERVER

Dit zijn er maar 8 van de talloze slachtoffers, die meenden dat zij hun tanden goed verzorgden. Zij waren er niet op bedacht, dat de tandbederver zich in de kleinste gaatjes tusschen de tanden nestelt, en zijn voedsel trekt uit de spijressten, die daar achterblijven.

Poetst Uw tanden met Odol tandpasta, het rijke schuim ontleent den tandbederver zijn voedsel en belemmert hem in zijn vernielzucht.

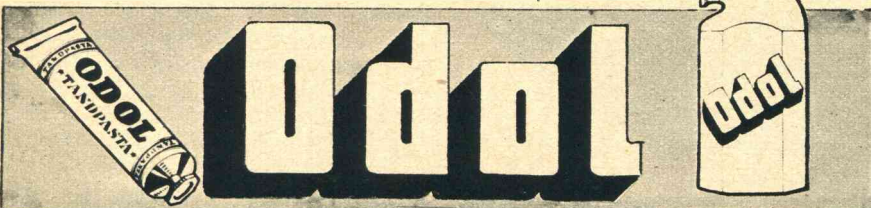
Maar om den tandbederver volledig te vernietigen, moet U met Odol mondwater spoelen. Odol mondwater vervolgt hem tot in zijn ontoegankelijkste schuilplaatsen. De sterk antiseptische eigenschappen maken hem zelfs daar onschadelijk.

● Odol desinfecteert tegelijkertijd mond- en keelholte en geeft U 'n zuiveren adem en 'n opwekkenden, frisschen smaak in den mond.

Poetst Uw tanden met Odol tandpasta. Spoelt Uw mond 2 x daags met Odol mondwater.

Odol tandpasta 0.35 - 0.60 per tube.

Odol mondwater 1.25 - 1.75 per flacon.

NEDERLANDSCH FABRIKAAT - N.V. ODOL COMPANY AMSTERDAM

Annonces betreffende

Geneesmiddelen en Geneeswijzen

worden in dit blad slechts opgenomen, indien zij vooraf voorzien zijn van het stempel „Geen bezwaar“ tegen de plaatsing, afgegeven door de Commissie van Contrôle op de Aanprijzing van Geneesmiddelen en Geneeswijzen, waarvan het Secretariaat is gevestigd: Segbroeklaan 33, 's-Gravenhage.

EURÉKA

Vervolg van bladz. 15

geschenk heeft willen voortrekken en eeren boven de overige volkeren der aarde, niet met behulp van het schrijfrijs, de schrijfstift of de pen, maar door 't merkwaardige overeenstemmen van de verhouding en de maat van patrijzen en vormen gedrukt en voltooid. Daarom zij U, heiligen Vader, met den Zoon en den Heiligen Geest, den drie-eenigen God, lof en eer gebracht, en gij, Catholicon, klinke in dit boek tot lof der kerk en verzuime niet steeds de vrome Maria te loven. Deo gratias."

Dat is het slotwoord van het Catholicon, door Gutenberg's hand geschreven. Er ontbreekt nog slechts de naam van den drukker aan. Maar Gutenberg heeft de pen reeds neergelegd. Hij zal er zijn naam niet bij zetten. Het bedroeft hem, dat hij Aennelin weer groot verdriet moet doen, maar hij kan niet anders. Hij heeft geen naam meer voor God en voor de wereld zijner voorouders. Daarom zal ook dit boek, het eerste dat hij tot het einde drukken mag, zijn naam niet noemen.

Gutenberg neemt afscheid. De kleine drukkerij, die hij bij de vlucht uit Mainz redde, heeft hij aan Bechtermünz, een familielid uit Elsfeld, overgedragen. Hij heeft Bechtermünz in tusschen de noodige handgrepen geleerd en hem opgedragen, de opbrengst van zijn werk aan dr. Humery te Mainz af te dragen, tot de voorschotten, die hij gekregen heeft, afgelost zijn. Nu reikt Gutenberg Bechtermünz de hand, om hem vaarwel te zeggen. Deze houdt de hand echter vast. Het zijn bewogen dagen, en Bechtermünz zou wel willen weten, wat er precies in Mainz gebeurde op dien nacht van den achtentwintigsten October, waar iedereen van spreekt. Hij zou ook willen weten, waar de oude, onbemiddelde bloedverwant zonder zijn werktuigen naar toe wil gaan.

De nieuwe keurvorst en bisschop van Mainz, Adolf van Nassau, heeft hem de eer bewezen, hem tot hoveling te benoemen, zegt Gutenberg. Jaarlijks krijgt hij een nieuw kleed, tweehonderdveertig schepel koren en twee vaten wijn.

„Is dat 'n belooning voor uw kunst?“ wil Bechtermünz weten.

Gutenberg glimlacht droef: „Niet voor mijn kunst. Ik zal verstandig doen, mijn heer niet te laten gewaar worden dat ik drukker ben. Want de keurvorst is slecht te spreken over de drukkers van Mainz.“ Gutenberg windt zich op: „Zoo lang als ik leef hebben mijn letters zich tegen mij gekeerd. Ook in Mainz.“

Eens dacht Gutenberg, dat zijn kunst Mainz rijk en beroemd zou maken. Het is anders gegaan. Leeg, met verwoeste muren en uitgebrande huizen, beroofd van zijn burgerij, zijn welstand en de genegenheid van den nieuwen heer, zoo heeft Gutenberg zijn vaderstad verlaten, toen hij besloot Adolf van Nassau aan zijn hof naar Eltoille in het Rijngebied te volgen. Hij is onschuldig aan dit ongeluk van de stad. En toch mede schuldig. Want het waren zijn letters, die als trommels ten strijde riepen, ten strijde tegen recht en keizerlijke machtspreek.

Dan trekt Gutenberg langs den weg naar de plaats, waar hij voortaan zal leven. En als hij daar loopt, slechts licht gebukt onder den last der jaren, met een witten, golvenden baard, ziet hij op den weg die uit Mainz voert een schaar mannen komen, trekkend als hij, die aan hun knapzakken als hand-

werkers te herkennen zijn. Als zij dichtbij komen herkent hij hen haast allen. Knechten zijn het, deels uit de drukkerij van Fust, deels uit zijn eigen drukkerij, die hij bijna alle ingeleid heeft in de geheimen der zwarte kunst. Eerst herkent hij Johann Mentel, die hem altijd het liefst was. Naast hem Günter Zainer en Heinrich Eggstein. Gutenberg blijft staan en wacht de mannen op. Zij herkennen hem verbaasd en roepen hem luid toe. Zij zijn met z'n twaalfen.

„Waarheen voert de weg?“ vraagt Gutenberg.

Zij vertellen hem, dat zij naar den vreemde gaan, haast ieder naar een andere stad. Mentel en Eggstein willen naar Straszburg, Zainer gaat naar Augsburg, Ullrich zelf heeft Keulen als doel gekozen. Ullrich Gering trekt zelfs met twee andere vrienden naar Parijs. Weldra zullen zij van elkander scheiden en uit elkaar gaan naar alle windrichtingen, naar vreemde steden, verre landen. Want Mainz kan hen niet meer te eten geven. De stad is verwoest, de drukkerij van Fust een prooi der vlammen geworden. Fust zelf is met de exemplaren van zijn bijbel naar Parijs gegaan.

„Meester,“ zegt Johann Mentel ten slotte, „één ding zouden we nog graag willen: dat u ons van onze belofte ontsloeg om over uw kunst te zwijgen.“

En Gutenberg ontslaat hen ervan. Elk hunner drukt hij de hand. Twaalf handen drukt hij. Dan ziet hij de menschen langs den weg voorttrekken, de wereld in. Twaalf mannen zijn het. Twaalf apostelen, denkt Gutenberg. En zij gaan heen en zullen de wereld zijn woord verkondigen, zijn gedrukt woord.

Enkele jaren later stierf Gutenberg, arm, kinderloos en onbeteurd. Een familielid, de raadsheer Gelthuss, wilde Gutenberg's naam voor de wereld na hem bewaren. Op zijn kosten liet hij den uitvinder in de kerk van den heiligen Franciscus te Mainz begraven, richtte op zijn graf een steen op en liet daarin beitelen: „Voor den ten opzichte van alle naties en talen zeer verdienstelijken uitvinder der boekdrukkunst, Johann Gensfleisch, heeft Ad. Gelthuss tot eeuwige herinnering aan zijn naam dit monument geplaatst.“

Pas in het jaar 1837 viel de omhulling van het gedenkteken voor Gutenberg in Mainz, gemaakt door den grooten Thorwaldsen. Maar de feestredenaar had toentertijd geen gemakkelijke taak. Wat kon hij van Gutenberg vertellen, wiens geboortejaar, levensloop en overlijdensdatum niemand wist? Mainz stichtte het gedenkteken voor den naam van een groot man en voor de overtuiging, dat het 'n Duitscher was, die de boekdrukkunst aan de wereld schonk.

Maar zij, die precies wilden weten, wie Johannes Gutenberg was, die een bewijs wilden hebben van zijn bestaan, een nog zichtbaarder teeken dan zijn werk, zij, die een met zijn hand geschreven regel wenschten te zien, een wambuis, dat hij gedragen had, een stoel, waarop hij had gezeten — zij bleven onbevredigd. Er werden alleen twee letters gevonden, in hout gekerfd, en een jaartal. Negentien jaar na de omhulling van het gedenkteken in Mainz vond men daar in den kelder van het drukkershuis „Zum Jungen“ den dwarsbalk van een drukpers, waar een schroefmoer door loopt. En in het verweerde hout gekerfd las men het teeken: J. G. 1441.

„De vrolijke Tippelaars” te Vlissingen organiseerden op Zaterdag en Zondag 11 en 12 September afstandsmarschen over 20 en 35 km.

Overzicht van de drukte bij het eindpunt.

Nog een groepje deelnemers onderweg.

ZEEUWSCHE SPORT

Met veel regen en onaangenaam koud weer nam de zomer afscheid. En nog was het programma der zomersporten niet afgewerkt. De onderlinge wedstrijden van de A.V. E.M.M. werden j.l. Zaterdag gehouden.

Het behoeft geen betoog, dat het aantal deelnemers miniem was door 't weer en dat de prestaties navenant waren. Slechts zeven namen kwamen op het lijstje der uitslagen voor en er is tusschen de nummers één en twee verwoed gevochten om den wisselbeker. Nummer drie kwam direct een heel eind achterop, terwijl nummer vier een goede middelste werd en tenslotte vijf, zes en zeven verwoed stredden om van de laatste plaats af te blijven. W. Vreeken was houder van den wisselbeker in 1936 en moest dezen nu afstaan aan zijn broer Ad. Vreeken, die hem met een verschil van slechts 14 punten (2244 en 2230) klopte. C. v. Opdorp behaalde 1708½ punt en dan volgden J. Damman 1633½, Ad. Kambier 1545, T. van Roon 1539½ en J. G. Boel met 1520½ punt. Op de 100 meter werd Van Roon eerste, gevolgd door W. Vreeken. Verspringen was voor W. Vreeken, met Ad. Vreeken op de tweede plaats. Zooals te verwachten was leverde het hoogspringen een fellen kamp en het slot was een gelijk eindigen van Ad. en W. Vreeken en C. v. Opdorp. Kogelstooten was weer voor de beide Vreekens met Ad. als eerste en dit was evenzoo bij het speerwerpen, maar nu won W. het.

Het zijn zeer geanimeerde wedstrijden en we zouden E.M.M. in overweging willen geven ze wat vroeger te houden. Het atletiekprogramma is in den zomer overladen, zal men zeggen, en daarom worden deze wedstrijden naar achter geschoven. Dit is echter o.i. onjuist, want deze onderlinge kampen blinken uit wat geest en sportiviteit aangaat en zijn alleen om hun sfeer reeds belangrijker dan de andere wed-

strijden, althans dit jaar zeker. Het is toch algemeen bekend, dat na enkele jaren van rustig en prettig werken in een beste verstandhouding, zoodat het een genot was van de atletiek-kampen getuige te zijn, er dit jaar weer een zeer onaangename sfeer geheerscht heeft op bijna alle wedstrijden. Dit doet de atletiek geen goed en het wordt langzamerhand tijd, dat de leiders der Zeeuwsche atletiek daaraan nu eens radicaal een eind maken.

Een ander afscheid werd Zondag genomen. Het was de wandelsport, welke dit jaar voor het laatst, althans in een massatocht, gedemonstreerd werd. Ook hier was de regen een rem voor de belangstelling. De deelname was niet groot, vergeleken bij vroeger, maar de groentjes kunnen, gezien den tijd van het jaar en de omstandigheden, nog tevreden zijn.

A.s. Zondag komt nog de jaarlijksche trip naar

Een nieuwe zwemster aan het firmament. De 16-jarige Poppy le Roy, die in Indië negen Indische records op haar naam bracht en te Breda, waar zij thans woont, van plan is haar zwemcarrière voort te zetten. Zij traint daar onder leiding van mevrouw v. d. Zwaan, met wie zij op onze kiek door Breda wandelt.

Bergen op Zoom en dan kan het wandelseizoen definitief besloten beschouwd worden. Het zullen weer de bekende gezichten zijn, zoowel van wandelaars(sters) als verzorgers(sters) en het wordt weer, als Pluvius geen spelbreker wordt, een geanimeerd marschje.

En dan komt het groote leger van King Soccer a.s. Zondag met vliegende vaandels en slaande trom in alle stadions en sportvelden zijn veroveringen maken. Bekeken we vorige week de tweede-klassers prognostisch, nu nog even een beurt aan de mindere goden.

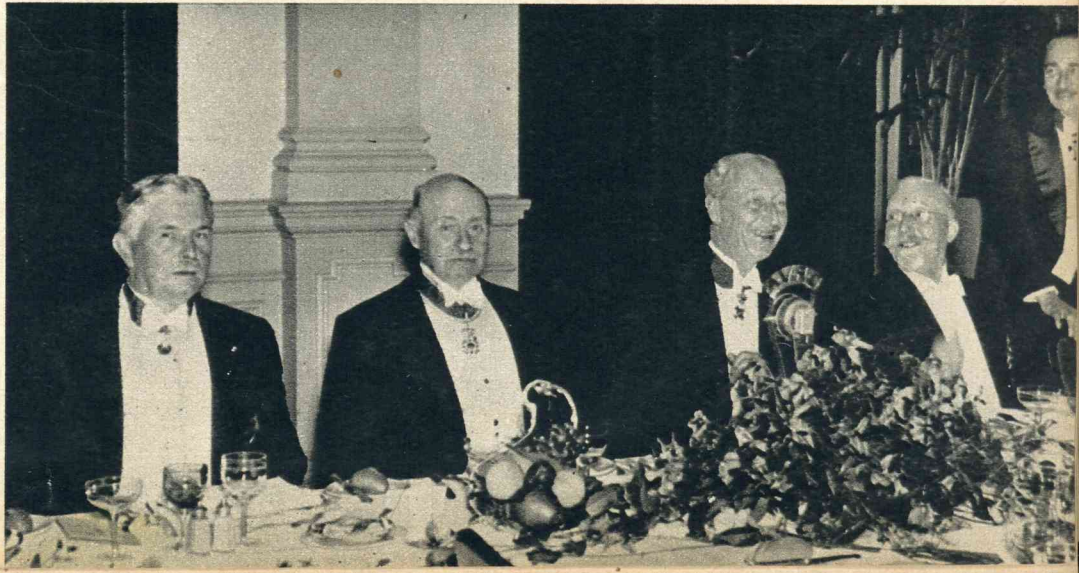
Biervliet tegen Hoofdplaat is al een belangrijke ontmoeting met de beste kansen voor Hoofdplaat. Breskens moet thuis Oostburg aan kunnen en Hulst moet in eigen home niet teleurgesteld zijn als het bezoekende IJzendijke het een zeer zware partij oplegt. Terneuzen zou zich met schande beladen als van Sluiskil verloren werd, maar 't voetbalstuivertje rolt altijd nog anders dan andere stuivertjes. Vlissingen 2 achten wij sterker dan de Middelburg-reserves en Zeelandia 2 krijgt aan Terneuzen 2 een zware partij. E.M.M. denke niet dat baby Goes 2 voor de poes is en zal geducht moeten oppassen. 't Kon zelfs wel eens 'n goed Goes-debuut worden. Hansweert-Goesche Boys is het grootste vraagteken, wat niet wil

zeggen, dat we eenige hoop hebben op een klinkende bevestiging van onzen voetbalhoroscoop, want wien zal het lukken uit den stand der sterren te voorspellen, zoolang het firmament nog schuil gaat achter een sluier van het ongewisse?

Feijenoord legde Zondag definitief beslag op den Zilveren Bal, door Sparta in den eindstrijd met 3-1 te kloppen.

Te Scheveningen werd Zaterdag ter gelegenheid van het zilveren jubileum van het N.O.C. een receptie en diner gehouden. Tijdens het diner, v.l.n.r. P. Droogleeuw Fortuyn (burgemeester van Rotterdam), graaf Baillet Latour (pres. Intern. Ol. Comité), A. Baron Schimmelpennink v.d. Ooye (voorz. N.O.C.) en burgemeester de Vlucht van Amsterdam.

Bommenwerpers bewegen zich voort tusschen de breede, kronkelige wanden van het Yosemite-dal, in het Yosemite-National Park, Californië.

Official Photo U.S. Army Corps.

De stad Mount Clemens (Michigan) is juist even zichtbaar door een opening in het wolkendek, waarboven snelle achtervolgingsmachines in gesloten formatie opdringen.

Official Photo U.S. Army Corps.

AMERIKA' VLIEGEN LEGER

De ontwikkeling der militaire luchtvaart in het land van Under Sam heeft geen gelijk tred gehouden met die der burgerlijke verovering van het luchtruim. De noodzaak daar toe was dan ook in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika veel minder dringend dan bij voorbeeld in het politiek veel sterker verdeelde Europa. Toch beschikt het leger in Amerika's Noorderhelft op het oogenblik over het respectabele getal van 1600 vliegtuigen. Wat het zeggen wil, wanneer een gedeelte van zulk een eskader een luchttoefening gaat maken, weet ieder die wel eens een dertigtal machines bij een luchtvlootrevue als adelaars door het luchtruim heeft hooren en zien manoeuvreren. Het blijft een imposante aanblik. Vooral natuurlijk, wanneer daarbij de achter- of -- om van vliegersstandpunt uit te spreken -- de ondergrond gevormd wordt door de bergen en bosschen, de statige zeearmen en rivieren. De indrukwekkende stedenagglomeraties van Amerika. Hoe imposant het schouwspel is uit de lucht zelf, ver toont ons de reeks opnamen, tot de publicatie waarvan we door het U. S. Army Air Corps vriendelijk werden in staat gesteld.

Een formatie Boeing P26 achtervolgingsmachines, gewoonlijk onmiddellijk in de nabijheid vliegen van bommenwerpers, ten einde deze op hun beurt tegen vijandige vliegtuigen te beschermen.

Official Photo U.S. Army Corps.

AMERIKA'S VLIEGEND LEGER

De ontwikkeling der militaire luchtvaart in het land van Uncle Sam heeft geen gelijken tred gehouden met die der burgerlijke verovering van het luchtruim. De noodzaak daartoe was dan ook in de Verenigde Staten van Noord-Amerika veel minder dringend dan bijvoorbeeld in het politiek veel sterker verdeelde Europa. Toch beschikt het leger in Amerika's Noorderhelft op het oogenblik over het respectabele getal van 1600 vliegtuigen. Wat het zeggen wil, wanneer een gedeelte van zulk een eskader een luchttoefening gaat maken, weet ieder die wel eens een dertigtal machines bij een lucht-vlootrevue als adelaars door het luchtruim heeft hooren en zien manoeuvreren. Het blijft een imposante aanblik. Vooral natuurlijk, wanneer daarbij de achter-of — om van vliegersstandpunt uit te spreken — de ondergrond gevormd wordt door de bergen en bosschen, de statige zeearmen en rivieren, de indrukwekkende stedenagglomeraties van Amerika. Hoe imposant het schouwspel is uit de lucht zelf, vertoont ons de reeks opnamen, tot de publicatie waarvan we door het U. S. Army Air Corps vriendelijk werden in staat gesteld.

Een formatie Boeing P26 achtervolgingsmachines, welke gewoonlijk onmiddellijk in de nabijheid vliegen van bommenwerpers, ten einde deze op hun beurt tegen vijandelijke vliegtuigen te beschermen. Official Photo U.S. Army Corps.

Verkenner-vliegtuigen manoeuvreren boven New York: Governors-eiland en Manhattan. De Hudson-rivier (links) is met booten uit alle deelen van de wereld bezaaid. De z.g. East-River strekt zich rechts uit. Vaag op den achtergrond in het midden rijst het hoogste gebouw ter wereld, het Empire State Building. Official Photo U.S. Army Corps.

Op deze foto zien we een aantal bombardements-vliegtuigen boven Washington, in formatie vliegend over het Kapitoel en de wijk der regeeringsgebouwen. Official Photo U.S. Army Corps.

DE MAN MET HET BLAUWE MASKER

door
ANTHONIE MORTON

**Winnaar van den Lippincott-
prijs van 7500 dollar**

Zij drukten elkaar hartelijk de hand.

„Ik vind 't echt prettig, dat ik je weer eens zie,” zei de kolonel, wiens knevel witter was dan ooit. „Lady Mary zou je óók graag wel weer eens spreken, John — dat weet ik zeker. Ze is in de stad. Waarom zou je...”

Echt iets voor dien ouden soldaat, dacht Mannering glimlachend, om zich zoo te vergalopperen. Maar aangezien de galop juist den kant op ging, waar de jongeman heen wou, knikte hij.

„Hoe maken ze 't allemaal?” vroeg hij, toen zij den kant van het huis op liepen.

„Uitstekend, uitstekend,” zei de kolonel. „Marie.... eh.... humhum.... is een paar dagen de stad uit. Eh....” De oude man maakte een krachtige slikbeweging. „Je hebt natuurlijk gehoord....”

„Marie,” zei Mannering lachend. „Ja — daarom informeerde ik juist.”

Toen zij binnen waren, praatten zij nog een paar minuten, vóór lady Mary zich bij hen kwam voegen.

Mannering doorleefde een aangenaam uur. Over het verleden werd niet gesproken. Hij maakte aanstalten, om te vertrekken, toen er een nieuwe bezoeker kwam. Hij werd voorgesteld aan den man, die — al kon hij zulks toen nog niet vermoeden — in zijn toekomstige avonturen een zeer belangrijke rol zou gaan spelen.

„Hallo, Gerry,” groette de kolonel. „Ah, Mannering — jullie kennen elkaar nog niet, wel? Gerry Long uit Amerika, Boston — John Mannering....”

Long was groot, smal van heupen, breed van schouders en knap van gezicht. Gelijk vele Amerikanen werd hij eerder voor eenentwintig dan voor zevenentwintig aangezien, een dwaling, die begunstigd werd door zijn strookleurig haar en zijn zeer lichte teint. Hij bewoog zich vrij en makkelijk en hij lachte nog makkelijker. Mannering mocht hem aanstonds graag.

„Ik heb hooren vertellen,” praatte Long vroolijk, „dat geen mensch Engeland — en speciaal Londen — zoo goed kent als u, meneer Mannering.”

„Dan hebt u verkeerd gehoord,” glimlachte Mannering.

Kolonel Belton lachte brommerig.

„Laat je maar niets wijsmaken, Gerry, laat je niets wijsmaken! De rakker is hier aardig bezig, de blommetjes buiten te zetten, al... al....”

„Eeuwen,” hielp lady Mary liefjes. De kolonel keek haar spinnig aan.

„Je hebt naam gemaakt,” hield Belton vol, met een stem, als moest allen twijfel de kop worden ingedrukt, „dat kun je onmogelijk ontkennen, Mannering. Wat ik zeggen wou — liefhebber je niet in juweelen tegenwoordig?”

Gerry Long keek belangstellend, meende Mannering. Hij knikte.

„Wel een beetje, maar heusch niet van belang!”

Het uur, dat volgde, gaf hem meer, dan hij ervan verwacht had. Gerry Long was zelf ook verzamelaar van edelstenen, hij schonk aan zijn liefhebberij heel de vurigheid van zijn jeugd. Het was een spannend maar interessant uurtje, want Mannering's betrekkelijk geringe kennis van juweelen werd ten uiterste getoetst. Het was een geluk voor Mannering, dat de Amerikaan bijna voortdurend aan 't woord bleef en er volstrekt geen erg in scheen te hebben, dat de ander slechts een amateur was. Mannering kreeg heel wat te hooren, dat hij voordien niet geweten had. Hij begreep, dat hij daar in de toekomst zijn voordeel mee kon doen.

Het was een zijner grootste moeilijkheden geweest, hoe hij echte edelstenen onderscheiden moest van imitatie. Dat was een vraagstuk, waar zelfs kenners vaak voor stil stonden, maar door om te gaan met Gerry Long, die de Amerikaansche doortastendheid ook in 't kleine doorvoerde, kon hij leeren, terwijl zij enkel van gedachten schenen te wisselen.

Wat Bristow over bekendheid gezegd had, werd ten volle bewaarheid; het huwelijk van Marie Overndon gold onbetwist als een der belangrijkste gebeurtenissen van het jaar. John Mannering behoorde onder 't groote aantal gasten.

Marie Overndon zag er allerliefst uit.

Zij was in 't wit gekleed en toen Mannering haar terug zag komen van het altaar, herinnerde hij zich levendig de heerlijkheden van die maand op Overndon. Hij herinnerde zich ook de halve beloften en zijn geloof in haar. Maar dat alles bekeek hij nu met een cynischen blik. Hij wist, dat er achter haar klare schoonheid vinnige hardheid school; hij peinsde: als hij rijk was geweest, in plaats van — betrekkelijk — arm, dan zou hij, en niet Frank Wagnall, daar nu naast haar hebben geloopt, bij melodieën, die over Eden fluisterden.

Marie was zichzelf volkomen meester. Zij zag hem, dat voelde hij, maar zij keek langs hem heen. Was daar een flauwe zweem van een lachje op haar lippen of speelde zijn fantasie hem parten?

Mannering keek naar den bruidegom.

Wagnall had veel punten van overeenkomst met Gerry Long. Hij was groot, blond, lenig, draaglijk knap; de gelegenheidskleeding stond hem goed en hij zag er zoo voldaan uit, als hij volgens de meeste menschen wel zijn mocht. Hij zag er ook jòng uit.

Mannering zag hen de kerk uitgaan; hij glimlachte fijntjes en dacht toen, dat hij 't erg druk zou hebben in de zeer nabije toekomst. De laatste galmende klanken van het groote orgel schenen zijn gedachten gezelschap te houden.

TWEE PARELSNOEREN

Kolonel George Belton had zijn huis aan de Overdons geleend voor de huwelijksfeesten. Hij had de Wagnalls geholpen, om alles zoo goed mogelijk te doen. Het oude pand zag er werkelijk glanzend uit, terwijl het een paar maanden tevoren een indruk van verval had gemaakt. De bedienden glommen in hun livrei en verstonden de kunst van den glimlach. Mannering kreeg den indruk, dat er evenveel mannelijke bedienden waren als gasten en hij wist, dat het aantal gasten naar de tweeduizend liep.

Dat noemden de Wagnalls „een stuk of wat menschen”, terwijl Marie Overndon het betitelde als „een paar van mijn beste vrienden”. Het was een succes. Iedereen leek voldaan, niemand was te luidruchtig. De gebruikelijke speeches, de gebruikelijke toosten, de gebruikelijke grappen werden te berde gebracht, alsmede een verkwikkende prestatie van Gerry Long, toen deze werd opgeroepen, zijn redevoering als getuige uit te spreken. Long kreeg een felle kleur, schraapte zijn keel, hief zijn glas en zei: „Nou, proost dan!” Mannering voelde nog meer hartelijkheid voor Long; de man stelde zich absoluut niet aan.

De bibliotheek van het huis was afgestaan voor de cadeaux, en daarheen vooral ging Mannering's belangstelling uit.

Hij keek er eens rond, kort nadat de bruid en bruijom vertrokken waren — naar Parijs, en vandaar naar het Zuiden. De ligging van het vertrek was prachtig, dat wist hij al. Ten eerste waren er geen ramen, maar twee glazen bovenlichten, schuin in het plafond gezet; die gaven ruimschoots licht.

Er was maar één deur, die in de hall uitkwam en dag en nacht bewaakt werd door een agent in burgerkleeding — Bristow had Mannering dien man uitgeduid — en door een klein breed heertje, veel te beleefd om een gast te zijn, afgevaardigd door Dorman's Detective-agentschap.

Er waren nog meer rechercheurs in huis. Boven dien stond iemand buiten op wacht. De kans op inbraak beliep letterlijk nihil, maar de mogelijkheid op roof van binnen uit bleef en de Wagnalls namen niet de minste risico. Maar....

Mannering had zijn plan opgemaakt en uitgewerkt. Hij had de cadeaux oplettend bekeken en ontdekt, dat er maar heel weinig practisch in aanmerking

KORTE INHOUD VAN HET VOORAFGAANDE

John Mannering doet een huwelijksaanzoek aan de liefstallige Marie Overndon, maar wordt afgewezen, omdat zijn financiële omstandigheden niet bepaald gunstig zijn. Na deze teleurstelling begeeft hij zich naar Londen, waar hij door spelen en juwen vergetelheid tracht te zoeken. Het restant van zijn kapitaal smelt nu weg als sneeuw voor de zon. Lord Fauntley, die in de meening verkeert, dat John Mannering zeer rijk is, noodigt hem te zijnen huize en stelt zijn dochter Lorna, een kunstschilderes, aan hem voor. John toont warme belangstelling voor de ongeëvenaarde collectie edelstenen, welke lord Fauntley bezit, en die in een speciale kluis is opgeborgen. Hij slaagt erin het geheim van de safe te vernemen en langzaam rijpt het plan in hem de kostbare juweelen te stelen. Bij deze inbraak wordt hij op heeterdaad betrapt door Lorna. Hij neemt ijlings de vlucht en laat de sieraden achter. Mannering gelooft niet, dat zij hem herkend heeft. Alsof er niets gebeurd is, noodigt hij haar den volgende avond uit te gaan dansen. Inspecteur Bristow van Scotland Yard wordt belast met de opsporing van een Kenton-broche, welke op zonderlinge wijze in een dancing bij een der gasten ontvreemd werd. Hij wendt zich tot een Londenschen opkooper, die het juweel inderdaad in zijn bezit heeft, en ontmoet daar toevallig John Mannering. Mannering weet zich uit de voeten te maken, door gebruik van een gas-revolver. Er doen zich steeds meer gevallen voor van berooving in de Londensche society-kringen. Scotland Yard staat voor een raadsel. Toevallig komt Mannering te weten dat de beroemde Rosa-parels, die destijds in Amerika gestolen zijn, zich in 't bezit bevinden van den Londenschen geldschietser Septimus Lee. Hij biedt hem een hoog bedrag voor het snoer, doch steelt 't uit het huis van Lee een dag voor de overdracht zal geschieden. Mannering tracht de Rosa-parels te verkoopen, doch ontdekt tot zijn geluk, dat de pandjesbaas en heler Levy Schmidt dezelfde persoon is als Septimus Lee. Lee verdenkt Mannering en laat diens flat door z'n chauffeur onderzoeken. Mannering betrapt den onhandigen indringer en maakt op sluwe manier van den inbreker gebruik om Lee in den waan te brengen, dat hij 'n gefortuneerd man is. Alle wantrouwen weet hij bij zijn bezoek aan Lee weg te nemen. De detective Bristow roept Mannering's hulp in bij het opsporen van den geheimzinnigen inbreker. John Mannering krijgt hierdoor alle gegevens van Scotland Yard in handen, waardoor hij zich nu volkomen veilig gaat voelen.

✱

Zijn snel begonnen vriendschap met Gerry Long had nog andere voordeelen, maar die sprongen niet zoo aanstonds in het oog.

Long had den naam, rijker te zijn dan de Wagnalls en inderdaad had hij de beschikking over een ontzaglijk vermogen, hem nagelaten door een vader, die zich met trust-vorming had beziggehouden. Als er nog iets noodig was, om de belangstellende bijhangers der society te overtuigen, dat John Mannering tot de allerrijksten behoorde, dan werd het geleverd door zijn relatie met dien jongen Amerikaan.

Mannering was meer dan ooit overtuigd van zijn gelukkig gesternte. Hij mocht Long graag, voelde zich aangetrokken door diens snel opvlammende geestdrift, door zijn vastberaden — bijna grimmigen — opzet, om zijn verblijf in Engeland zoo goed mogelijk te gebruiken. En al heel spoedig besefte hij, dat Long een van de weinige menschen was, dien hij niet bestelen zou.

„'t Zou haast lijken, of ik nog 'n geweten had,” zei Mannering tegen zichzelf, een paar uur later voor zijn spiegel in de Elan. „Enfin, morgen zullen we zien.”

Dat morgen was de dag der dagen voor Marie Overndon en Frank Wagnall uit Boston. Gerry Long zou getuige zijn. Lorna Fauntley was een der zeven bruidsmajesties geworden, voornamelijk door den invloed der gravin-weduwe van Kenton.

Waarom zou een vrouw zich iedere maand een paar dagen zoo ellendig voelen, dat ze tot niets in staat is, wanneer dat meestal niet nodig is? Want voor de meeste vrouwen, die Kalzan gebruiken, heeft iedere maand louter gezonde, prettige dagen. Kalzan het smakelijke Calcium-natrium-zout, kan ook U bevrijden van de maandelijksche kramp-met-hoofdpijn, van dat weë gevoel, dat alles in de heele wereld akelig is. Lijkt het U niet verstandig om maar meteen met Kalzan te beginnen?

KALZAN
in tablet- en poedervorm.

Alles geprobeerd..

...maar alleen Daggett & Ramsdell's crèmes bevredigen op den duur. Geen andere crème zal Uw huid zoo afdoend reinigen... doet zoo spoedig elk spoor van make-up verdwijnen. Begin Daggett & Ramsdell's Perfect Cold Cream te gebruiken... en let eens op de gestadige verbetering van Uw teint.

Daggett & Ramsdell

Imp. H. HAGEMEIJER - Hoogstraat 30 - Den Haag

kwamen, om gestolen te worden. Er waren echter drie dingen, die de Baron wel graag hebben wou, al zou hij zich tevreden achten, als 't hem lukte, er één van te bemachtigen.

De Wagnall-diamanten, een hals-snoer van zeldzame schoonheid. Op de open markt zou het dertigduizend pond waard zijn geweest. Binnen het afzet-gebied van den Baron beliep de waarde ongeveer vijf- of zesduizend en dat was een prijs, het winnen waard, al kon de verkoop moeilijk vallen.

Het Wagnall-halssnoer lag midden op de lange tafel, omgeven door andere cadeaux, alsof het hun hulde in ontvangst nam. Aan de einden der tafel namen twee andere geschenken ereplaatsen in. De Rennelsaffieren — door Frank Wagnall voor zijn vrouw gekocht, vlak onder de portefeuille van lord Fauntley vandaan, die al maanden over den aankoop had gedacht — lagen het dichtste bij de deur en hadden dus het meeste kans, buit te worden gemaakt. Aan het andere einde lag het paarlen halssnoer, dat lady Kenton geschonken had. Lady Kenton had de Wagnalls onder haar vleugelen van hun eersten dag in Londen af. Zij had zich dus genoopt geacht, op indrukwekkende wijze voor den dag te komen.

Zij had haar doel bereikt: weinig cadeaux werden zoozeer bewonderd als de parels. Zij was haast niet uit de bibliotheek weg te slaan; om toch maar iedere lofspraak te hooren!

Toen Mannering binnen kwam dwalen, na de receptie, vond hij lady Kenton er met Gerry Long en nog twee of drie bekenden. De douairière slaakte opgetogen kreetsjes over dit cadeau en dat cadeau, maar al wat ze zei was een inleiding tot haar parels, zij hunkerde naar lofprijzingen. Gerry Long zag het en was haar ter wille. Lady Kenton was zoo dankbaar, dat zij de Amerikanen tot het hoffelijkste volk ter wereld benoemde. Mannering bleef volle drie minuten naar de parels kijken, en zei toen, met een stem van ontzag:

„Zoo'n prachtig opeenvolgende serie heb ik nog nooit gezien.”

Mannering en Long glimlachten tegen elkaar.

Toen trad lady Kenton een stap naar voren, voornemens, een paar borstels met gouden ruggen te bekijken, 't geschenk van een voornaam heer uit Amerika. Zij stiet met haar voet tegen een tafelpoot of een stoel of het tapijt. Dat heeft zij nooit goed geweten. Zij was te erg geschrokken. Na één smartkreet begon zij te hinkelen, haar lippen opeen drukkend om zichzelf te beletten, het uit te schreeuwen van de pijn. Mannering en Long schoten haar te hulp.

Geen van beiden heeft later kunnen verklaren, hoe het gebeurde, maar het ééne been van lady Kenton schoot onder haar uit en zij viel languit over de tafel. Op den kreet, dien zij uitte, vlogen de twee detectives en een aantal gasten het vertrek binnen. Twee mannen, die reeds aanwezig waren, sprongen op van schrik. Lady Kenton klemde zich nog steeds aan de tafel vast, Mannering en Long deden hun best, om haar te helpen en haar gekwetste waardigheid te lenigen: die was, wisten zij, pijnlijker gekwetst dan wát ook.

Twintig of dertig van de kostbare geschenken lagen op den grond verspreid. De tafel, enkele minuten tevoren zoo ordelijk, was één chaos. De rechercheurs waren totaal overbluft. De korte particuliere detective van Dorman's agentschap sprong van den eenen voet op den anderen, in een poging, alles tegelijk te tellen; dat mislukte hem echter en Mannering lachte inwendig een lachje van tevredenheid.

Lady Kenton was over de tafel gestruikeld op een plek, ongeveer vijftien centimeter van de parels, die zij aan Marie geschonken had. Dat was het oogenblik, waarop Mannering had gewacht. Hij had ze van de tafel gegrist en in zijn zak gestopt, terwijl hij zich schijnbaar uitsluitend aan de taak wijdde, haar overeind te helpen. Geen seconde was er iets in zijn gelaatsuitdrukking veranderd. Niemand had hem gezien, niemand zou geraden hebben, dat de slag in die paar seconden geslagen was. Het was zoo makkelijk gegaan, dat hij bijna hardop moest lachen.

„Ik vind 't ontzettend onaangenaam voor u, lady Kenton, ik vraag wel excuus. Ik wou...”

„'t Was even erg mijn schuld als de jouwe,” verklaarde Long.

Lady Kenton was vast overtuigd, dat zij geen van beiden schuld hadden. Zij haalde nogal moeilijk adem en overzag de verwarring om haar heen. De borstels met de gouden ruggen lagen aan haar voeten.

„Ik ben uitgegleden,” zei ze, haar zelfbeheersching herwinnend en rustiger ademend. „Ik wil wezenlijk niet, dat u de schuld op zich neemt...”

Lorna Fauntley, een der velen, die door den alarmkreet der douairière waren aangetrokken, kwam de kamer binnen. Een blik van Mannering zei haar, dat hij zeer gaarne van de gravin afgeholpen wilde worden; Lorna bracht dit met groote bedachtzaamheid tot stand. De opwindende verzwakte, toen aan 't licht kwam, dat er een klein ongelukje gebeurd was en geen diefstal, voor zoover men wist.

Het was Mannering, die er het mannetje van Bristow op attent maakte. „Ik zou maar eens na gaan kijken, of alles er is,” stelde hij voor.

De man trok een gezicht, maar knikte toestemmend.

„Er zal wel niets weg zijn, meneer, maar als er iets gebeurt...”

„Ja, precies,” zei Mannering. Hij bood den man een sigaret aan en amuseerde zich heimelijk, toen zijn hand binnen zijn zak langs de parels streek. „Heb je hulp nodig?”

De man van de Yard begon zich af te vragen of die ander geen collega was. Toen herinnerde hij zich Mannering's reputatie en trok een tegengestelde conclusie.

„Nee, dank u,” zei hij, tegelijk de hulp en de sigaret afwijzend. „We zullen 't wel redden. Maar 't lijkt me beter, dat de kamer een half uurtje op slot gaat. Misschien wilt u...”

„Ik ga wel even naar kolonel Belton,” beloofde Mannering.

De kolonel, op 't eerste moment een beetje ontdaan, was zoo in zijn schik met Mannering's verzekering, dat 't maar een voorzorgsmaatregel was, dat hij er op stond, de bibliotheekdeur persoonlijk te sluiten. Mannering liep met hem mee terug naar de receptiekamer. Daar ging het niet meer zoo vroolijk toe als vroeger in den middag, al waren de jongere harten van meening, dat de pret nu pas begon, nu zij aan 't dansen waren. Lady Mary Overdon geeuwde achter haar waaier. De Wagnalls dachten er over, op te stappen.

Mannering vond het uitermate wenschelijk, dat het gezelschap gauw uit elkaar ging. Het controleren van de cadeaux kon ongeveer drie kwartier in beslag nemen, er waren al tien minuten voorbij. Vóór er ontdekt werd, dat de parels ontbraken, wou hij minstens een dozijn feestvierders uit het huis weg hebben. Als dat gebeurde, kon de politie geen behoorlijk onderzoek instellen. Er was hem veel aan gelegen, dat zij daartoe geen kans kreeg.

Grootmoeder. WAT WAS TOCH UW GEHEIM?

GROOTMOEDER, WAT WAS TOCH HET GEHEIM VAN UW SUCCES? IK SCHIJN HEELE MAAL NIET OP TE VALLEN!

ACH NETTIE, HEEL EENVOUTIG: MIJN HUID WAS STEEDS ZOO ZACHT ALS SATUN....

...EN NETTIE CONSULTEERDE EEN SPECIALIST

.... HET BESTE SCHOONHEIDS-RECEPT IS: HET GEBRUIK VAN OLIOFOLIE IN PRAKTI-SCH VORM GEEFT PALMOLIVE ZEEP U DAARVAN ALLE VOORDELEN. GEBRUIK HET 'S MORGENS EN 'S AVONDS EN IK VERZEKER U DAT U IN DRIE WEKEN TIJD EEN PRACHTIGE TEINT ZULT HEBBEN.

DRIE MAANDEN LATER

WIJ HEBBEN ONS GELUK AAN GROOTMOEDER TE DANKEN: ZIJ GAF MIJ WAARDEVOLLE RAAD! (TER-ZIJDE)... ZONDER PALMOLIVE ZOU MIJN VERLOVING MISSCHIEF NIET EENS ZUN DOORGEGAAN!

EEN OUD SCHOONHEIDS-GEHEIM: OLIOFOLIE, DIE IN PALMOLIVE WORDT VERWERKT!

Door alle eeuwen heen is een frissche, welverzorgde teint één der kostbaarste bezittingen geweest van elke vrouw! Daarom wordt de Palmolive schoonheids-behandeling in onze dagen zoo algemeen op prijs gesteld. Zij is aangenaam en betrouwbaar, werkt snel en is eenvoudig: masseer 's morgens en 's avonds Uw gezicht, hals en schouders met het rijke schuim van Palmolive zeep. Spoel daarna af, eerst met warm en dan met koud water.

Palmolive, bereid met olijfolie, is zuiver en verzachtend, want op lichaams-temperatuur dringt olijfolie in de poriën en verjongt de huid. Daarom reinigt Palmolive zeep grondig zonder te irriteren!

Wash Uw haar met Palmolive Shampoo, om het gezond en glanzend te houden.

Vervolg op blz. 26

Dat hoeft voor 't Bevelandsche niet meer onder te doen, zoo'n weelderige collectie Zeeuwsch-Vlaamsch fruit.

FEEST IN BIERVLIET

Dat ze in Biervliet nog wel van wat anders weten dan alleen van haringkaken, dat heeft de schitterende ooft- en tuinbouw-tentoonstelling bewezen, die er de vorige week gehouden is, en waarmee de Biervlietsche tuinders hebben getoond, dat zij niet achterblijven bij de ontwikkeling en den vooruitgang, die 't Zeeuwsche product in de laatste jaren zoo'n klinkenden naam hebben bezorgd. En weet ge, waar ze in Biervliet nog meer verstand van hebben? Voor geen anderen Zeeuwsch-Vlaming hoeven ze er onder te doen in het organiseren van klinkende, vroolijke feesten, van optochten en versieringen. Biervliet is nog niet vergeten, het handhaaft zijn ouden roem.

Daar komen de mannen van Retranchement onder den eereboog voor ooft- en tuinbouw.

Van zulke appels droomde je toch vroeger niet bij ons in 't land van Cadzand!

Een staaltje van de feestversiering: de eerepoort voor de Harmonie.

Wie zou Biervliet teruggekend hebben in de drukte van de muziekfeesten op Zaterdag en Zondag? Natuurlijk had de Biervlietsche muziek de eereplaats in den feeststoet.

ZEEUWSCHE OMROEP

Hallo! hallo! hier is de persdienst van den officieelen Zeeuwschen Omroep. Het verder vertellen van deze berichten, in welken vorm ook, is geoorloofd.

Men meldt ons uit Vlissingen, dat een gepensionneerd gezagvoerder dezer dagen bijzonder geëerd en gecompimenteerd werd, omdat hij het 50.000ste bad in dit seizoen nam. O.m. werd hem een flesch champagne aangeboden. Na zooveel water zal de wijn hem wel goed doen!

De chauffeur van 'n vrachtauto, die te Goes zijn aanhangwagen verloor, reed door naar Krabbendijke zonder op of om te kijken. Sportiever Zeeuw is niet denkbaar. Deze man kan beter tegen zijn verlies dan wie ook!

Uit Cadzand schrijft men ons, dat de vorige week er 'n badgast minder op het strand was dan gewoonlijk. Daar men hier nog zuinig op de bezoekers zijn moet, werd er alarm geslagen, wierp men dreggen uit en werd onder het oog der gewaarschuwde familie de reddingsboot te water gelaten. Toen de opwinding het grootst was, verscheen de vermiste op 'n paardje, waarop hij ter afwisseling een ritje gereden had....!

Wij vernamen uit Kaapduin, dat eenige heeren 's avonds heel laat opeens een groenen vuurpijl door de lucht hebben zien schieten.

'n Spottende opmerking, die er bij gemaakt werd, schrapten wij. Het is pas erg, wanneer 's avonds laat huiswaarts keerende heeren niets dan nevel en sterretjes zien!

Het B. A. te Ierseke heeft, naar men ons zeide, vaders en moeders zonder kinderen opgeroepen voor een tehuis voor ouden van dagen.

Nog zeide men ons, dat deze annonce geplaatst werd in „De wonderen der natuur”.

Te Baarland heeft de bestuurder van een vrachtauto een doodelijk ongeluk veroorzaakt. De inwoners hebben het slachtoffer opgegeten. Ter kalmeering van nerveuze luisteraars zij meegedeeld, dat de verongelukte een koe was.

Men meldt ons uit Ierseke, dat van een aantal fietsen, die in een school stonden, enkele rijwielplaatjes gestolen zijn, benevens vier drinkkruikjes.

Evenals dit met 'n verliefd hart 't geval is schijnt 'n verdieft hart dorstig te zijn.

Uit Kortgene bericht men ons, dat het muziekgezelschap „Eendracht maakt macht” in 't late avonduur een optocht met fakkels door het dorp gemaakt heeft en dat deze fakkels helaas meer walmden dan brandden.

Spoedige voorziening in dit euvel lijkt ons dringend noodig, niet zoozeer om de wanklanken dan wel om het gevaar dat men den schoonen naam zou veranderen in Eendracht maakt nacht!

Enige sportvrienden te Vlissingen verzochten om het idee te lanceeren, den Boulevardloop te veranderen in een strandloop, om daardoor de badgasten meer te gerieven. Wij kunnen geen toekomst in zoo'n verandering zien. Zandloopers zijn bealst uit den tijd.

De raad der gemeente Schore heeft zich bezig gehouden met de verbreding der klinkerbestrating in de Langstraat, welke hard noodig is. De voorzitter was hiervan overtuigd, maar moest meedeelen dat de middelen daarvoor ontbreken. Men zal moeten wachten tot de spelling Marchant overal wordt gevolgd; dan komen er genoeg klinkers vrij.

Onze correspondent te Terneuzen seinde ons, dat de deelname aan de bakkerstentoonstelling enorm was; niet minder dan driehonderd monsters waren er volgens hem aanwezig. Wij moeten hiertegen protesteeren. Vele Zeeuwsche bakkers kennen wij, maar 'n monster kwamen we nooit onder hen tegen.

De raad van Biggekerke, voltallig bijeen, kende met algemeene stemmen aan de geitenfokvereniging een subsidie van f 5.— toe. Met groote voldoening geven wij dit officieele bericht door. Wanneer men overal zoo'n breeden blik had en zoo onpartijdig was zou er heel wat minder strijd tusschen de groepen zijn!

Uit verschillende plaatsen in Zeeland ontvingen wij berichten over welgeslaagde turndemonstraties op marktplaatsen. Een ervan ging vergezeld van de mededeeling, dat altijd de markt orgezocht wordt omdat de gymnasten 'n zwak hebben voor 't werken met „bokken” en „paarden!”

Wij sluiten tot de volgende week, dames en heeren!

Het vijftigduizendste bad in 't Vlissingse strandbad-bedrijf: de oud koopvaardijgezagvoerder, die het water nog niet graag vaarwel blijkt te zeggen, ontving als herinnering aan het vijftigduizendste bad van dit seizoen, uit handen van wethouder Edelman, een aardig cadeau.

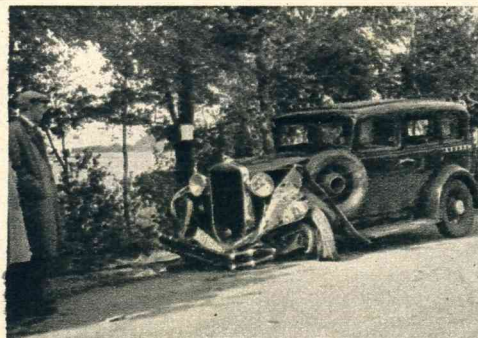
Zonder cursen gaat 't niet meer in Zeeuwsch-Vlaanderen: ook de kermis in Sas van Gent werd besloten met een wielervedstrijd. Deelnemers en kijkers genoeg!

Sas van Gent hield de eer aan zichzelf: Donze ging met den eersten prijs strijken in de kermis-course.

Een bewogen Zondagmorgen in Vlissingen: vermoedelijk door een ontploffing brak er brand uit in 't bovenhuis van slager te Roller aan de St. Jacobstraat. De laaiende vlammen bedreigden al dadelijk andere panden van de smalle winkelstraat, maar de brandweer had het gevaar spoedig tot het bovenhuis beperkt en bezworen.

Een taxi, die te laat kwam: op den Vlissingseweg botste een huurauto tegen een paal van het tramnet. De inzittenden kwamen er gelukkig met minder beschadigingen af dan het voertuig zelf.

Zeeuwsch geluid buiten Zeeuwsche grenzen: de zangvereniging Zeelandia te Rotterdam, uitsluitend uit Zeeuwen bestaande, viert op 22 September a.s. haar derde lustrum.

Alleen een matte teint - zooals de mode dat eischt - verleent werkelijk distinctie. Iedere vrouw, die Velouté de Dixor gebruikt, weet dit zeer goed. Trekken zij niet de bewonderende aandacht van hunne geheele omgeving? Velouté is dan ook een eenig product: het vervangt zowel crème als poeder. Het is delicaat geparfumeerd en verleent aan het gelaat, de armen en de décolleté een prachtige donzige teint, welke den geheelen dag intact blijft. Koopt U ook nog heden een tube! Verkrijgbaar in 5 tinten: Blanche, Naturelle, Ivoire, Ocre en Soleil-Doré (de laatste geeft aan de huid een zongebruinde kleur).

VELOUTÉ
de DIXOR

Import: N. V. v. d. Laaken's Handel-Mij.,
Leidschekade 98 A, A'dam-C., Tel. 36372

HOE den „Make-up“ SCHIJN te VERMIJDEN

• Zorg voor een natuurlijk uiterlijk... maar waak ervoor er „opgemaakt“ uit te zien. The Color Change Principle in Tangee lippenstift, poeder en rouge, verhoogt Uw eigen natuurlijke kleur. Het geeft Uw lippen, wangen en huid een nieuwe levendige bekoorlijkheid, omdat het Uw natuurlijke kleur accentueert.

Verhoog de charme van uw type

• Gebruik Tangee voor Uw lippen — verf ze niet. Op Uw lippen wordt Tangee zacht frisch rose — het verhoogt Uw natuurlijke kleur.

• In Tangee gelaatspoeder brengt The Color Change Principle de warme teint naar voren, welke de natuur U heeft medegegeven — terwijl het een einde maakt aan het „gepoederd uitzien“

• Ook Uw wangen dienen natuurlijk te zijn. In Tangee Rouge, als crème en in vasten poedervorm verkrijgbaar, is eveneens de beroemde Color Change Principle verwerkt.

World's Most Famous Lipstick
TANGEE
ENDS THAT PAINTED LOOK

Alleen ECHT met TANGEE op de metalen huis.

Waar niet verkrijgbaar, schrijft aan den importeur:
Jacq. Mohr, Sarphatiusweg 117, Amsterdam

DE MAN MET HET BLAUWE MASKER

Vervolg van blz. 23

Hij was met lady Mary aan 't dansen, toen hij een geeuw onderdrukte. Hij glimlachte verontschuldigend.

„Je kunt er niet best tegen, voor zoo'n jongen man, John,” zei ze lachend.

„Dat komt door mijn normale soliede leven,” antwoordde Mannering met een traag lachje. „'t Schijnt u niet veel te doen.”

Lady Mary's glimlach ging plotseling over in een geeuw en zij lachten beiden.

„Om je de waarheid te zeggen,” zei lady Mary, opnieuw glimlachend, „mis ik mijn middagdutje. Ik ben zoo moe, dat ik meteen in slaap zou kunnen vallen.”

„Ik heb sterke armen,” zei Mannering.

„Doe niet zoo gek,” zei lady Mary. „Maar laten we toch maar gaan zitten. Als ik nog vijf minuten overleef, blijf, val ik absoluut flauw.”

„Ik geloof niet, dat u ooit van uw leven flauw gevallen bent,” zei Mannering.

Zij liepen naar de Wagnalls en kolonel Belton, die zich met de kranigheid van een ouden gardist inspande, om zijn verveling te verbergen. Daisy Wagnall lachte.

„Hij is dapper, maar ik niet, Frankie. Zou 't gek zijn, als we over opstappen begonnen?”

„Je doet me een plezier, als je begint,” zei lady Mary. „Ik zal je helpen. Ik wil wedden, dat de helft van 't gezelschap totaal op is.”

„Trouwpartijen en hun nasleep zijn ontzettend vermoeiend,” zei Daisy Wagnall.

„Ja, stom — massa's overbodige bereddering en last,” vond kolonel Belton, al had geen mensch zich met meer plezier aan de voorbereidselen gewijd dan hij.

Lady Mary lachte stilletjes en nam de Amerikaansche bij den arm. Het groepje nam afscheid, verschillende anderen volgden dit voorbeeld. Nog geen half uur na de opschudding in de bibliotheek was het gewenschte dozijn het huis uit.

Mannering stond in de hall, met Lorna, toen de kolonel naar hem toe kwam. Het gezicht van den kolonel was nu purper — blijkbaar was er iets aan de hand. Maar Mannering hield zich, alsof hij niets merkte en vertoonde zijn opgewektsten glimlach. Hij had zich getraind voor de aankondiging, die volgen moest.

„We wouen juist heengaan,” zei hij, „maar we wouen u...”

Hij zweeg — hij kon onmogelijk langer veinzen, dat Belton's ontsteltenis hem ontging. In Lorna's oogen kwam bezorgdheid.

„Wat scheelt er aan, kolonel?”

„Ik ben nog nooit zoo geschrokken,” zei Belton, zwaar ademend. „Eh... heb je een minuutje tijd voor me? Ik zal hem niet lang vasthouden, juffrouw Fauntley.”

Lorna knikte. Mannering verwijderde zich met den kolonel een paar meters. Hij was zichzelf nog steeds aan 't trainen, om op de juiste wijze te reageren, verbazing te toonen en het afwachten vermoeide hem. Maar hij had zich onmogelijk kunnen voorbereiden op de woorden, die volgden.

„'t Gaat over Long,” zei Belton.

Mannering kneep zijn oogen half dicht, maar dit was het eenige spoor van verbazing, dat hij toonde; meer

reden was er natuurlijk op 't oogenblik niet. Hij wachtte af, op zijn hoede.

„J-ja,” zei Belton, wien 't groote moeite scheen te kosten, zijn stem onder bedwang te houden. „Gerry Long heeft eh... vervloekt, Mannering... de parels, die Marie van lady Kenton gekregen heeft! Die worden vermist. Long is gearresteerd.”

„Gerry Long?” Het kwam zoo plotseling, dat Mannering er van stond te kijken. „Gearresteerd... maar dat is toch te dol! Op welken grond, kolonel?”

George Belton keek meer dan woest.

„Op den eenigen grond, dien ik accepteren zou,” zei hij. „Hij had de parels in zijn zak, Mannering — in zijn zak!”

Mannering keek den ouden soldaat met onnoozelen blik aan; het kon niet, stond hij te denken, het kon niet. Hij had de parels. Gerry Long kon ze onmogelijk gehad hebben. En toch... de politie zou niet op zijn getreden, Belton zou niet zoo stellig gesproken hebben, als 't niet waar was.

„Ik kan 't heusch niet gelooven,” zei hij langzaam. Toen zweeg hij en presenteerde sigaretten. De kolonel nam er dankbaar een aan.

„Ik zal juffrouw Fauntley met haar familie mee laten gaan,” zei Mannering een oogenblik later; in iedere andere omstandigheid zou de kolonel hebben opgemerkt, hoe vreemd hard de stem van zijn metgezel klonk. „Ik ben oogenblikkelijk terug, kolonel.”

Hij liep vlug naar het meisje en zei, dat men hem noodig had. Lorna knikte, toen hij haar voorstelde, met de anderen mee te gaan.

„Toch niets ernstigs?” vroeg ze, toen ze hem aan had gezien.

Even verbeeldde Mannering zich, dat er angst in haar vraag had geklonken. Hij zette dat idee van zich af; haar donkere oogen keken hem nu lachend aan.

„'t Had erger gekund,” zei hij met moeite.

Hij bracht Lorna naar den auto en keerde toen terug naar den kolonel, die met Wagnall senior stond te praten. Het breede particuliere rechercheurtje kwam naar hen toe, terwijl Mannering naderde.

„Ze vragen naar u, kolonel Belton,” zei hij gewichtig.

„Ik kom, ik kom,” zei Belton wrevelig. „Ga je mee, Wagnall? Mannering?”

„'t Is natuurlijk een krankzinnige vergissing,” zei Mannering, in een poging, om eenigszins het optimisme te herstellen, dat den kolonel totaal begeven scheen te hebben. Die poging mislukte volslagen, zooals hij wel half had verwacht en in zekeren zin speet 't hem niet, want hij was nog heelmaal verbluft. De parels, die op de tafel hadden gelegen, zaten in zijn zak; hij kon ze op 't oogenblik voelen.

„Absoluut op heeterdaad betrapt,” mompelde Belton.

„Ja, maar... Gerry Long!” bromde Frank Wagnall. „Ik kan 't eenvoudig niet gelooven, kolonel; ik ken den jongen van klein kind af. Ze hebben een flauwe aardigheid met hem uitgehaald; kan niet anders.”

Niemand gaf antwoord; niemand had zin in praten.

De vier mannen bereikten de bibliotheek, de particuliere detective klopte aan de deur. Zij werd geopend door den man van de Yard, met wien

**AALBORG
AKVAVIT**

bij Hors d'Oeuvres.

SEDERT 1846
DE WELBEKENDE DEENSCHÉ „SCHNAPS”

Yskoud serveeren.

N.V. IMPORT EN EXPORT MY.
WILMERINK & MULLER,
AMSTERDAM.

Verhoogt
het genot van
Uw maaltijd....

Zet altijd het flesje MAGGI'S Aroma op tafel om Uw gerechten op smaak te brengen. Een kleine toevoeging is maar nodig om terstond de heerlijke, volle smaak der spijzen meer naar voren te brengen.

Flacon No. 0 kost nagevuld 16 ct.
" " 1 " " 30 ct.

MAGGI'S AROMA

Mannering vroeger op den avond gesproken had. Hij leek zeer ingenomen met zichzelf en groette Mannering opgewekt, maar met gedempte stem.

„Nogal een rare geschiedenis, hè meneer? Goed dat u op 't idee kwam, den boel na te kijken.”

Mannering bromde iets terug en keek naar Gerry Long. Die had op 't moment iets in zijn jongensachtig gezicht, waar Mannering een ontzaglijk medelijden door kreeg. Gerry zag er uit, alsof hij den ergsten schrik van zijn leven had doorgemaakt. Hij had een glimlach op zijn gezicht, maar het was een star, bijna dom lachje.

Op een klein tafeltje vóór hem lagen de parels.

Voor de vijfde maal betastte Mannering het schoer in zijn eigen zak. Ze waren er wel degelijk; en toch, als ze er waren, bestonden er twee snoeren van diezelfde parels, wat onmogelijk was. Hij dwong het lachje weg, dat naar zijn lippen kwam en keek somber. 't Heele geval grensde aan 't belachelijke, maar 't kwam ook gevaarlijk dicht bij een nachtmerrie. Mannering vond die wanhoop in Long's oogen ellendig.

Wagnall verbrak de stilte.

„'t Is een bespottelijk geval, Gerry,” zei hij en Mannering was blij, dat zijn stem zoo vriendschappelijk klonk. „Wat is er gebeurd? Je kunt natuurlijk de een of andere verklaring geven — spreek op, dan is 't zaakje de wereld uit.”

Long ging vermoeid met zijn hand door zijn blonde haar.

„Ik heb niets te verklaren,” zei hij tamelijk hulpeloos. „Alleen, dat ik die parels op tafel niet aangeraakt heb.”

Hij zweeg, gelaten zijn schouders ophalend. Mannering kon er geen wijs uit worden, al had zijn leven er van afgehangen. Als er ooit iemand schuldig had geleken, dan was 't op dat moment die jonge Amerikaan en toch....

„Wat hebben we daar dan?” begon Wagnall, toen zweeg hij weer. De aanwezige heeren keken elkaar ongemakkelijk aan. 't Was Mannering, die 't eerste in actie kwam. Hij nam het halssnoer van het tafeltje en hield het een seconde dicht voor zijn oogen, daarna liet hij de parels aandachtig door zijn vingers rollen. Hij had al vermoed, hoe 't er mee stond, al kon hij nog niet begrijpen, hoe Long er aan kwam. Maar, dacht hij, aan die spanning kon hij tenminste een einde maken.

„'t Is namaak,” zei hij rustig. In de stilte, die volgde, zou de val van een speld lawaai hebben gemaakt. Alleen Mannering was zichzelf meester, hij trok met zijn lippen. De volgende, die bij zijn positieven kwam, was de detective van Scotland Yard.

„Namaak?” Zijn stem klonk krakerig. „Valsch! Maar de echte dan, meneer Mannering.... die zijn weg!”

„Misschien hebben ze voor de expositie een imitatie laten maken,” zei Mannering luchtig.

Wagnall en de kolonel schudden met beslistheid hun hoofden.

„Geen kwestie van! Dat had veel te veel schandaal kunnen geven,” verzekerde Wagnall hem.

„Toch zijn deze niet echt — op zijn best cultuurparels,” zei Mannering, het

snoer opgooiend en weer opvangend. „U moogt er bijhalen wie u wilt, ik sta voor mijn meening, meneer Wagnall.”

Vragend keek hij in 't gezicht van den Amerikaan, die totaal verbluft leek.

„Maar.... waar komt dat valsche snoer dan vandaan?” Wagnall keek strak naar Gerry Long, die nog scheen te weifelen en den indruk wekte, dat hij iets wist, dat er in die aanklacht althans eenige waarheid school. „Alle-machtig, Gerry, zeg dan toch wat! Die dingen zijn niet vanzelf bij je gekomen. Waar heb je ze vandaan?”

Wagnall's stem klonk nu scherper en die agressieve toon scheen de prikkel te zijn, dien Long noodig had gehad.

„Ik weet niet, hoe ik er aan kom,” zei hij langzaam. „Ze zaten in mijn zak; iemand moet ze er in gestopt hebben....”

De man van Dorman's agentschap lachte.

„Mooi smoesje! Neemt u me niet kwalijk, meneer Wagnall, maar 't is zoo helder als pompwater. Meneer Long heeft de echte parels ingepikt en hij wou de namaak er later voor in de plaats leggen.”

„Als ik iets van u wil weten, zal ik er wel naar vragen,” antwoordde Wagnall koel.

De man van 't agentschap deed een stap achteruit. Er bleef geen uitdrukking meer op zijn gezicht, behalve een maskerachtige glimlach.

„Uitstekend, meneer Wagnall.” „Daar heb je nu een prachtig model van een particulieren detective,” dacht Mannering. Hij trachtte zich den naam te herinneren van den man van de Yard, die de parels nog stond te bekijken en nog erg tevreden over zichzelf scheen te zijn — heel eigenaardig, nu het geval beneveld was in plaats van opgehelderd.

Tring... sergeant Tring, herinnerde Mannering zich en hij was blij, dat hij althans dat kleine beetje houvast had in die nachtmerrie-achtige verwarring.

Sergeant Jacob Tring, alias Tank, genoot. De parels waren héél zeker weg, de verdenking viel héél duidelijk op Long, een vriend van Wagnall, en 't heele geval vertoonde verwikkelingen, waar een normaal politiemensch wild om zou worden; dus was Tank evenredig verheugd.

„Ik geloof,” zei hij, nadat hij met boosaardige pret had opgemerkt, dat de man van het agentschap een tik op zijn vingers had gehad, „dat meneer Mannering gelijk heeft, meneer Wagnall. 't Is inderdaad namaak.”

De oogen van den Amerikaan schoten vuur.

„Da's een vreeselijk gewichtige ontdekking van u, agent,” snauwde hij, „wilt u me dan nu maar eens vertellen, hoe u de echte parels terug denkt te vinden?”

Tank was aan allerlei uitbarstingen gewoon.

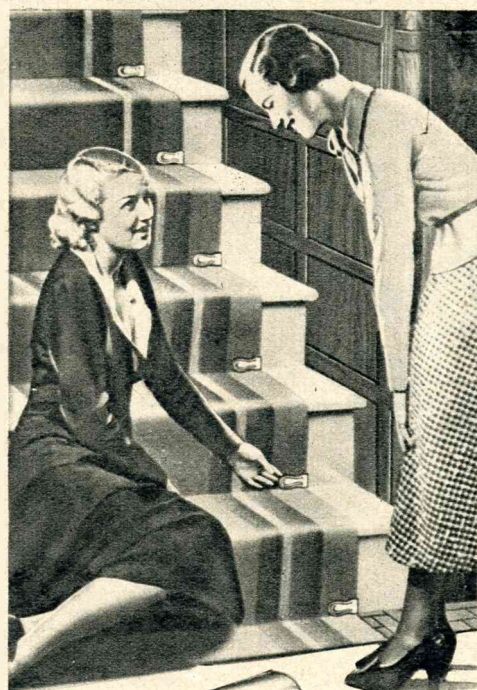
„Jawel,” zei hij met voldoening, „ik stel voor, assistentie te laten komen en een degelijk onderzoek in te stellen, meneer. Ik heb den inspecteur al opgebeld.”

„Bristow?” snauwde Wagnall.

„Ja, meneer,” zei Tank.

Wordt vervolgd

PANORAMA, Geïllustreerd weekblad. Verschijnt Donderdags. Tezamen met een der periodieken De Stad Amsterdam, Groot Rotterdam, 's Gravenhage in Beeld, Ons Land, Ons Zuiden of Ons Zeeland — f 1.62½ per kwartaal of f 0.12½ per week. Franco per post f 1.75 per kwartaal bij vooruitbetaling. Koloniën f 7.65 per jaar bij vooruitbetaling. Voor postabonnementen en adreswijzigingen van postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. — Bureau: HAARLEM, Nassaulaan 51. Tel. Int. 13866. Giro nr. 142700. AMSTERDAM, N.Z. Voorburgwal 262. Telefoon Interc. 33170. Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Stationsweg 24. Telefoon Interc. 50540. Giro nr. 101981. 's GRAVENHAGE, Stationsweg 95. Tel. Interc. 111666. Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstraat 142. Telefoon Interc. 13473. Giro nr. 149797. 's HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27. Telef. Interc. 1215. Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstraat 20. Telef. Interc. 5851. Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Badhuisstraat 5. Tel. 81. — De voorwaarden van onze gratis ongevalverzekering zijn op aanvraag verkrijgbaar.

GEEN OUDERWETSCHETRAPROEDEN MEER!

Kijk!... ik heb ze vervangen door deze „Clipper“-traplooperklemmen. Geen overbodig werk meer! Het is uit met die plaag van roeden poetsen!

Zie eens hoe mooi ze zijn!

Zij doen het patroon van den looper beter uitkomen; er komen geen krassen op; het is altijd schoon en netjes. Geen stofnesten meer!... Ik ben er verrukt over!

— Maar, zeg eens, houden ze den looper goed op zijn plaats?

— En of! Ik heb gezien, dat de „CLIPPER“-traplooperklemmen in cinema's, hotels, restaurants, café's, loops op hun plaats houden, die breder zijn dan de mijne... en ondanks het voortdurend heen en weer geloop. Die „CLIPPER“-traplooperklemmen uit één stuk, zonder scharnieren, veren, krammen... worden door een enkele schroef vastgezet; zij kunnen dus onmiddellijk geplaatst en weggenomen worden.

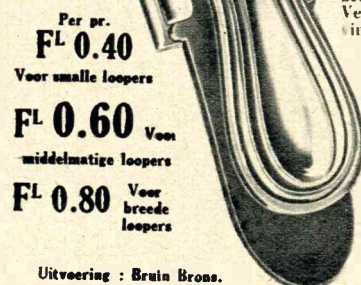
EISCH DE ECHTE „CLIPPER“-TRAPLOOPERKLEMMEN. Zij zijn voorzien van dit fabrieksmerk: een „boot“.

De „Clipper“-traplooperklemmen zijn verkrijgbaar in bruin brons, gepolijst koper, verchroomd. Verkrijgbaar bij alle behangers en ijzerwinkels. Zoo ge ze niet vindt, vraag dan het adres van dichtstbijzijnden winkelier aan:

W. A. TOLEDO

Bilderdijsstraat 125, 's-Gravenhage
Telefoon 394221

CLIPPER
TRAPLOOPERKLEMMEN

Per pr.
FL 0.40

Voor smalle loops

FL 0.60

Voor middelmatige loops

FL 0.80

Voor brede loops

Uitvoering: Bruin Brons.

GRATIS MONSTER! NIEUWE „EXTRA-ZACHTE“ Hoogglans

PEPSODENT!

1 HOOGGLANS UW TANDEN TOT
DUBBELE SCHITTERING
ONSCHADELIJK

Gij moogt verwachten, dat Uw tanden zullen fonkelen als nooit tevoren. Dofte tanden krijgen zoo'n verblindende glans door de nieuwe Pepsodent-tandpasta, dat ook gij zult zeggen, dat de glans verdubbeld wordt.

2 DOET UW TANDEN DUBBEL ZOO
LANG WIT BLIJVEN
ONSCHADELIJK

De tanden zien er witter uit en voelen schooner aan, uren langer. Ongeveer tweemaal zo lang als met de gewone tandmiddelen, hetgeen door tandartsen is geconstateerd. En zonder het minste nadeel voor het tandglazuur.

3 IS DAAROM ZOO ONSCHADELIJK
OMDAT HET DUBBEL ZOO ZACHT IS.

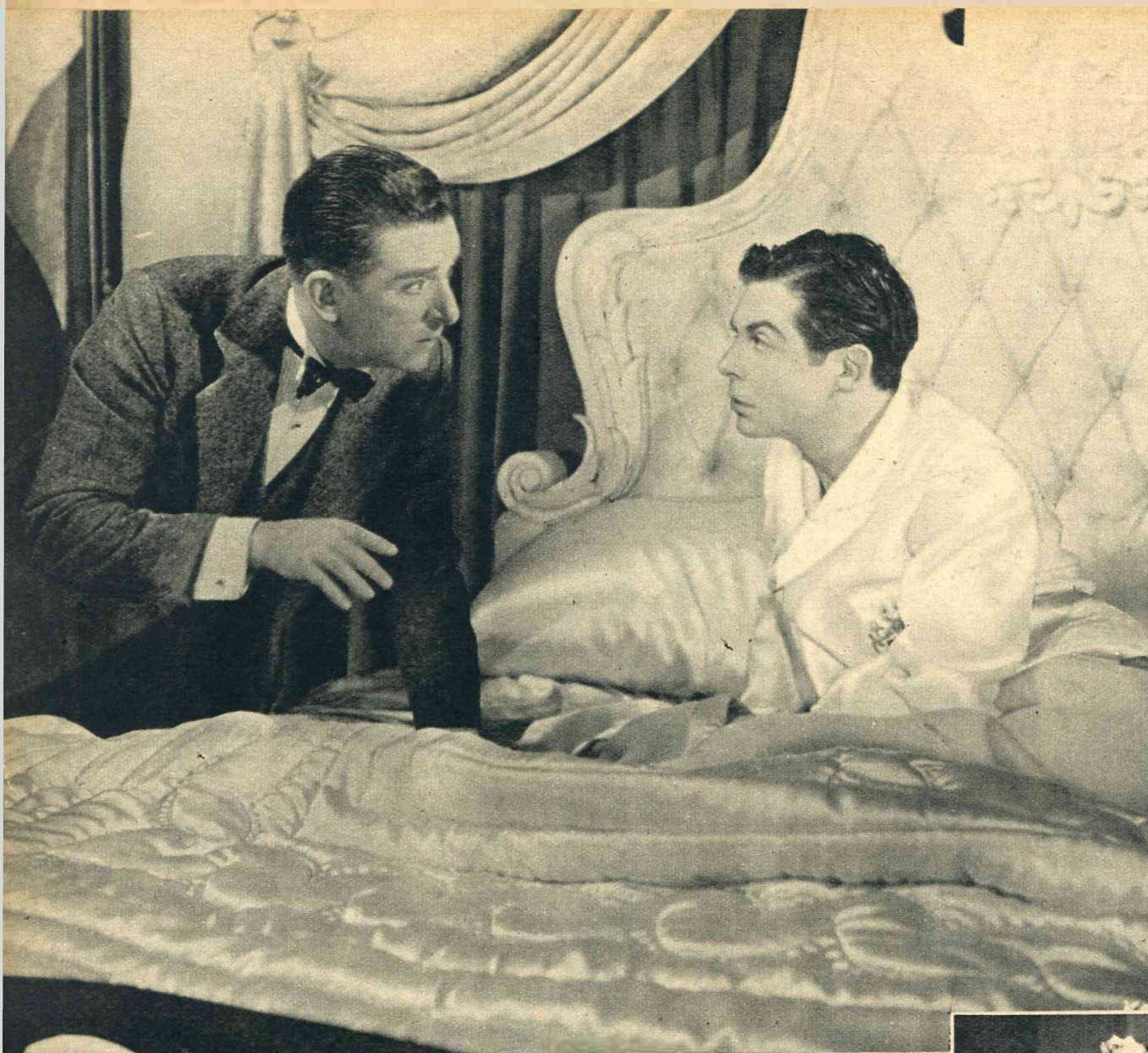
100.000 maal borstelen van metalen platen, die zachter zijn dan Uw tanden, bewijst, dat Pepsodent Tandpasta dubbel zoo zacht is als de polijstende stof, die voor de meeste tandmiddelen wordt gebruikt. Tandartsen weten, dat Pepsodent Tandpasta extra zacht is en daarom extra veilig.

HOOGGLANS UW TANDEN - GRATIS

Deze coupon geeft recht op een flinke hoeveelheid Extra-zachte Hoogglans Pepsodent Tandpasta. Coupon uitknippen, duidelijk invullen, postzegel van 3 cent voor porto insluiten en zenden als brief aan de Firma B. Meindersma, Westerbaenstr. 154 Den Haag.

Naam:

Adres:

De trouwe dienaar (Edward Everett Horton) probeert zijn jongen meester (Ferdinand Gravet) ervan te overtuigen, dat het vele drinken zijn ex-onderdanen en hem zelf geweldig veel verdriet doet.

DE KONING EN HET REVUEMEISJE

Prinsen en koningen, die op eenvoudige meisjes verliefd werden, zijn altijd dankbare onderwerpen voor operetten en films geweest. Soms zijn ze aardig en soms flauw, maar deze Warner Bros-film is toch wel zoo charmant, dat wij haar gaarne een plaatsje afstaan.

Natuurlijk heeft deze film niets te beteekenen en is zij een onschuldig amusementsdingetje, maar zij heeft toch wel zooveel goede en prettige kwaliteiten, dat het de moeite loont er even bij stil te staan. Vooreerst de acteurs met Edward Evert Horton, Ferdinand Gravet en Joan Blondell aan het hoofd, die het gevalletje met alle égards behandelen, welke het verdient. Vervolgens de royale aankleding, een zeer voorname factor in een film, waarin een prinselijke, om niet te zeggen koninklijke omgeving domineert en last not least het verhaaltje

zelf, dat, al is het dan ook niet fonkelnieuw, toch altijd weer door de duimendikke romantiek bekoort en vermaakt.

Een ex-koning, jong van lijf en leden, geeft zich uit louter verveling over aan den drank tot groot verdriet van zijn beide trouwe dienaars, waarvan

Edward Horton er een is. Als de ex-koning op een gegeven oogenblik belangstelling gaat

koesteren voor een eenvoudig balletmeisje, arrangeeren zij een ontmoeting met haar en zij beloven haar gouden bergen als zij er in slaagt den koning van zijn drinkgebrek te genezen.

De onbehouwen, pittige en spontane wijze waarop zij met den koning omspringt, maakt grooten indruk op hem, en weldra ontstaat een groote vriendschap tusschen dit tweetal, welke sympathie natuurlijk in 'n daverend liefdesscène eindigt. Heel summier hebben we dit gezellige drama weergegeven, doch we twijfelen niet of 't is voor den scherpzinnigen lezer voldoende om te weten, dat daarin rijke mogelijkheden verbor-gen zitten voor een film met sfeer, vroolijkheid en heel veel hartelijkheden.

FERDINAND GRAVET

Eigenlijk is Ferdinand Gravet Belgisch onderdaan, want hij werd geboren in Brussel tweeëndertig jaar geleden. Door zijn opvoeding in Engeland kwam hij ook als cadet bij de Britsche koopvaardij, doch ging later weer zijn vader helpen in de Galleries Saint Hubert te Brussel, waar zijn moeder een bekende actrice was.

In België diende hij vervolgens twee jaar lang in het leger bij de cavalerie en werd een bekwaam paardrijder. Na zijn dienstdienst speelde hij voor het eerst bij de Ufa te Berlijn in kleine rolletjes en later bij de Paramount in Parijs en Londen,

om tenslotte over te steken naar Hollywood, waar hij thans bij de Warner Bros onder contract staat.

EN JOAN BLONDELL

Joan Blondell is een echt Amerikaansch meisje, althans wat haar zeer gevarieerde loopbaan betreft. Achtereenvolgens was zij kaartjesverkoopster bij een circus, dienstster in een café, winkelfrouw en mannequin in een modehuis, om tenslotte in 1930 als figurante bij de film te belanden. Haar laatste groote film was: „Golddiggers 1937", waarin zij met Dick Powell de hoofdrol vervulde. Nauwelijks was die film gereed of zij trouwde met dienzeijden meneer Powell, zoodat op het oogenblik haar werkelijke naam eigenlijk: Joan Powell-Blondell is.

FILM-VARIA

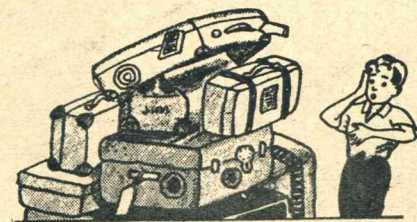

de horde autogrammenjagers te ontkomen.

Ferdinand Gravet is 'n jonge acteur, die, alhoewel hij in Amerika betrekkelijk onbekend is, op verschillende plaatsen van het vasteland 'n dusdanige populariteit geniet, dat hij een donkeren bril en een valschen snor moet dragen om aan

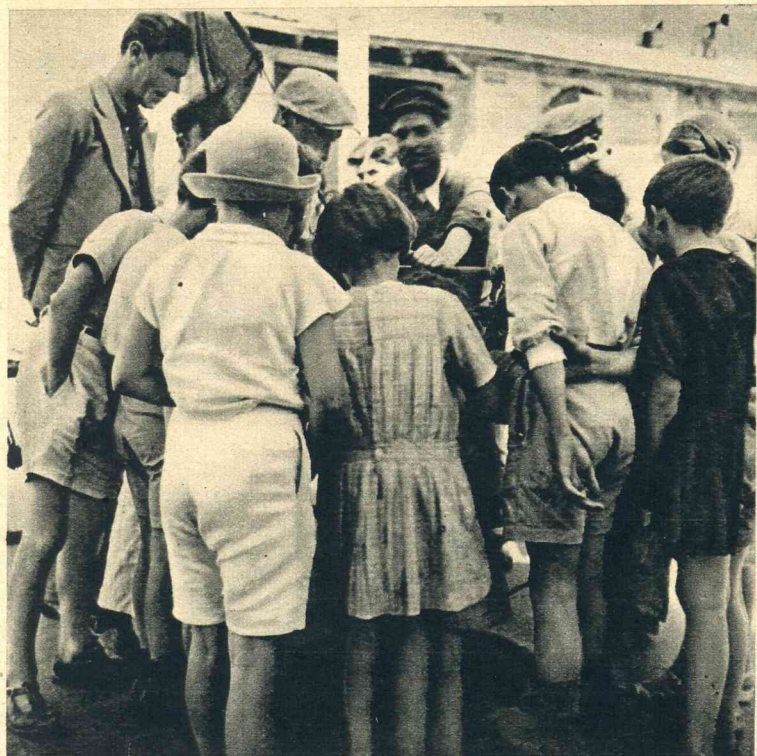
Als jongen begon Gravet in Parijs zijn tooneelloopbaan als bagageverzorger van een reizend tooneelgezelschap. Later werd hij zelfs operateur en filmcutter.

Gilbert Roland en Dorothy Lamour, twee Amerikaansche filmspelers, pretendeeren de „kampioen"-kussers ter wereld te zijn. Bij één enkele filmopname moesten zij, slechts met een paar kleine tusschenruimten, elkaar één uur en een kwartier lang kussen!

Joan Blondell, het eenvoudige balletmeisje, dat met haar natuurlijkheid en spontaneiteit den jongen verwenden koning geheel voor zich inneemt en hem in een recordtijd van al zijn onhebbelikheden weet te genezen.

Een hond, die met halster en bezem gewapend in een diepen put wordt neergelaten, heeft natuurlijk de belangstelling van iedereen voorbijganger. Drommen kleine en groote belangstellenden staan opeengepakt rondom de putten, waar de hond-arbeider zijn taak moet verrichten.

Deze ronde, dubbele bezems passen precies in de smalle buizen en worden vastgemaakt aan den halster van den hond. Het dier trekt dien bezem door de buis heen en reinigt ze aldus van alles wat aan de wanden mocht blijven vastzitten.

HONDEN IN DIENST VAN DE RIOLEERING

Met groote bewondering bekijkt de mensch de geweldige rioleeringsbuizen die zich — als een stad op zichzelf — onder de groote wereldsteden uitstrekken en waarin men niet alleen recht op kan staan als ze gereinigd moeten worden, maar waarin men, zooals bv. in Hamburg en Parijs, ook met een boot kan varen.

Dat is nu echter weer niet het geval in Nizza, dat er zich op kan beroemen het smalste rioleeringssysteem ter wereld te bezitten. Toch moeten die buizen op regelmatige tijden worden gereinigd om verstopping te voorkomen en hiervoor nu komen bepaalde honden in aanmerking. Dit zuiveringssysteem werkt vrij eenvoudig. De rioleering is op regelmatige afstanden verbonden met de oppervlakte door zg. putten. Een hond wordt met een touw naar beneden gelaten, heeft een soort halster aan, waaraan een

touw met ronden bezem is bevestigd en sleept dien bezem achter zich aan door de smalle buis, totdat hij bij den volgende put weer aan de oppervlakte kan komen. Het spelletje kan dan een eind verder dadelijk van voor af aan beginnen, totdat alle buizen gereinigd zijn.

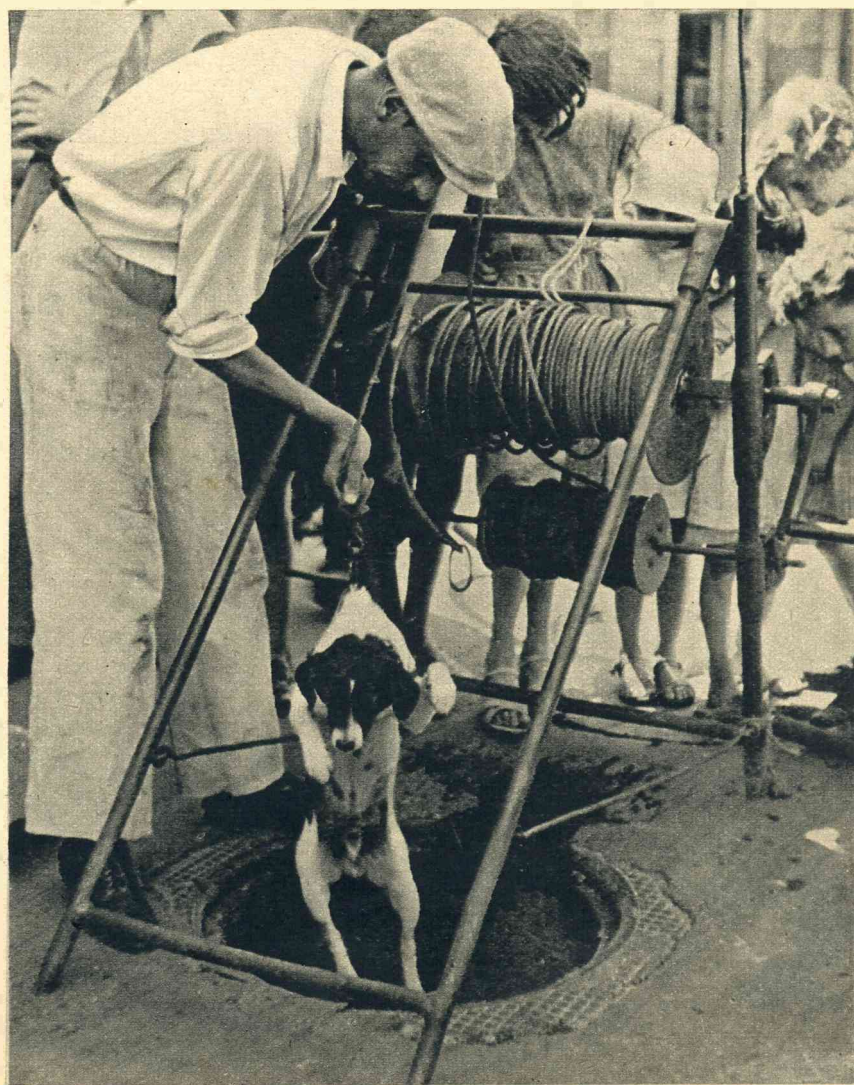

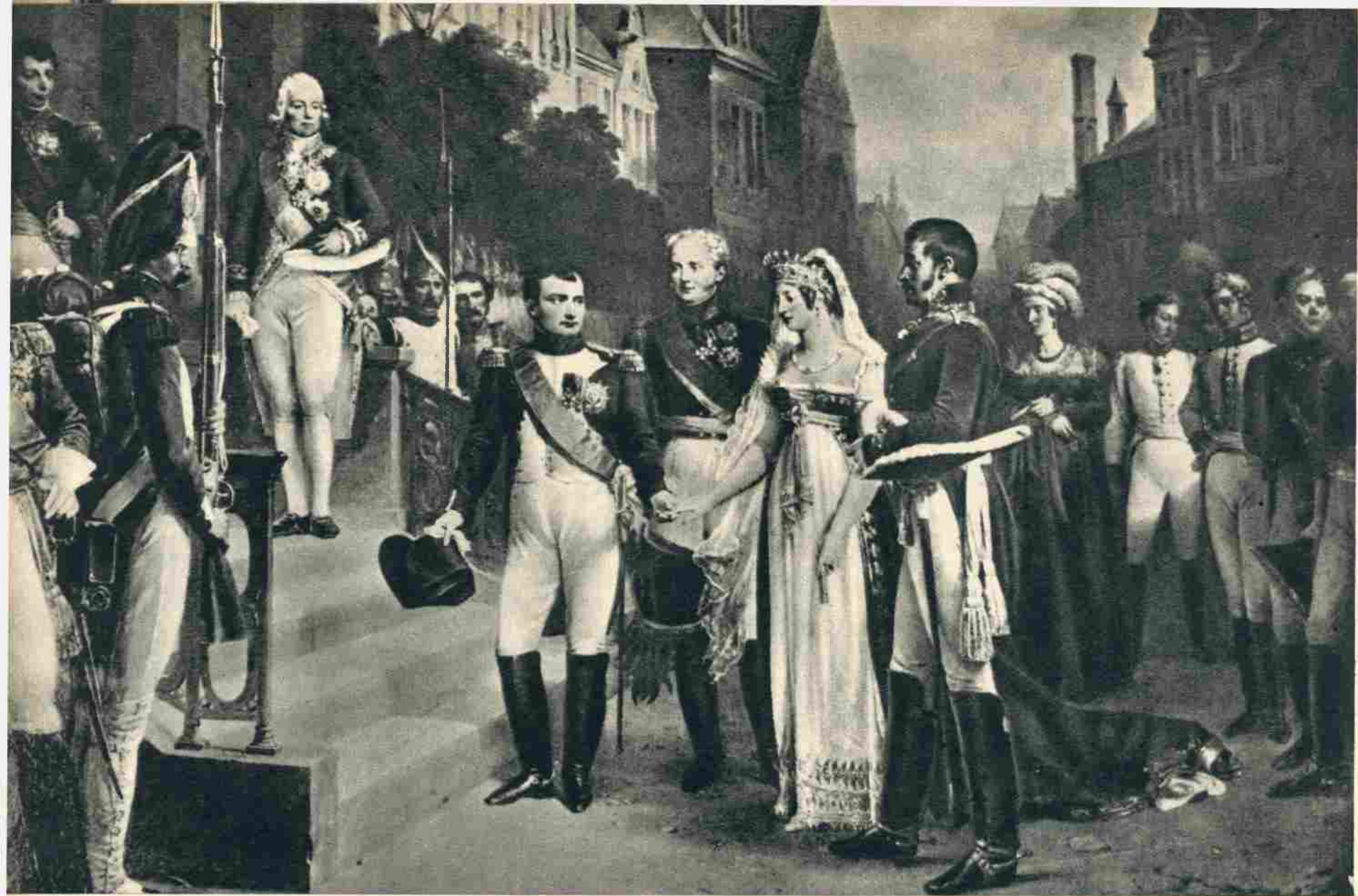
Na volbrachte taak wordt het hulpvaardige dier, dat hier den mensch vervangt, weer opgehaald. De honden zijn op dit werk afgericht en genieten een bijzondere verzorging.

Een viervoetige arbeider wordt voorzichtig naar beneden gelaten. De ronde borstel volgt hem op den voet en zoodra beide beneden zijn, schiet de hierop afgerichte hond in de rioleering en sleept den borstel achter zich aan. Bij den volgende put wordt het dier dan weer naar boven gehaald en krijgt het zijn belooning.

Links: Als het zuiveringswerk achter den rug is, wordt de hond beloond met een stukje suiker. Later zal hij een desinfecteerend bad krijgen, dat hem tegen eventuele schadelijke gevolgen van zijn tocht vrijwaart.

De ontmoeting van Czaar Alexander I (midden) met Napoleon, Frederik Wilhelm van Pruisen en diens gemalin Louise te Tilsit op 6 Juli 1807.

HEERSCHERS OVER RUSLAND

250 JAREN RUSSISCHE GESCHIEDENIS

door

E. J. Smetanic-Klinsky

4

ALEXANDER I
VEERTIENDE VERVOLG

„De stormachtige tijd is voorbij gegaan, de dag van vreugde brak nu aan...” De compagnieën marcheeren wederom in de oude Russische tenue. Het soldatenlied uit den tijd van Katharina de Groote wordt weer luidkeels gezongen! De genen, die nog niet op de hoogte waren van den moord op den tyran, begrijpen nu, dat een nieuwe tijd is aangebroken. Het is nog donker in de straten van St. Petersburg. Een kille, nevelige voorjaarsdag breekt langzaam door. Toch is de heele bevolking reeds op de been. Jong en oud, rijk en arm verdringt zich voor het paleis om den nieuwen Czaar te zien.

Vriend van het volk

De storm is voorbij. Rusland herademt nu de tyran gedood is. In de algemeene vreugde is men zijn schrikbewind, zijn opvattingen, zijn geest spoedig vergeten. Grootvorst Alexander, de knappe, maar eenigszins schuchtere zoon van den vermoorde, is bij 't volk geliefd. Het ziet in hem het slachtoffer van den tyran. Het is 't begin van een nieuwen tijd.

Het volk juicht. Slechts hij, wien dit enthousiasme geldt, is diep geschokt.

„Nee, nee,” antwoordt hij als in koorts op de woorden van troost, die zijn vriend Adam Czartoryzski tot hem richt, „ik moet lijden. Dat is de straf.”

Zijn krampachtig snikken gaat verloren in den orkaan van vreugde, die over 't slot slaat.

„Houd op met die kinderachtigheden! De tijd om te heerschen is aangebroken. Vertoon u aan 't volk!” en met krachtige hand leidt Pahlen den weenenden Alexander naar het raam.

Rusland wil zijn nieuwen Czaar zien! Het bekommert zich niet om de tranen van een rouwigen zoon!

„De dag van vreugde brak nu aan!”... zingt men buiten van alle kanten.

Alexander luistert verbaasd toe. Hij zoekt zijn troost in de liefde tot het volk. Zal hij de verschrikkelijke daad kunnen boeten door zijn verdere leven ten dienste te stellen voor 't welzijn van zijn volk, zijn vaderland?

Alexander maakt zich los van zijn vrienden en nadert het raam. Duizenden handen gaan omhoog, het geweldige gejuich dringt de vertrekken van het slot binnen.

Hij bespeurt nu geen angst meer, zijn leven

behoort het volk, dat hem begrepen heeft, dat zijn lot in de handen van Alexander legt. De nieuwe Czaar voelt zich plotseling zeer rustig, het geluk van de juichende schare grijpt hem aan: hij is de heerscher van dit volk, tot aan den dood ermede verbonden.

De eerste regeeringsjaren van Alexander I zijn sterk liberalistisch. 't Lijkt wel, of 'n revolutionnaire, uit Frankrijk geïmporteerde geest, over Rusland regeert. De republikeinsche denkbeelden van zijn leermeester Laharpe, volgens wien alle menschen gelijke rechten op de vrijheid bezitten, doen Alexander voortdurend denken aan de miljoenen lijfeigenen en aan allen, die in de kerkers en kazematten zitten opgesloten.

Ongeveer vijfhonderd personen, die in ongenade waren gevallen en door Paul naar Siberië verbannen, werden door Alexander begenadigd en in hun rechten hersteld. De vestingen en kerkers, die duizenden slachtoffers van 't gevallen regiem bevatten, beginnen leeg te stroomen. Op de Peter-Paul-vesting schrijft iemand de woorden: „Vrij van gevangenen”. Alexander verneemt zulks en verzucht: „Hopelijk voor altijd.”

De Russische grenzen, die door Paul gesloten werden, zijn weer voor binnen- en buitenland geopend. De Europeesche literatuur vindt, zooals ten tijde van Katharina, in Rusland een open markt en de ih beslag genomen Russische drukkerijen kunnen weer ongehinderd beginnen te werken.

Vrijheid! Het volk koestert nieuwe hoop! Alexander is werkelijk er toe genegen de boeren te bevrijden. Men wijst hem op de macht van den adel, die zeer zeker in opstand zou komen, indien de Czaar de boeren in vrijheid zou stellen.

„Als de adel mij in den weg treedt,” geeft Alexander ten antwoord, „dan vertrek ik met mijn gezin naar Polen en vaardig ik vandaar het bevrijdingsbevel uit.”

De jeugdige idealist wil het geluk van zijn volk. Hij wil zijn schuld aan den moord op zijn vader met een diepe, oprechte liefde voor het volk uitboeten.

„Is 't geluk van het volk niet het hoogste doel? En 't doel heiligt de middelen. God ziet mijn gedachten!” Zoo denkt Alexander vaak, als hij achtervolgd wordt door de visioenen van den moordnacht in het Michajlowsky-slot.

Napoleon. . . .

De kroningsdag! Het volk juicht op onbeschrijflijke wijze. Het is een dag der vreugde, zooals nooit te voren. Het versterkt den hechten band tusschen het volk en den jeugdigen keizer.

De troonsbestijging van Alexander viel in denzelfden tijd, waarin de ster van Napoleon opging. De kaart van Europa veranderde haast iederen dag. Alle tradities en levensopvattingen worden als door een stormwind weggevaagd en Europa's toekomstige heerscher schrijdt in een geweldig tempo den nieuwen tijd tegemoet. De zegenrijke Fransche troepen storten zich als een bergstroom over de grenzen

Czaar Alexander I zweert op het graf van Frederik den Groeten te Potsdam den koning van Pruisen tegen Napoleon te zullen bijstaan.

en naderen dreigend het Russische rijk. Alexander, de groote voorvechter der vrijheid, stelt zich ten doel de wereld van 't naderend onheil te bevrijden.

Hij voelt zich een nieuwen mensch, hij verkeert niet meer in voortdurenden twijfel aan zichzelf, hij voelt zich sterk genoeg de moeilijke taak te voleinden.

Op 2 December 1804 laat de kleine artillerie-officier Bonaparte zich tot keizer Napoleon I over Frankrijk uitroepen.

Alexander ziet daarin een uitdaging en neemt die aan.

1805. De wegen, die van Rusland naar 't Westen voeren, zijn gehuld in zware stofwolken. De Russische troepen trekken den vijand tegemoet. Rusland is toegetreden tot de coalitie Oostenrijk-Engeland-Zweden. Het Russische leger trekt door Polen op. Daar logeert Alexander bij zijn vriend minister Adam Czartoryzski.

De Czaar wordt op sprookjesachtige wijze ontvangen. Polen heeft op hem zijn hoop gebouwd. Het verwacht van hem, den voorvechter der vrijheid, de herstelling van 't verbrokkelde rijk en de verdrijving der Pruisen uit het bezette gebied. De

Czaar is aan Polen, met zijn heldhaftig verleden, gehecht. Hij bewondert de Poolse kunst en verfijnde omgangsvormen. Doch zijn plannen reiken verder dan deze liefde voor Polen.

Hij begeeft zich naar Potsdam, waar hij bij het graf van Frederik den Groeten den Pruisischen koning Friedrich Wilhelm en zijn gade Louise met 'n plechtigen eed hulp tegen Napoleon toezegt.

Het Poolse volk voelt zich bedrogen. Uit vrienden worden vijanden. Maar de troepen van Suwarow, die eens Ismail bezetten, in een koenen marsch de Alpen overschreden en Praag, de voorstad van Warschau, veroverden, hoeven geen nieuwen vijand te vreezen! Er is maar één vijand en zijn naam luidt: Napoleon.

Alexander gelooft in zijn onoverwinnelijke troepen. Hij brandt van ongeduld den Corsicaan te verpletteren. Hij luistert niet naar de raadgevingen van zijn legeraanvoerder, generaal Kutusow, die hem afraadt een open veldslag met Napoleon te leveren. Alexander zet zijn eigen wil door.

Austerlitz

De veldslag wordt geleverd.

Austerlitz.... een smadelijk verslagen Russisch leger.... eenentwintigduizend gesneuvelde Russische soldaten.... het vredesverdrag van Oostenrijk met Napoleon te Pressburg.... 't einde van het Duitsche imperium en een bedreigd Rusland, dat zijn de gevolgen van de eerste ontmoeting met Napoleon!

Zijn eed getrouw werpt Alexander zijn troepen nogmaals op den vooruit dringenden vijand. Maar hij heeft geen geluk. Tweemaal achter elkaar, bij Eylau en Friedland, wordt 't Russische leger beslissend verslagen. De ontmoedigde Czaar ziet zich gedwongen de vredesvlag te hijschen.

De vrede wordt geteekend te Tilsit. Twee keizers ontmoeten elkaar, Alexander en Napoleon. 't Kruis van 't Legioen van Eer siert de borst van den Russischen Czaar. De grens van Rusland blijft ongewijzigd. Friedrich Wilhelm houdt Pommeren en West-Pruisen. 't Is een eervolle vredesovereenkomst, maar Alexander is slechts uiterlijk ermede tevreden. Hij is vroolijk, haast uitgelaten. Hij verraadt niet, wat innerlijk in hem omgaat. Maar diep in zijn hart, onder 't kruis van 't Fransche Legioen van Eer, dat Napoleon hem verleende, brandt een felle haat tegen den gewelddenaar.

„Denkt u zich eens in, dat ik deze dagen in 't gezelschap van Bonaparte vertoeft heb!” schrijft hij naar zijn moeder.

En Napoleon, op 't toppunt staande van zijn macht, bevroedt niet, dat de Czaar, wiens leger hij overwonnen heeft, door 't lot is voorbestemd zijn bedwinger te zijn, die hem, den heerscher over Europa, naar St. Helena zal verbannen!

De gevolgen van den vrede van Tilsit doen zich voelen. De trotsche koning Gustaaf IV van Zweden kan Rusland en Pruisen hun toegevendheid niet vergeven. Woedend zendt hij alle onderscheidings-teekenen, die hem door deze landen werden verleend, terug, hetgeen een formeele breuk beteekent.

Pruisen was niet bij machte op deze beleediging

Czaar Alexander I van Rusland.

te reageeren, daar het geheel afhankelijk was van Napoleon. Alexander was hevig verontwaardigd en bijna kwam het tot een oorlogsverklaring aan Zweden. Maar de ernstige toestand, waarin Rusland verkeerde, liet niet toe, dat het land dezen zwaarwichtigen stap zette. Het bleef bij een scherpe nota, waardoor de spanning tusschen de voormalige vrienden nog geladener werd.

Een ander gevaar weer dreigde uit Pruisen, waar 't hertogdom Warschau, onder protectoraat van Napoleon staande, een Fransche steun tegen Rusland werd. De inkringing van den handel met Engeland, Rusland door Napoleon bij den vrede van Tilsit opgelegd, begon zwaar op 't land te drukken. Deze vrede, die er aanvankelijk zoo veelbelovend uitzag, vond thans bij 't Russische volk geen genade meer en 't leger begon hem zelfs als oneervol te beschouwen. De Russische troepen, zoo aan overwinning gewoon, verlangden den smaad van Austerlitz en Friedland te wrekken.

De Fransche gezant aan 't Russische hof wakkert door zijn uitdagend en onverantwoordelijk gedrag de vlam van haat, die in 't volk brandt, nog aan. Tijdens een diplomatiek diner, waartoe hij ook uitgenoodigd was, nam hij met een opzettelijke bedoeling plaats op den zetel, die voor den Czaar gereserveerd was.

De republikeinsche denkbelden, waarin Alexander door zijn leermeester Laharpe was onderwezen, beginnen langzaam aan te vertroebelen. Het republikeinsche Frankrijk, met zijn ideeën over vrijheid en onafhankelijkheid, had Rusland veranderd in een land, dat van zijn vrijheid en onafhankelijkheid was beroofd. De smaad der vernederingen en 't gevoel van machteloosheid knaagden den Czaar aan 't hart.

Voortdurend moest hij denken aan de verschrikkelijke nederlaag van Austerlitz. Vóór den veldslag had de grijze Godziener Sewastjanow de ineenstorting van zijn leger voorspeld. Had hij toen maar naar de waarschuwing willen luisteren! De Czaar beschouwde de nederlaag thans als een straf van den Allerhoogste.

Hij, die het gewaagd had, het oordeel over zijn vader uit te spreken, had Rusland en zijn volk aan de willekeur van den vijand overgeleverd. Waarin bestond dan zijn heilige zending, die hem bevrijden zou van de schuld van vadermoord? Wéér begon Alexander aan zichzelf te twijfelen.

De wapenstilstand, die was ingetreden, leek de dreigende stilte vóór den storm. De vrede van Tilsit was slechts

De veldtocht naar Moskou werd Napoleon noodlottig. Met zware verliezen moest het Fransche leger in het barre winterseizoen uit Rusland terugkeeren.

zenuwachtig?

Niets schenkt zóóveel weerstandsvermogen tegen de gejaagdheid en rusteloosheid van dezen tijd als Tonicum Noury. Welk een weldadig kalmeerende werking op het zenuwstelsel, welk een rustgevende invloed op Uw geest, welk een krachtige versterking voor Uw geheele lichaam! Tonicum Noury! Eén theelepeltje vóór den maaltijd.

TONICUM NOURY

Bij alle apothekers en drogisten à f 1.50 per flacon. Fabrikante: N.V. Nourypharma, Deventer

Een moderne blouse voor het a.s. Herfstseizoen!

Het prettige van de blouse-mode is, dat men er zoo gemakkelijk van toilet mee kan variëren. Ook is er niet zooveel stof voor noodig en men koopt voor weinig geld al een aardig couponnetje. Hebt gij daarbij een Kant-en-Klaar-patroon, dan zult gij ondervinden hoe gemakkelijk en vlug een blouse te maken is. U loopt dan in 't geheel geen risico Uw lap stof te verknippen! Probeert het eens met de hiernaast afgebeelde blouse en ook gij zult vol lof zijn over het resultaat.

No. 563a voor 20 ct.
Van dit model kunt U patronen bestellen in de maten 40-42-44-46 en 48 à 20 ct. plus 5 cent porto voor toezending.

PATRONENKANTOOR PANORA
NASSAUPLEIN 1 - HAARLEM

een korte rust voor de groote gebeurtenissen, die op handen waren. Het volk en de Czaar waren zich dit diep bewust.

Februari 1808. Over Finland waait de Russische vlag! De droom van Peter den Grooten is in vervulling gegaan; Finland is door de Russische troepen veroverd, het is ingelijfd bij 't Russische rijk.

Maart 1808. In één nacht legde de Russische cavalerie honderd werst af over 't gevaarlijke, brosse ijs en duikt in Zweden op. Nog een zware tocht en 't Russische leger staat voor Stockholm. Alexander is gerehabiliteerd, de geest der troepen is gestegen. Rusland heeft na de nederlaag te Austerlitz zijn eigen waarde terug gevonden.

Een half jaar na deze gebeurtenissen ontmoeten de Czaar en Napoleon elkander weder in de stad Erfurt. Niets verraad den komenden storm. Op hoogst hoffelijke wijze betuigen de beide monarchen elkander vriendschap. Doch achter 't masker van eensgezindheid verbergt ieder van hen zorgvuldig zijn toekomstplannen.

1812. De Fransche troepen op Russischen bodem

1812. Het uur is geslagen. Als een vloedgolf stort zich het leger van Napoleon over Pruisen, trekt door Oostenrijk en betreedt, met Poolsche troepen versterkt, den Russischen bodem.

De Czaar is nu gedwongen handelend op te treden. Hij kan van geen enkelen kant hulp verwachten. Rusland is op zich zelf aangewezen. De eerste Russische regimenten trekken te velde. Zij marcheerden voorbij den Czaar en zooals vroeger wordt ook thans de heerscher over Rusland geestdriftig toegejuicht. De Czaar en 't volk hebben zonder meer een verbond tegen den vijand van Rusland gesloten.

„In dit plechtige moment heb ik mijn ziel den Almachtige toevertrouwd,” schreef Alexander later.

Napoleon's troepen dringen vooruit. Franschen, Duitschers, Oostenrijkers, Italianen... De Czaar zet er zijn Russen tegenover, Russen, die door één taal, één geloof, door de liefde voor één land eng aan elkander verbonden zijn. De band is hechter dan hij ooit geweest is.

„Ik laat nog liever mijn baard groeien en ik wil nog liever in Siberië van aardappelen leven, dan dat ik met Napoleon vrede sluit,” hielden de woorden van den Czaar, die van mond tot mond gaan.

Twee heerschers rukken tegen elkander op. De een vertrouwend op zijn genie, de ander op God en de gerechtigheid.

Moskou! Het hart van Rusland! Het „goud-hoofdige” Moskou, waar de eerste Czaren achter de muren van het Kremlin den slaap der eeuwigheid slapen, Moskou, in welks kerken en kapellen 't geloovige volk iederen dag komt bidden en God om genade, vergeving en de overwinning smeekt. Daarheen begeeft zich Alexander om met den zegen dezer stad ten strijde te trekken.

Rusland verkeert in gevaar! Reeds eenmaal hadden de horden van Batyi het land verwoest, was Dehngis Khan in bloed en vlammen door Rusland getrokken. Eeuwenlang had het Russische volk onder het juk der Tartaren gezucht. Ook Polen was eens Moskou, 't heiligdom der Russen, binnenge trokken. De Franschen kende men nog niet. De fantasie van het volk stelde Napoleon zich voor als 'n vreeselijken barbaar.

In 'n warmen nacht van Juli 1812 stroomt de Moskousche bevolking met

kaarsen in de hand den Czaar tegemoet. Dertigduizend menschen wachten den keizerlijken wagen op. Dertigduizend kaarsen flakkerden in 't donker en belichtten de ernstige gezichten der menigte.

Langzaam nadert de wagen. De Czaar, hoog van postuur, rustig, haast spaarzaam in zijn bewegingen, stijgt uit. Hij knielt neer voor den dorpspope, buigt 't voorhoofd op den grond en kust vervolgens het kruis van den geestelijke.

Vervolgens schrijdt hij midden door zijn volk, door 't licht der duizenden kaarsen. Het was iets verhevens, iets symbolisch, deze nacht. Op korten afstand achter den Czaar komt de wagen aangereden, met op den bok den van de ontroering schreienden koetsier Ilja Bojcow.

Napoleon te Moskou

De vijand nadert. Moskou is 't doel. Zonder op verderen tegenstand te stuiten trekken Napoleon's troepen door 't Russische rijk. De Russische generale staf heeft bevel gegeven een open veldslag te mijden. En gedreven door 't noodlot schrijdt 't leger van den heerscher over Europa in een doodelijke val.

Met Aziatische sluwheid bestrijden de Kozakken van Platow den vijand. Telkens opnieuw vallen zij het Fransche leger vanuit hinderlagen aan. Steden en dorpen doen zij in vlammen opgaan, heele gebieden, die de vijand moet passeeren, veranderen zij in een woestenij.

„Afstand en tijd zijn mijn bondgenooten,” verklaart de Czaar. De Franschen rukken zonder rust te nemen vooruit. Smolensk is gevallen... het is niets meer dan 'n brandende stad.

„Dat is de Vesuvius zelf tijdens zijn uitbarsting!” roept Napoleon. De tocht wordt steeds moeilijker, de proviandering der Fransche troepen haast onmogelijk. Er valt niets buit te maken; verwoeste en verlaten gehuchten, dorpen en steden zijn de eenige buit. En achter iederen boom, iederen struik loert de vijand op zijn snelle paarden... doch nergens ziet men 't gros van het Russische leger... Moskou, het doel van Napoleon, komt in zicht!

Alexander wil de stad niet zonder strijd aan den vijand overgeven. Zijn troepen stellen zich te weer.

Borodino: dezen veelbezongen, historischen veldslag in de onmiddellijke nabijheid van Moskou noemt Napoleon zijn zwaarsten en vreeselijksten veldslag.

„Bij Borodino hebben de Franschen bewezen, dat zij waardig zijn, zich overwinnaars te noemen. De Russen echter hebben 't recht verworven zich onoverwinnelijk te beschouwen,” schreef Napoleon na deze overwinning.

De weg naar Moskou is open. Napoleon hoopt daar zijn troepen de noodige rust te kunnen verschaffen. Hij wil van daar uit Rusland zijn vredesvoorstellen aanbieden.

De Fransche keizer laat zijn troepen voorbij trekken: de sierlijke Poolsche krijgers, de reuzengestalten der Würtembergers, de elite van 't Fransche leger. De zon schittert op de geweren.

Moskou blijft stil. Waar zijn de bewoners? Napoleon stuurt een ordonnance-officier naar de stad.

„De Bojaren moeten komen en mij de sleutels der stad in handen geven. Zij hebben niets te vreezen,” aldus luidt de boodschap.

Doch niemand verschijnt. De stad is leeg, een eindeloze vlammenzee...

Woest neemt Napoleon met zijn generalen staf zijn intrek in 't Kremlin, dat door 't vuur gespaard is. Op deze plaats, waar kort geleden Alexander nog had gebeden, slaat Napoleon zijn kwartier op. **Wordt vervolgd.**

DE VROOLIJKE SCHOENMAKER

NAAR DE SCHILDERIJ VAN DEN DEENSCHEN SCHILDER SORENSSEN (1844)

Shirley Temple vervult de hoofdrol in de nieuwste 20th Century-Fox-film „Hoidi”. Hier ziet men de jeugdige actrice te midden harer mede-speelertjes tijdens 'n pauze — naast haar miss Frances Klamt, haar onderwijzeres.

VAN ALLES WAT

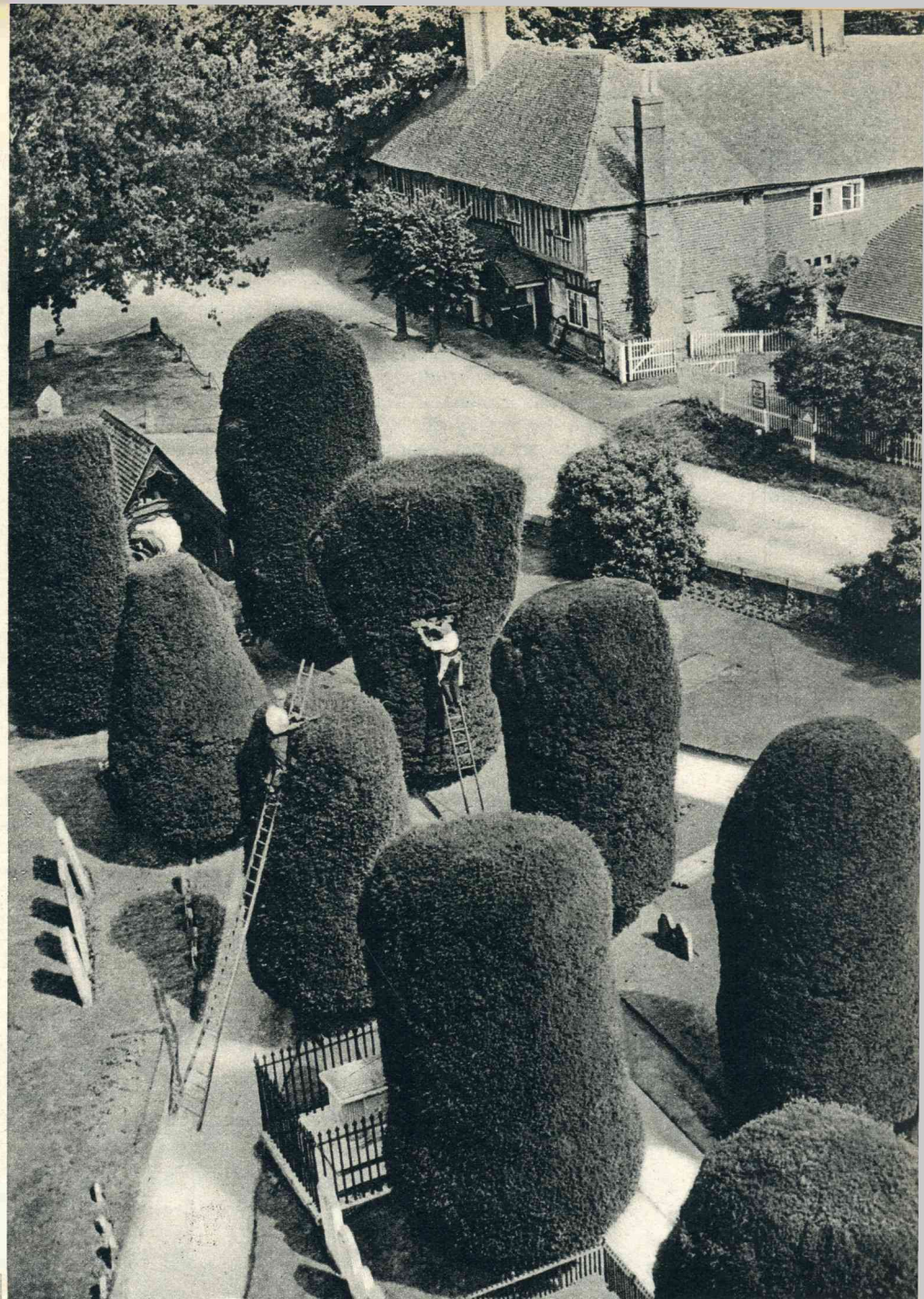
De Berlijnsche zeilvereenigingen organiseerden kort geleden belangrijke wedstrijden, waaraan door honderden zeilsportbeoefenaars werd deelgenomen. Een foto van de bedrijvigheid aan de Wannsee.

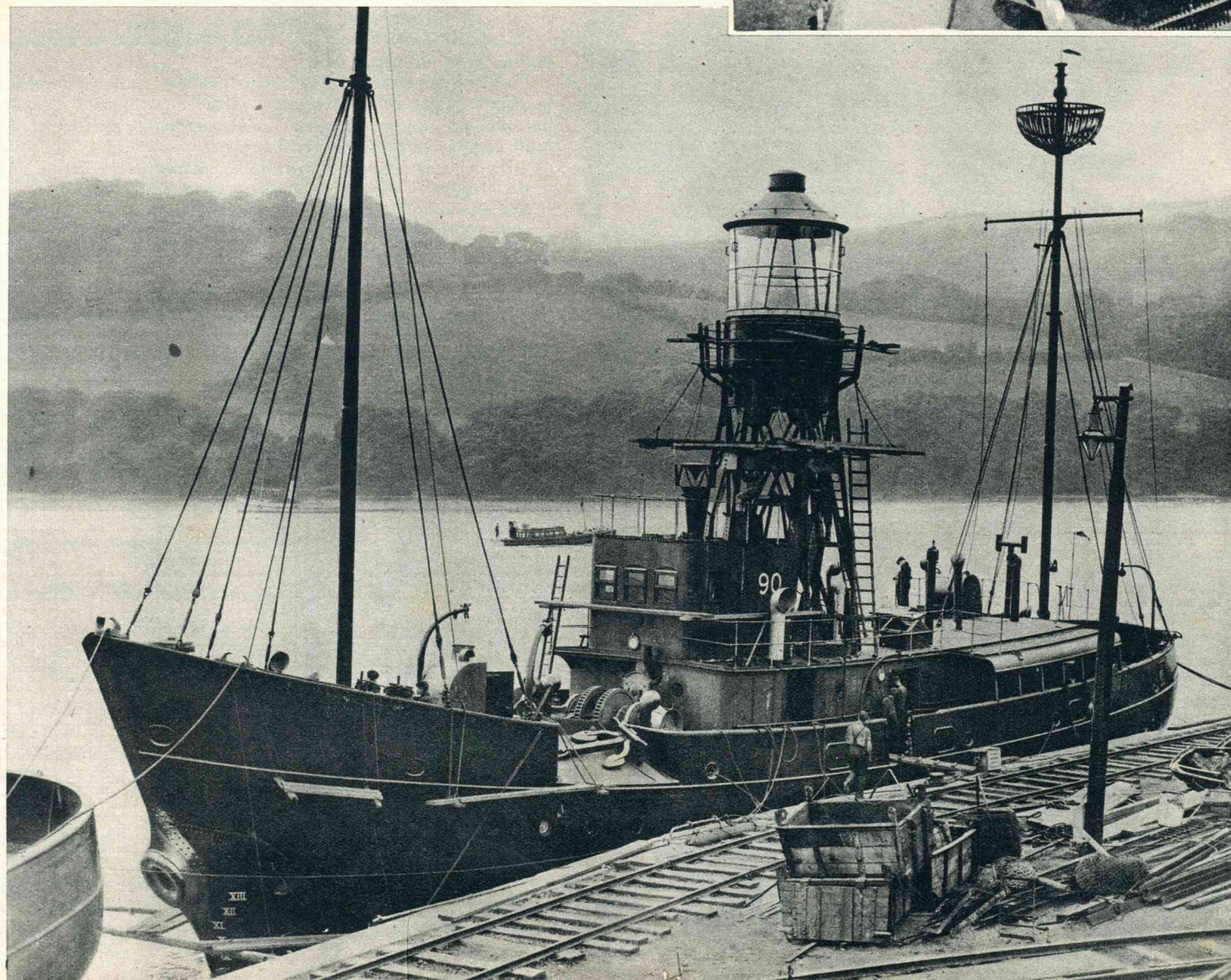
Links: Iedere Londensche autobus voert een lijst mee van 13½ meter, waarop ten gerieve der passagiers de haltepunten en eindstations vermeld staan. De bestuurder heeft maar aan een kleinen knop te draaien om de route of het eindstation te veranderen.

Op de radio-tentoonstelling te Londen werd voor den eersten keer een gecombineerde radio-gramofoonkoffer gedemonstreerd.

Voor het 800 jaar oude kerkje van Brenchley (Graafschap Kent) staat 'n aantal prachtige coniferen, welke ook reeds enkele honderden jaren oud zijn. Eenmaal per jaar worden de boomen bijgeknipt en 'n oude kerkkroniek uit de 17de eeuw vermeldt, dat de tuinlieden voor 't knippen van iederen boom een halven liter bier ontvingen. Nu krijgen ze ieder vijf shilling.

De oude Engelsche vuurschepen worden vervangen door nieuwe — de regeering heeft opdracht gegeven tot den bouw van 19 stuks, die met de laatste verbeteringen zullen zijn toegerust. Een foto van het eerste vuurschip, dat dezer dagen in dienst is gesteld — 't heeft een lichtsterkte van 500.000 kaars en een geluidsignaal met een draagwijdte van 50 zeemijlen.

KLEED MET BIJPASSEND KUSSEN

KRUISSTEEKRANDEN OP EEN GEHAAKTEN ONDERGROND

Heel veel moeite zal het ons niet kosten, dit mooie kleed met bijpassend kussen te maken. De ondergrond van kleed en kussen bestaat nl. uit stokjes-toeren, een haakwerk dus, dat al bijzonder gemakkelijk is om uit te voeren. Bovendien wordt de aardige randversiering in kruissteek aangebracht, ook al weer een werkje dat weinig tijd vraagt.

Bij het kiezen der kleuren dient men rekening te houden met de omgeving, waarin de handwerkjes zullen worden neergelegd. Onze modellen werden uitgevoerd in een donkerbruin fond met een versiering van witte, beige en oranje kruisjes. Als materiaal werd frottézijde gekozen en dit niet alleen voor den donkerbruinen ondergrond, maar evengoed voor de kruissteekmotieven, die nl. geborduurd worden met draden frottézijde, bestaande uit lange rijen gehaakte lossen.

KLEED

Het kleed is ongeveer 130 cm. groot. Als materiaal gebruikt men ongeveer 1400 gram donkerbruin zijden frottégaren en een dikke haaknaald, want het werk moet losjes worden uitgevoerd. Verder heeft men nog wat oranje, beige en wit zijden frottégaren nodig.

Men begint het kleed met een opzetrand van 367 lossen en haakt vervolgens:

1e toer: (heen) 1 stokje in de vierde laatste losse; daarna telkens afwisselend 1 losse en telkens 1 stokje

in de 2e volgende en daarop volgende losse van den opzetrand (er komen dus telkens 2 stokjes naast elkaar te liggen). Tenslotte omkeeren.

2e toer: (teruggaande) telkens afwisselend 1 vaste in de 2 volgende stokjes en 1 losse; tenslotte nog 2 vasten in de laatste 2 stokjes, 3 lossen, omkeeren.

Deze beide toeren worden telkens afwisselend herhaald. In het geheel moet men 121 gaatjes hebben. Het hierbij afgebeelde telpatroontje geeft slechts één hoek van het kleed; het kleed telt negen geborduurde motieven in de breedte.

Ieder klein vierkantje van het telpatroontje geldt voor één vierkantje van het haakwerk. Voor de hoogte van het kleed heeft men eveneens 121 gaatjes nodig.

Is het kleed af, dan wordt het volgens afbeelding en met behulp van het telpatroontje met witte, oranje en beige halve kruisjes versierd, die voor de lijnen dienst doen. Heele kruisjes

dienen voor de ruitvormige motieven en worden eveneens in dezelfde kleuren uitgevoerd. Als werkdraad gebruikt men koordjes, die van lossen gehaakt zijn in de boven vermelde kleuren. Ieder half kruisje of heel kruisje wordt telkens over een kruispunt der gehaakte gaatjes gewerkt en wordt ingestoken in de groote gaatjes. De buitenste rand van het kleed wordt ook weer met halve kruisjes omgewerkt.

KUSSEN (ONGEVEER 43 × 54 cm.)

Het kussen wordt op dezelfde manier als het kleed gewerkt. Het wordt in de breedte met vier motieven versierd. Men haakt voor de breedte van het kussen een opzetrand van 163 lossen (53 gaatjes) en haakt

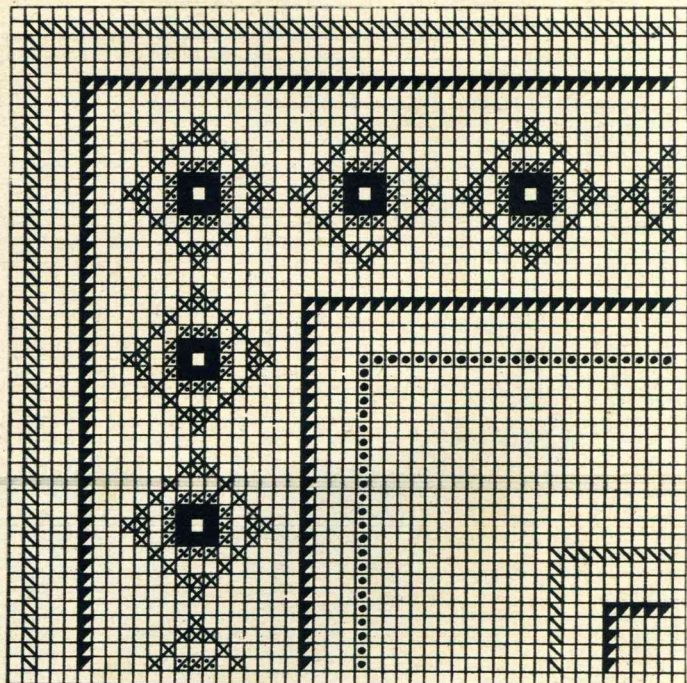
boven dezen opzetrand weer het gaatjespatroon zooals boven werd beschreven.

Heeft men een hoogte van 43 gaatjes, dan hecht men den draad af. In het midden wordt vervolgens een rechthoek, bestaande uit drie verschillende rijen halve kruisjes, geborduurd. Tusschen iederen rechthoek laat men een tusschenruimte ter breedte van 1 vierkantje.

De volgorde der kleuren is, vanuit het midden te beginnen: oranje, beige en wit.

Nu slaat men weer een vierkantje van het haakwerk over en borduurt dan de ruitvormige motieven volgens hetzelfde patroon als van het kleed. Vervolgens maakt men langs den rand nog een dubbele rij halve kruisjes, waarvan de binnenste rij wit en de buitenste oranje moet worden. De richting der beide randen is precies tegenovergesteld aan elkaar.

Het overtrekje is nu af en wordt bevestigd op een met dons gevuld voeringkussen. Desverkiezend kan men langs de vier randen nog een ruche van beige zijde naaien.

oranje (half kruisje)
 oranje (kruisje)
 beige (half kruisje)
 beige (kruisje)
 wit (half kruisje)
 wit (kruisje)

WAT ZULLEN WE ETEN?

- Zondag:** Macaronisoep.
Gepaneerde kalfslapjes.
Prinsesseboontjes.
Aardappelen.
Chocoladevla met cake.
- Maandag:** Gemarineerd rundvleesch.
Gestoofte tomaten.
Aardappelen.
Rijst.
- Dinsdag:** Koud vleesch.
Postelein.
Aardappelpuree.
Maizenapudding met besensapsaus.
- Woensdag:** Posteleinsoep.
Gevulde koolraapjes.
Aardappelen.
Yoghurt.
- Donderdag:** Varkenslapjes.
Witte boonen.
Aardappelen.
Zure saus.
Drie in de pan.
- Vrijdag:** Kerriesoep van witte boonen.
Vischgehakt.
Bietensla.
Aardappelen.
Marmeladebroodje..
- Zaterdag:** Duitse biefstuk.
Roodekool.
Aardappelen.
Beschnitpap.

gram oud brood, peper, zout en nootmuskaat, wat melk, wat gehakte peterselie, 1 ei, paneermeel, boter of slaolie.

Ontdoe de visch van vellen of graten, week het brood in de melk en knijp deze er weer uit. Vermeng de fijngehakte visch met het brood, peper, zout, nootmuskaat en peterselie naar smaak. Vorm van deze massa ronde ballen.

Klop het ei met een à twee eetlepels water, wentel de vischballen er doorheen en wentel ze vervolgens door paneermeel. Maak de boter of de slaolie in een ijzeren pannetje goed heet, leg er de vischballen in en bak deze aan alle kanten mooi bruin. Dien ze daarna op op een schotel, die met takjes peterselie wordt gegarneerd.

CHOCOLADEVLA MET CAKE (6 PERSONEN)

1 liter melk, 60 gram maizena, 45 gram cacaopoeder, ½ stokje vanille, 125 gram suiker, 100 à 125 gram cake-resten, wat rum, marasquin of arak.

Breng de melk met de vanille langzaam aan de kook. Voeg er de suiker bij. Druppel een weinig van de melk op de dun gesneden plakjes cake en sprenkel er dan wat rum, marasquin of arak op.

Roer de maizena met de cacaopoeder en een weinig koude melk tot een dun papje, voeg dit, steeds roerende, bij de kokende melk, laat de vla even doorkoken, neem de pan van het vuur en doe nu telkens een laagje van de vla en een laagje van de plakjes cake in een glazen schaal. Zorg, dat bovenste en onderste laag uit vla bestaan en garneer de vla, na bekoeling, desverkiezend met wat stijfgeslagen room.

UIT ONS MENU

VISCHGEHAKT (6 PERSONEN)

600 gram gekookte visch of vischresten (zonder vellen of graten), 100

GEWICHTSAFNAME DOOR EEN VERSTANDIG DIEET

IJdelheid speelt bij de meeste vrouwen een hoofdrol waar het gaat om in gewicht te verminderen.

Hoe dikwijls heeft het ondergaan van ware hongerkuren niet dusdanige catastrophale gevolgen met zich meegesleept, dat de gezondheid voor korten of langen tijd werd geschaad, ja, het is zelfs meermalen voorgekomen, dat dat al te drastisch toegepaste vermageringsmiddelen den dood ten gevolge hadden.

Waar het echte hongerijsden om wille van een dwaze modegril dus uit den boeze is, daar kan een verstandig dieet voor haar, die ver boven het normale gewicht uit komen, zeer nuttig, misschien zelfs noodzakelijk zijn.

Een teveel aan gewicht n.l. is nadeelig voor de werking van het hart en de nieren en heeft een slechten invloed op onze gezondheid in het algemeen.

Wil men zich aan een vermageringskuur onderwerpen, dan dient op de eerste plaats een arts te worden geraadpleegd.

Vervolgens worden alleen die soorten voedsel gekozen, welke een laag calorieëngehalte bezitten.

Dan ook moet men er op letten, dat de spijzen goed verteerbaar zijn, waardoor onze ingewanden het beste van schadelijke gifstoffen, die zich bij moeilijk te verteren voedsel in het lichaam ophopen, bevrijd zullen blijven.

Drink een voldoende hoeveelheid water per dag en beoefen, zoo nodig, de kamergymnastiek.

Wat het samenstellen der maaltijden betreft, laten wij hier een lijstje volgen van verschillende spijzen, die tegelijk voedzaam, licht verteerbaar en

toch laag in calorieëngehalte zijn.

Vruchten: Sinaasappels, appels, druiven, grapefruit, peren, bessen, meloen, ananas, kersen, perziken en gekookte pruimen.

Brood en meelspijzen: Tarwebrood, toast en ter afwisseling geroosterde graanvlokken, „Corn Flakes” genaamd.

Eieren: Gekookt, gepocheerd (zonder schaal in water met wat azijn en zout gekookt) en roereieren. Spiegelleieren zijn niet toegestaan.

Vleesch: Uitsluitend mager vleesch als: lamskotletten, rund- of kalfslapjes, kip en ander mager vleesch, dat niet in boter of vet gebraden, maar gegrilleerd (op een rooster) wordt.

Visch: Geschikte soorten zijn: baars, kabeljauw, forellen. Gebakken visch of visch uit olie, b.v. sardines, dient men te vermijden.

Soepen: Bouillon, consommé, kippebouillon. Soepen met al te veel room toeberaid worden van het menu geschrapt.

Slasoorten: Sla van: selderij, selderijknol, tomaten, andijvie, kool en groene sla. Men bereidt ze het liefst met citroensap.

Groenten: Sla, spinazie, zuurkool, selderij, snijboonen, asperges, komkommers, Brusselsch lof, bloemkool, tomaten, kool, koolraap. Groenten met een hoog zetmeelgehalte, bv. doperwtten, zijn niet toegestaan.

Dessert: Appelmoes, ijs, verse ananas, rauwe peren, rauwe appels, grapefruit, gebraden appels zonder suiker.

Dranken: Coffeine-vrije koffie, afgeroomde melk, karnemelk, vruchtensapen, geen room- of suikerrijke dranken.

Hansaplast „elastisch”

Snelverband

Iedere moeder die dit eenvoudige en praktische snelverband gebruikt heeft, kan er niet meer buiten. In twee seconden is elk wondje veilig en afdoende verzorgd, door de bloedstillende en desinfecteerende werking van het gaaskussentje. De elastische pleister geeft met elke beweging mee en blijft goed zitten. Reeds voor 15 Cent verkrijgbaar.

Kübler

Welke japon bezalt U beter?

Welk model U ook kiest, met een Kübler-japon zult U steeds tevreden zijn. Ze hebben alle een voortreffelijke snit, zijn prima afgewerkt, aangenaam en praktisch in het dragen. Rijke sortering - vlotte modellen - mooie kleuren.

Catalogus gratis. Zoo noodig worden adressen waar Kübler-kleding verkrijgbaar is gaarne verstrekt door de hoofdvertegenwoordiging Fa. G. H. TE KORTSCHOT, Winterswijk, Telefoon No. 191

Herstelt De Natuurlijke Blankheid Van Doffe Verkleurde Tanden

Kolynos verwijdt snel aanslag en verkleuring en maakt de tanden weer mooi en blank. Probeer Kolynos en let eens op het verschil in blankheid en schittering van Uw tanden.

Wees zuinig—koop de grote tube

14H

KOLYNOS
TAND CREAM

HOEDEN VOL FANTASIE

De eerste boden voor het komend herfstseizoen zijn de najaarshoeden. Hoeden, die ditmaal van zóó uiteenlopend model en materiaal zijn, dat elkeen keus in overvloed vindt.

Waar zwart weer triomfen gaat vieren, spreekt het vanzelf, dat er ook veel hoeden in die kleur gebracht worden, zij het dan ook dat in vele gevallen de garnering de fleurige noot zal aanbrengen.

Die garnering bestaat gewoonlijk uit twee of drie verschillende kleuren. Algemeenen bijval verwierf de tulband van Agnès, die, gemaakt van bordeauxkleurig vilt, omwonden was met een sluier van teer blauw en empire-groen.

Naast onmogelijk hoge dopjes en hoeden, waarvan de rand op de meest fantastische wijze weggeklapt is, ziet men vooral veel tulbands. 'n Flatteuze dracht, gelanceerd door Marlene

Dietrich in de film „Garden of Allah”.

Als materiaal gebruikt men naast vilt ook veel fluweel en reepen lint, terwijl als garnering veeren bijzonder populair zijn. De nieuwe dopjes voor het komende seizoen laten zóóveel mogelijkheden, dat het geen enkele vrouw moeilijk vallen kan, het haar passende hoofddeksel te vinden.

HET JONGE MEISJE DRAAGT

564a

565a

574a

575a

564a. Japon van effen stof, schouderstuk, korte mouw met manchet, ingezette voorbaan. Benodigde stof: 2.75 m. à 130 cm. breed.

565a. Complet van tweed, japon met zijden bovenstuk en aangeknijpte das, korte mouw, sjalkkraag en manchetten van den mantel in de kleur van het bovenstuk. Benodigde stof: 4 m. à 140 cm. breed.

574a. Japon van gebloemde crêpe de chine, groote geplisseerde kraag, gegarneerd met biezen, rok met plisseestroom. Benodigde stof: 5.25 m. à 96 cm. breed.

575a. Japon van organdie, raglanmodel, ruime hals, gegarneerd met koord, klokrok. Benodigde stof 3.50 m. à 90 cm. breed.

VERKRIJGBAAR IN DE MATEN 40, 42.

Van alle in deze rubriek afgebeelde genummerde kostuums, die ontleend zijn aan het modaalbum „Zomerpracht”, zijn patronen verkrijgbaar tegen den prijs van 50 cts. voor complets, 35 cts. voor mantels en japonnen en 20 cts. voor rokken, blouses, kleine avondjassies en kinderkleeding. Bij bestelling vooral opgeven het gewenschte maatnummer. Bestellingen kunnen geschieden bij uw agent of bezorger; door girostorting op No. 293631; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels (s.v.p. niet van 6 ct.) aan het PATRONENKANTOOR „PANORA” — NASSAUPLEIN 1, HAARLEM waarbij 5 cts. extra voor bestelkosten verschuldigd is. Men kan echter de patronen ook afhalen aan het bureau van dit blad.

CORRESPONDENTIE

Verzoeken genoteerd van: Mevr. M. de H. te Haarlem; Mej. A. F. B. te Den Haag; Mej. A. de H. te Berkhout; Mevr. P. te Oegstgeest; Mevr. J. v. E. te Puttershoek.

Mevr. J. A. van L. te Ginniken. Het zakje met naftaline, dat u in de kelderkast hebt opgehangen, kan geen oorzaak zijn, dat de flesschen met inmaak opengaan. Daar wij niet mogen veronderstellen, dat de lucht in deze kast vochtig en warm is, moet de oorzaak gezocht worden in niet goed sluitende gummiringen of in de groenten zelf. Sommige groenten, als doperwt en of bloemkool bv., gisten gemakkelijk, waardoor de lucht uitzet en de flesschen opengaan. De methode om flesschen met deze groenten dicht te houden is: eenige dagen nadat de groenten gesteriliseerd zijn, ze weer opnieuw te steriliseeren en dit na ongeveer drie weken nog eens te herhalen.

Mevr. F. te Rotterdam. Daar u een tamelijk groote bovenwijdte en heupwijdte hebt en niet al te lang bent, moeten wij u het maken van een gebreide japon ten sterkste afraden.

Mevr. H. H. te Zaandam. Wellicht kunt u de blauwe plekken uit uw spiegel nog verwijderen door geregeld afwrijven met een in petroleum gedrenkt doekje. Betreft het echter zgn. weer-vlekken, dan zal er weinig aan te doen zijn.

Mej. A. J. H. te Koog a. d. Zaan. Proheert u eens, of u het dekservet weer

helder wit kunt krijgen, door een scheut waterstofperoxyde bij het water te voegen. Ook is er sinds kort een poedervormig middel in den handel, dat een bleekende werking heeft en toch onschadelijk is voor de stof. Informeert u maar eens bij een manufactuur- of wolzaak. Wellicht, dat u met dit middel het gewenschte resultaat alsnog zult bereiken.

M. G. te Moordrecht. Het komt inderdaad wel voor, dat men bij het schrobben van steenen vloeren 'n weinig zoutzuur door het water doet, vooral wanneer er hardnekkige vlekken te verwijderen zijn. Echter is dit een methode, die over het algemeen gesproken geen aanbeveling verdient. Het zoutzuur bijt n.l. verschrikkelijk uit, en zoodra de steenen geglaazuurd zijn, kunnen ze er b.v. heelemaal niet tegen. Ons dunkt, dat u ook met verdund zoutzuur wel geen goede resultaten zoudt hebben bereikt. Zonder in dezen eenige verantwoordelijkheid op ons te willen nemen kunnen wij meedeelen, dat een geschikte verhouding is: één kopje zoutzuur op een gewonen emmer water.

Mej. de O. te Utrecht. Uw imitatie-wit-leeren kraagje kunt u schoonmaken met een watje of lapje, dat in een weinig tetra gedoopt is. Steeds goed droogwrijven alvorens het watje opnieuw te bevochtigen; anders ontstaan gemakkelijk kringen. Behalve tetra zoudt u ook een weinig eiwit kunnen nemen als reinigingsmiddel.

Dit is een van die leuke dierenboekjes!

Ze zullen smullen van het verhaal van den dromedaris, die de karavaan redde; van het onaangename reisavontuur van de zwarte rat; van de vertelling van den ouden steur; van de wraak van den glazenmaker en van talloze andere spannende dierenverhalen! Geestelijk voedsel bij feestelijk voedsel! Want is het geen feest. Uw kinderen zoo stralend van levenslust en gezondheid te zien? Die stevige, jonge lichaampjes te zien groeien en die uitbundige levensvreugde mee te maken? Geef ze dan ook iederen dag QUAKER of H.O. haver-mout en laat ze dan sparen voor die alleraardigste serie dierenboekjes.

25 ct.

per pondspak

GRATIS: Knip 2 Quaker of H.O. mannetjes uit de pakken, zend ze aan **Quaker, afdeling Dierenboekjes**, Postbus 905, Rotterdam en wij sturen U, zolang de voorraad strekt, gratis en franco een boekje toe.

QUAKER EN H-O

(GED. MERK) HAVERMOUT (GED. MERK)

Het Winter-modeseizoen gestart!

„WINTERWEELDE 1938“ VERSCHENEN!

Precies op tijd, opdat U zich volledig zal kunnen oriënteren, is het modeboek „Winterweelde“ weer verschenen. En in de eerste plaats is daar de uiterst fraaie collectie van wel 319 modellen, welke de aandacht vraagt. Wederom hebben wij enkelen vooraanstaanden modekunstenaars uit Weenen, Parijs en Berlijn opgedragen deze dames- en kindermodellen voor U te ontwerpen. En dat zij daarin geslaagd zijn, zult U ervaren zoodra U het boek in handen hebt (en dat kan overmorgen, wanneer U het vandaag nog bestelt.)

De knippatronen zijn nòg volmakter geworden

Onze knappe coupeurs zijn er in geslaagd dat persoonlijke, dat U zoo vaak bij confectie-kleding tevergeefs gezocht hebt, in de patronen te brengen. Met de extra-wenken, welke bij het patroon worden gevoegd, zult U het nòg gemakkelijker vinden een costuum, waarin Uw figuur beter tot haar recht komt, te vervaardigen. Daarom kunnen we gerust zeggen:

„Een Panora-patroon is geknipt voor U“

Van alle 319 modellen uit „Winterweelde“ kunt U in alle gebruikelijke maten patronen bestellen. Levering in handige zakjes en binnen 24 uur. De prijzen zijn 20, 35 en 50 cent.

U ziet wat een enorme voordeelen de nieuwe „Winterweelde“ U biedt. Toch blijft de prijs gelijk! Bestelt nog vandaag:

„Winterweelde 1938“ met reductie-bon. Prijs 60 cent.

PATRONENKANTOOR PANORA
Nassauplein 1 • Haarlem

Bestelling kan als volgt geschieden: door middel van Uw agent of bezorger; door girostorting op no. 293631; door toezending van het bedrag per postwissel of in postzegels (s.v.p. niet v. 6 ct.) aan bovenstaand adres

„Wat een voordeelige verrassing . . .
... een nieuw modeboek,
verbeterde patronen en het eerste
patroon ongelooflijk goedkoop.
Daar zal ik plezier van hebben!“

man
der

En hier de
voordeelige
verrassing!

40 tot 50 % korting

Om U, als trouwe verbruikster, meteen in de gelegenheid te stellen met onze verbeterde knippatronen kennis te maken, bieden wij U het eerste knippatroon, dat U bestelt, aan met 40 tot 50 % korting. Te dien einde bevindt zich in „Winterweelde 1938“ een bon, dien U gelijk met Uw bestelling inzendt. De prijzen worden dan als volgt:

- De patronen van 50 cent**
kosten dan 30 cent.
- De patronen van 35 cent**
kosten dan 20 cent.
- De patronen van 20 cent**
kosten dan 10 cent.